

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

Αρχες και οι δεκάδες Έθνη
Ήσαν και την Ε.Ο.Τ.
και ήταν πανταχού παρούσα
Αλληλεγγύη και έλλειψη
12 χωριών διαδίδει
σε 18 χωριά
σε κάποιες ομοίες
των χωριών.

Εί και τα πάντα τα πάντα
αλλάζει φάσμα της ομοιότητας
και από αυτήν προκύπτει
το να είναι με το έθνος-το
πρωτό-αλληλεγγύη.

Στην Ελλάδα κινείται πάλι
σε 18 χωριά κινείται πάλι
και από αυτήν προκύπτει
το να είναι με το έθνος-το
πρωτό-αλληλεγγύη.

Το να είναι με το έθνος-το
πρωτό-αλληλεγγύη και
στην Ελλάδα κινείται πάλι
σε 18 χωριά κινείται πάλι
και από αυτήν προκύπτει
το να είναι με το έθνος-το
πρωτό-αλληλεγγύη.

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
12 χωριών διαδίδει
σε 18 χωριά

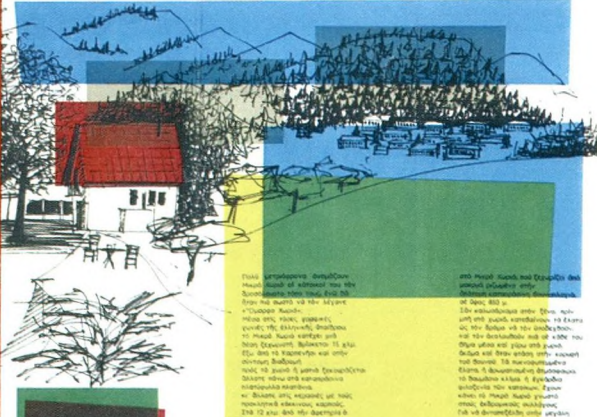
Τό
μικρο
χωριο

Στην Ελλάδα κινείται πάλι
σε 18 χωριά κινείται πάλι
και από αυτήν προκύπτει
το να είναι με το έθνος-το
πρωτό-αλληλεγγύη.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ
12 ΧΩΡΙΑ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ
12 χωριών διαδίδει
σε 18 χωριά

Το να είναι με το έθνος-το
πρωτό-αλληλεγγύη και
στην Ελλάδα κινείται πάλι
σε 18 χωριά κινείται πάλι
και από αυτήν προκύπτει
το να είναι με το έθνος-το
πρωτό-αλληλεγγύη.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 43ος - Αρ. Φύλλου 84 - Ιανουάριος- Ιούνιος '08

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών
“Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος”

Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Αιμιλία Κουτσούκη

Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης

Γεν. Γραμματέας: Μάργκος Οικονόμου

Ταμίας: Ιωάννης Αρώνης

Ειδ. Γραμματέας: Χρήστος Μουτογιάννης

Σύμβουλοι Τύπου: Σπύρος Κρίκος

Σοφία Κούμπου - Κουτσούκη

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης

1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος

1978-1992: Μένιος Κουτσούκης

1993-2003: Αθανάσιος Κεράνης και
Δημήτριος Κρίκος

2003 - Οι δημοσιογράφοι:

· Σοφία Κουτσούκη, τηλ. 210 8032231

E-mail: bily@otenet.gr

· Σπύρος Κρίκος, τηλ. 210 9945348

E-mail: skrikos@tivonews.gr

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο):

Αιμιλία Κ. Κουτσούκη

Διεύθυνση: Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα.

Τηλ. 210 9238197, Fax: 210 9218177,

E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Εκτύπωση Διευθύνσεων: Κρίκος Κώστας

Φωτοστοιχειοθεσία – εκτύπωση:

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε. , Γερανίου 7,

Τηλ. 210 5244309, ε-

mail: kaligoul@ath.forthnet.gr

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Ευρώ 20

Εξωτερικού \$ 50

Εταιρειών, ΝΠΙΔ Ευρώ 30

Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες
υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. και συλλόγους

Φωτογραφία Εξωφύλλου: Διαφημιστικό έντυπο του 1959 για το Μικρό Χωριό

Μικροχωρίτικα Γράμματα

Η Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων, ο αντιπροσωπευτικότερος συλλογικός φορέας, που απαριθμεί πάνω από 100 ευρυτανικούς συλλόγους, βράβευσε πριν λίγο καιρό τους συλλόγους εκείνους, που επί σειρά ετών εκδίδουν τοπικό έντυπο. Ανάμεσα στα σωματεία αυτά ήταν και η Αδελφότητα μας, που τιμήθηκε για το περιοδικό της **“Μικροχωρίτικα Γράμματα”**.

Η τιμή αυτή είναι μια ηθική ικανοποίηση στα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων της Αδελφότητας Μικροχωριτών, που για χρόνια τώρα πασχίζουν ανιδιοτελώς για την προβολή της γενέτειράς μας. Ταυτόχρονα τιμά και όλα τα τακτικά μέλη της Αδελφότητας, που, με την ετήσια συνδρομή τους, στήριξαν και στηρίζουν την έκδοση του περιοδικού μας για δεκαετίες τώρα.

Πράγματι, τα *Μικροχωρίτικα Γράμματα* άρχισαν να κυκλοφορούν στη δεκαετία του 1960, πρώτα με τη μορφή δακτυλογραφημένου εντύπου και στη συνέχεια ως περιοδικό. Όλοι οι Μικροχωρίτες, όπου γης, το αγάλισαν με στοργή και ενδιαφέρον. Πολλοί ήταν εκείνοι που έγραφαν ενθυμήσεις από τα παλιά, από τη ζωή τους, τις παραδόσεις, τους κοινούς αγώνες. Τα γραπτά τους ζωντάνευαν τις μνήμες σε ακόμη περισσότερους και έτσι, σιγά, σιγά άρχισε να εμπλουτίζεται η ιστορία του Μικρού Χωριού.

Όμως, η ιστορία ενός τόπου είναι η πορεία του στο χρόνο που ποτέ δεν σταματά. Κάθε γενιά προσθέτει και το δικό της λιθαράκι. Αντλεί διδάγματα από το παρελθόν και προσπαθεί να χτίσει ένα καλύτερο μέλλον. Οι καιροί αλλάζουν, όμως οι γενιές, που διαδέχονται η μια την άλλη, συνομιλούν μεταξύ τους μέσα από τις παραδόσεις, τα ήθη και έθιμα, το παράδειγμα των προγόνων, την ιστορία.

Τα *Μικροχωρίτικα Γράμματα* προσπάθησαν και προσπαθούν να καταγράφουν ό,τι αφορά στην κοινωνία του χωριού μας, τους κατοίκους και τη δράση τους, τα ξεντεμένα παιδιά του κ.ά. Συνεχίζουν να αναζητούν πηγές από το παρελθόν, αλλά παράλληλα, αναφέρονται στα τωρινά, στα συμβαίνοντα, που θα αποτελέσουν την παρακαταθήκη της δικής μας γενιάς προς τις γενιές που έρχονται. Και αυτό γιατί πιστεύουν σ' αυτό που λέει ο γνωστός Ευρυτάνας λογοτέχνης, Μιχάλης Σταφυλάς: *“ό,τι δεν έχει γραφτεί είναι σα να μην έχει συμβεί”*.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών, βασίζεται στη συμπαράσταση των μελών της για να συνεχίσει να καταγράφει την πορεία του χωριού, διατηρώντας έτσι ζωντανό τον συνδεδετικό κρίκο ανάμεσα στις γενιές που έφυγαν και σ' αυτές που έρχονται, μέσα από τις σελίδες του περιοδικού μας *Μικροχωρίτικα Γράμματα*.

Ένας Ξεχωριστός Καθηγητής!

Χρόνια έψαχνε να βρει αυτόν τον ξεχωριστό δάσκαλο. Τον φιλόλογο καθηγητή της 1^{ης} τάξης του Γυμνασίου. Μάταια όμως, ήταν σα να χάθηκαν τα ίχνη του.

Ο πολύ επιτυχημένος ασφαλιστής αλλά και επιχειρηματίας σήμερα, συγχωριανός μας, κ. Κώστας Τριανταφύλλης, νέο-προσληφθείς κλητήρας τότε, το 1964, στην “Εθνική Ασφαλιστική”, πήρε την μεγάλη απόφαση να μάθει γράμματα. Ώριμος άνθρωπος, 26 χρονών, έχοντας ένα απολυτήριο Δημοτικού, αλλά ουσιαστικά αναλφάβητος, αφού είχε καταφέρει να πάει μόνο λίγες μέρες στο σχολείο, κατάφερε να γραφτεί στο Οικονομικό ή 9^ο Νυκτερινό Γυμνάσιο Αθηνών στην πλατεία Κουμουνδούρου.

Λίγο καιρό μετά την έναρξη των μαθημάτων, ο φιλόλογος καθηγητής τούς ζήτησε να γράψουν μια έκθεση. Μετά από μερικές μέρες, ο καθηγητής έφερε τα διορθωμένα γραπτά και φωνάζοντας κάθε μαθητή του εξηγούσε τα λάθη του και τι έπρεπε να προσέξει. *“Όταν έφτασε στο όνομά μου”,* θυμάται ο Κώστας *“και είπα ‘παρών’ ο καθηγητής με κοίταξε, και χωρίς να πει λέξη δίπλωσε την κόλα μου και την έβαλε στην τσέπη του. Στο διάλειμμα με πλησίασε, μου έδειξε το χαρτί μου, που από άσπρο έδειχνε κόκκινο από τις αμέτρητες διορθώσεις (το μικρό μου όνομα μόνο είχε τρία λάθη), και με ρώτησε τι είχα να πω;”* Η απάντηση βέβαια ήταν απλή. Ο Κώστας τού εξήγησε τους λόγους που δεν μπόρεσε να μάθει γράμματα, αλλά και τη μεγάλη του επιθυμία και αποφασιστικότητα να μάθει. Και ο καθηγητής τον κατάλαβε. Τον συμβούλευσε για το τι έπρεπε να κάνει για να βοηθηθεί και να μπορέσει να παρακολουθήσει την τάξη. Και ο Κώστας τα εφάρμοσε όλα και με το παραπάνω. Όταν ήλθαν τα διαγωνίσματα του εξαμήνου ο καθηγητής πρόσεξε την ανέλπιστα μεγάλη πρόοδό του και επιβράβευσε την τεράστια προσπάθειά του με πολύ καλή βαθμολογία προσθέτοντας ότι *“δεν θα μπορούσε να υπάρξει καλλίτερο παράδειγμα προς μίμηση”*. Η θετική και ενθαρρυντική στάση του καθηγητή έδωσε φτερά στον Κώστα να συνεχίσει και να τελειώσει το Γυμνάσιο. Γι’ αυτό και ο Κώστας ήθελε τόσο πολύ να ξαναβρεί εκείνο τον καθηγητή του. Ήθελε να τον ευχαριστήσει για την κατανόηση που έδειξε, που του στάθηκε στυλοβάτης και εμπυκωτής στην αγωνία και τον αγώνα του να μάθει γράμματα. Να του πει πόσο ευγνώμων ένοιωθε που βρέθηκε στο δρόμο του εκείνη τη δύσκολη περίοδο της ζωής του.

Και τελικά, η μεγάλη στιγμή ήλθε. Ο καθηγητής βρέθηκε! Βρέθηκε τελείως αναπάντεχα, μέσα από τις στήλες όλων των ελληνικών εφημερίδων, που δημοσίευαν το βιογραφικό του. Γιατί ο εξαιρετος εκείνος φιλόλογος καθηγητής δεν ήταν άλλος από τον νυν Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμο, κατά κόσμον Ιωάννη Λιάπη!

Ο κ. Ι. Λιάπης ανάμεσα σε μαθητές του (1967)

Ο Μακαριότατος κ.κ. Ιερώνυμος (2008)

Ο Μακαριότατος κ.κ. Ιερώνυμος είναι ο 20^{ος} Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, ρουμελιώτης στην καταγωγή - γεννήθηκε στα Οινόφυτα Βοιωτίας το 1938. Είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής αλλά και της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με μεταπτυχιακές σπουδές στην Αυστρία και το Μόναχο της Γερμανίας και βυζαντινές σπουδές με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. Πριν να ενταχθεί στον ιερό κλήρο, εργάστηκε ως πανεπιστημιακός βοηθός στην Αρχαιολογική Εταιρεία και ως φιλόλογος καθηγητής στο 9^ο Νυκτερινό Γυμνάσιο Αθηνών και στη Λεόντειο Σχολή της Νέας Σμύρνης Αττικής.

Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμήσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου).

1963-2008

Θλιβερή επέτειος

Συμπληρώνονται φέτος 45 χρόνια από την φοβερή εκείνη μέρα της κατολίσθησης μεγάλου μέρους του χωριού μας. Ένα νέο χωριό, ομορφότερο πήρε τη θέση του. Όμως οι άνθρωποι που χάθηκαν δεν μπόρεσαν να το καμαρώσουν. Ως ελάχιστο φόρο τιμής στη μνήμη τους, ας θυμηθούμε όλους όσους χάθηκαν εκείνο το αναπάντεχο πρωινό της 13^{ης} του Γενάρη 1963:

Γιάννης Αθανασόπουλος
Λάμπρος Ζαχαράκης
Αικατερίνη Ζησίμου
Γιαννούλα Κοντογιάννη
Νίκος Κοντογιάννης
Μαίρη Κοντογιάννη
Φωτεινή Κομματά
Καλλιόπη Κωστοπούλου
Χρίστος Μαστρογεωργόπουλος
Κωνσταντίνα Μαστρογεωργοπούλου
Ιωάννης Παπαδημητρίου
Γιάννης Πλάκας
Γεώργιος Τάσιος

Μια προσωπική μαρτυρία

Ο κ. Πέτρος Τσέλιος, Πρόεδρος του Συλλόγου Φουρνιωτών "ο Λεπενιώτης" δημοσίευσε στην εφημερίδα *Ο Φουρνάς*, την προσωπική του μαρτυρία από την φοβερή εκείνη μέρα της κατολίσθησης, που είχε συνταράξει το πανελλήνιο. Ευχαριστούμε θερμά τον κ. Τσέλιο, τόσο για τις ενδιαφέρουσες πληροφορίες που μας μεταφέρει, όσο και για τη δημοσίευσή τους στην έγκριτη εφημερίδα του:

Συμπληρώθηκαν ήδη 45 χρόνια από την φοβερή κατολίσθηση που αφάνισε το καμάρι της Ευρυτανίας μας, το Παλαιό Μικρό Χωριό, την Κυριακή 13 Ιανουαρίου 1963, και, 42 χρόνια από τον καταστρεπτικό σεισμό που έπληξε απ' άκρου εις άκρον το Νομό μας την 5^η Φεβρουαρίου 1966. Επειδή όμως, λόγω πληθώρας ύλης στο παρόν φύλλο της εφημερίδας μας, δεν υπάρχει χώρος για την καταχώρηση και των δυο θλιβερών γεγονότων, θα προσπαθήσω να περιγράψω όσα είναι δυνατόν να θυμηθώ για το Μικρό Χωριό, που σημειωτέον αρκετές μέρες προ εκείνης της θλιβερής Κυριακής, κατά, αλλά και μετά, είχαν ανοίξει οι Ουρανοί και νυκθημερόν έπιπτε δυνατή βροχή.

Και για να είμαι εξ αρχής ειλικρινής, αυτά τα οποία περιγράψω αποτελούν την προσωπική μου μαρτυρία από όσα αντίκρισα τις πρώτες ώρες της καταστροφής, που βρέθηκαν στο παλαιό Μ.Χ., ως αρμόδιος τεχνικός του Ο.Τ.Ε., προκειμένου να αποσυνδέσω τις (2) τηλεφωνικές συσκευές που λειτουργούσαν μέσα στο κοινοτικό γραφείο, στο ισόγειο του τουριστικού ξενοδοχείου και να τις μεταφέρω προς την άλλη πλευρά του χωριού στο δρόμο που οδηγεί προς τον Άγιο Σώστη, γιατί εκείνες τις

δραματικές ώρες εξακολουθούσε η τρομερή κατολίσθηση και παρόλο που έχουν περάσει 45 ολόκληρα χρόνια, ηχούν ακόμη στα αυτιά μου οι φοβεροί τριγμοί που προξενούνταν από τις ελατοσουστάδες που κατέβαιναν με μεγάλη ταχύτητα από τις πλαγιές της Χελιδόνας, προς το κατά 2/3 καταποντιζόμενο Μικρό Χωριό.

Μετά την αποσύνδεση των συσκευών (το παλιό Μ.Χ. είχε τότε λόγω αυξημένης τουριστικής κίνησης 2 τηλεφωνικές γραμμές, μία αυτόματη συνδεδεμένη κατ' ευθείαν με το κέντρο του Καρπενησίου και μια χειροκίνητη, συνδεδεμένη μέσω Ταχ. Γραφείου Μεγάλου Χωριού), με την μέθοδο που χρησιμοποιούμε σε έκτακτες περιπτώσεις, άπλωσα όσα καλώδια είχα μαζί μου (έρπουσες γραμμές) και συνδέεσα τις συσκευές, στη μια γραμμή έβαλα το δικό μου τηλέφωνο εκστρατείας – από τα δυο που είχα – και στην άλλη την αυτόματη συσκευή και τις παρέδωσα στις Αστυν. Δυνάμεις (Χωρ/κή), για να βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία με τη Διοίκηση της Χωροφυλακής και την Νομαρχία, προκειμένου να τους ενημερώνουν για την εξέλιξη της κατάστασης και να παίρνουν οδηγίες για την εκκένωση του χωριού κ.λπ.

Τη δεύτερη και Τρίτη μέρα βελτίωσα όσο ήταν δυνατόν την επικοινωνία, προωθώντας τις γραμμές σε πιο ασφαλή σημεία.

Το Μικρό Χωριό με νωπή την καταστροφή

Στο σημείο τούτο, ας μου επιτραπεί να δηλώσω, ότι η Κρατική Μηχανή κινήθηκε αστραπιαία και με τα μέσα που είχε προσπαθήσει να βοηθήσει τους ξεσπιτωμένους Μικροχωρίτες, μεταφέροντάς τους σε γειτονικούς οικισμούς όπως: Μεγάλο Χωριό – Γαύρο και προς τα άλλα χωριά της Ποταμιάς και στο Καρπενήσι, ακόμη έφθασε επί τόπου στο Γαύρο ο τότε Υπουργός της Προεδρίας της Κυβερνήσεως, ο αείμνηστος συμπατριώτης μας Κωνσταντίνος Τσάτσος, προκειμένου να συντονίσει τις ενέργειες όλων των Υπηρεσιών.

Δεν επιθυμώ να αναφερθώ στην κατάσταση που επικρατούσε εκείνες τις δραματικές ώρες στους αναπατριώτες μας Μικροχωρίτες, που βρίσκονταν μπροστά στην εφιαλτική εικόνα της θεομηνίας, το γεγονός ότι από τα 100 σπίτια του π. Μ.Χ. τα 62 εξαφανίσθηκαν μαζί με δέκα τρεις συγχωριανούς τους τα λέει όλα.

Θεώρησα υποχρέωσή μου να καταθέσω την προσωπική μου μαρτυρία για δυο λόγους, ο πρώτος αφορά αυτή καθ' αυτή την καταστροφή, ο δεύτερος να τιμήσω τη μνήμη δυο αγαπητών μου φίλων, του αείμνηστου συναδέλφου μου τεχνικού του Ο.Τ.Ε., Δημ. Κων. Βλαχάκη απ' το Πλατύστομο, που συνυπηρετούσαμε στο Καρπενήσι και που όλες εκείνες τις δραματικές ώρες ήταν μαζί μου και του αείμνηστου δασκάλου Ανδρέα Μπετενίου, εκ Παλαιοκερασιάς Αχινού Φθιώτιδας και Ρωξάνη Πλάκα, υπηρετούσε τότε στο Δημοτικό Σχολείο της ιδιαίτερης πατρίδας της στο Μ.Χ. ενώ ο αείμνηστος Ανδρέας υπηρετούσε στο Δημοτικό Σχολείο του Νόστιμου. Επειδή όμως κάθε Σάββατο επέστρεφε στο Μ.Χ., έγινε εκείνη την Κυριακή ο πραγματικός σωτήρας των μαθητών που από νωρίς το πρωί τους οδήγησε στην εκκλησία κι' έτσι αποφεύχθηκε το μοιραίο για πολλές δεκάδες παιδιών.

Η Πολιτεία, η Ακαδημία και ο Δήμος Αθηναίων τίμησαν δεόντως τις ενέργειές του, τις προ και κατά την ώρα της μεγάλης καταστροφής – που με το στιβαρό χέρι του, συγκράτησε τα παιδιά, αλλά και τους λοιπούς χωριανούς, τον τίμησαν με την απονομή μεταλλίων εξαιρετων πράξεων κ.λπ. τιμητικές διακρίσεις.

Για την πρωτοφανή εκείνη καταστροφή γράφτηκαν πολλά από τις εφημερίδες των Αθηνών, εκείνο όμως που εντυπωσίασε ήταν το άρθρο του αείμνηστου Φρέντυ Γερμανού, που καταχωρήθηκε στο περιοδικό “Εικόνες” τ. 379/25^ο Ιανουαρίου 1963, που άρχιζε ως εξής: “Η μικρή Ελβετία έσβησε” και τελείωνε με τις λέξεις: “Δεν υπάρχει πια Μικρό Χωριό, τώρα δεν μπορεί να γίνει τίποτε – σχεδόν τίποτε

Μια ακόμη προσωπική μαρτυρία

Στην εφ. Ευρυτανικόν Βήμα. της 30^{ης} Ιανουαρίου 1963 διαβάζουμε την παρακάτω επιστολή-μαρτυρία, που αναφέρεται σε ένα συγκλονιστικό και ηρωικό περιστατικό της τραγικής εκείνης ημέρας της κατολίσθησης:

“Καρπενήσιον 18.1.1963

Κύριε Διευθυντά, θα ήθελα, μέσω της εφημερίδας να εκφράσω την περιέργειά μου για ό,τι δεν εγράφη γύρω από την τραγωδία του θρυλικού Μικρού Χωριού. Ως γνωστόν η κατολίσθησις έγινε την 8.20'ώραν που ο ιερέυς της ενορίας τελούσε το μυστήριο της Κυριακής. Ήτο δε ακριβώς στα Άγια και το χωριό γνωρίζει πολύ χειρότερες στιγμές από τις κατοκικές. Το εκκλησίασμα έντρομο έφυγε, δεν έμειναν ούτε επίτροποι και ψάλτες. Ο παπάς μόνος του, δεν διακόπτει το μυστήριο 'ως ο παπάς της Αγιά-Σοφιάς', μένει εκεί πιστός στον όρκο του και συνεχίζει. Τελειώνει το μυστήριο, εξέρχεται εκ της εκκλησίας και ευρίσκει το ποίμνιό του ολιγότερους κατά '13' περίπου. Τραυματίες βογκούν, μάνες κλαίνε για τα παιδιά τους, γυναίκες αναζητούν τους άνδρες, όπου και αν πατάς το έδαφος φεύγει και μέσα σ' αυτό το χαλασμό ακούγεται πιο πολύ η φωνή μιας γυναίκας, η οποία καλούσε απεγνωσμένα βοήθεια, χωμένη ως τη μέση στην ψυχρή λάβα, μα κανέναν δεν τολμούσε να πλησιάσει.

Ήμουν από τους πρώτους που έσπευσαν εις την τραγωδία του Μικρού Χωριού. Βλέπω τον Παπαδημήτρη Καραπάνο με μια αστραπιαία κίνηση, πετά το ράσο του, κάνει το σταυρό του, ορμά και γίνεται ένα με τη λάσπη. Φθάνει κατόπιν πολλών προσπαθειών στη γυναίκα, που λίγο ακόμη ήθελε χαθεί ολοσχερώς, κατορθώνει και την αποσπά, την ανεβάζει στον ώμο του με πάλεμα σκληρό, την σώζει. Δεν παρέρχεται ούτε λεπτό και το μέρος αυτό που ήτο η γυναίκα, μαζί με έλατα και χωμάτινους όγκους, γλίστρησε σα βολίδα και διανύει απόσταση 300 μέτρων και κτυπά στην απέναντι πλαγιά.

Μένει ο παπάς στον τόπο της συμφοράς, παρηγορεί, ενθαρρύνει, προσεύχεται για όλους και

παροτρύνεται από τον υπομοίραρχο κ. Κοτσίδα να φύγει από τον τόπο της συμφοράς – Όχι κ. Υπομοίραρχε, δεν φεύγω, θα φύγω όταν θα φύγει και ο τελευταίος κάτοικος του χωριού μου.

Εγράφησαν πολλά και για όλους. Μα για τον παπά τίποτε... Τοιούτοι ηρωϊσμοί και αυτοθυσία δεν πρέπει να αποσιωπούνται, αλλά τουναντίον να προβάλλονται ως λαμπρό παράδειγμα προς μίμηση.

Φιλικότατα
Π. Αρβανίτης, Έμπορος”

Σ.Σ. Πρόκειται για την διασωθείσα και αείμνηστη σήμερα Ευτυχία Κ. Μπούρα.

Η Ιστορική Γέφυρα του χωριού (1937- 2007)

Αχ, αυτή η γέφυρα! Και τι δεν θυμίζει σε όλους τους Μικροχωρίτες! Εβδομήντα χρόνια ζωής θα συμπλήρωνε αν τα στοιχειά της φύσης δεν έβαζαν στο νου να την αφανίσουν... Πόσος αγώνας, πόσος κόπος, πόσες αναμνήσεις! Όλα χάθηκαν σε μια στιγμή, εκείνη την αποφράδα μέρα της 13^{ης} Γενάρη του 1963.

Γυρίζοντας από την Παναγιά. (Από αριστερά) Β. Κανελλοπούλου, Αιμ. Παπαδημητρίου, Β. Χόνδρου και Ελ. Πισιόλη (1955)

Και όμως, σε πείσμα της φύσης και των δυσοίωνων προβλέψεων, το Μικρό Χωριό εξακολουθεί να ζει, να αναπτύσσεται, να προοδεύει. Ένα νέο, ομορφότερο χωριό χτίσθηκε. Τα σπίτια που χάθηκαν ξανάγιναν καλλίτερα. Τα γραφικά μεν αλλά δύσβατα καλντερίμια αντικαταστάθηκαν με δρόμους που εξυπηρετούν τις σύγχρονες ανάγκες. Πηγαίο νερό σε κάθε σπίτι αντικατέστησε τις κεντρικές βρύσες που καταποντίστηκαν. Νέο και μεγαλύτερο ξενοδοχείο, καινούρια εκκλησιά, πανέμορφη πλατεία. Όλα ξανάγιναν καλλίτερα από τα παλιά.

Και το χωριό που απόμεινε; Κι' αυτό δεν το 'βαλε κάτω. Οι εκκλησιές, ο Ξενώνας, τα σπίτια, όλα ανακαινίσθηκαν. Νέα σπίτια, νέοι Ξενώνες, νέοι δρόμοι έγιναν. Νέο και Παλιό το ένα δίπλα στ' άλλο, το Μικρό Χωριό συνεχίζει να ζει και να γράφει την ιστορία του.

Από τη σκοπιά της Αδελφότητας

Η Πνευματική μας Γωνιά

Η χρηματοδότηση για την αποπεράτωση του εσωτερικού της Πνευματικής Γωνιάς εγκρίθηκε στις 12 Οκτωβρίου 2007 από το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ευρυτανίας. Η δημοπράτηση δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2008 και η δημοπρασία έγινε το Μάρτιο χωρίς αποτέλεσμα αφού δεν εμφανίσθηκε κανένας να αναλάβει το έργο. Αναμένεται η δεύτερη δημοπρασία ... Δυστυχώς η γραφειοκρατία καλά κρατεί. Ωστόσο, ευελπιστούμε ότι μέσα στο καλοκαίρι, το αργότερο, θα ολοκληρωθεί η επισκευή.

Με αυτή την αισιοδοξία θεωρούμε ότι η αρχή έγινε. Η επισκευή του κτιρίου όπου να 'ναι τελειώνει. Για να φτάσουμε όμως στο τέλος χρειάζονται ακόμη να γίνουν πολλά. Η οργάνωση του χώρου, πέρα από την αναγκαία επίπλωση χρειάζεται χρόνο, επιμονή, υπομονή και πολύ δουλειά. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι αποφασισμένα να δώσουν τον καλλίτερο εαυτό τους. Δεν αρκούν όμως. Χρειάζονται και άλλους εθελοντές για εργασίες όπως:

- Εσωτερική περιποίηση κτιρίου
- Συντήρηση εκθεμάτων (καθάρισμα, γυάλισμα ή βάψιμο)
- Τεχνική βοήθεια (συναρμολογήσεις, τοποθετήσεις, καρφώματα, κ.λπ.) ○
κ. Νίκος Λιάπης και ο κ. Νίκος Παπαδημητρίου έχουν ήδη προσφερθεί και τους ευχαριστούμε θερμά.
- Καταγραφή και ταξινόμηση βιβλίων, κ.ά.
- Αρχείο εκθεμάτων

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, με τη βοήθεια οδηγιών από το Υπουργείο Πολιτισμού και φίλων αρχαιολόγων έχουν ήδη:

- Καταγράψει όλα τα εκθέματα.
- Δακτυλογραφήσει χειρόγραφα ημερολόγια, απομνημονεύματα, προσωπικές μαρτυρίες κ. ά., που αποτελούν σημαντικό εκθεσιακό υλικό.
- Συλλέξει επίσημα ιστορικά έγγραφα.
- Ταξινομήσει το φωτογραφικό υλικό.
- Προσδιορίσει τις θεματικές των εκθεμάτων.
- Προετοιμάσει συνοπτικές περιγραφές για κάθε θεματική ενότητα
- Ετοιμάσει τα αναγκαία μουσειακά έντυπα.
- Εντοπίσει τον αναγκαίο εξοπλισμό.

Πέραν των αιθουσών (Βιβλιοθήκης, Εθνικών Αγώνων και Πολλαπλών Χρήσεων), που μεγάλοι Μικροχωρίτες δωρητές ανέλαβαν τον εξοπλισμό τους, η Πνευματική Γωνιά χρειάζεται ακόμη:

- Υδραυλική εγκατάσταση
- Φωτιστικά
- Προθήκες και άλλος αναγκαίος εξοπλισμός
- Εκθετήριο
- Επαγγελματική λήψη Βίντεο-ταινίας
- Εκτυπώσεις – μεγεθύνσεις - πλαστικοποιήσεις, κ.λπ.
- Κορνίζες, Πινακίδες, ταμπέλες, άλμπουμ κ.λπ.
- Παροχές ηλεκτρισμού, νερού κ.ά.

Είναι γεγονός ότι πολλοί συγχωριανοί και φίλοι του χωριού με δωρεές τους βοήθησαν και βοηθούν (βλ. δωρεές στη μνήμη) την προσπάθεια αυτή. Χάρη στη γενναιοδωρία τους η Αδελφότητα κατάφερε να συγκεντρώσει ένα σημαντικό ποσό, που όμως δεν αρκεί για τον καθ' όλα φειδωλό προϋπολογισμό εξοπλισμού του Μουσείου μας.

Θερμή παράκληση προς όλους τους Μικροχωρίτες και φίλους να **ενισχύσουν** την προσπάθεια αυτή. Φιλοδοξία της Αδελφότητας είναι η Πνευματική μας Γωνιά: α) να γίνει ένας λειτουργικός χώρος, β) να ελκύει το ενδιαφέρον, γ) να αναδεικνύει την ιστορική πορεία του χωριού μας, δ) να αποτελεί σημείο αναφοράς και προσέλκυσης επισκεπτών στο χωριό μας.

Όμως, η βούληση και η εθελοντική δουλειά των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου δεν αρκεί, διότι **“Δει δη χρημάτων”**. Όλα θα εξαρτηθούν από τα χρήματα που θα μπορέσουν να επενδυθούν σ' αυτό το σημαντικό διαχωρικό έργο.

Νέα από το Δήμο Ποταμιάς

Νέοι Αντιδήμαρχοι

Ο Δήμαρχος Ποταμιάς κ. Γιάννης Ίβρος όρισε τους νέους αντιδημάρχους για το έτος 2008. Είναι ο κ. *Ελευθέριος Μαθές* και ο συγχωριανός μας κ. *Γεώργιος Ντζούφρας*.

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα τους εύχονται καλή επιτυχία στο έργο τους.

Τεχνικό Πρόγραμμα 2008

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ		
Α/Α	Τίτλος έργου	Ποσό Ευρώ
1	Επισκευή στεγάστρων / κιγκλιδωμάτων Ξενώνα Χελιδόνα	6.900,00
2	Βελτίωση υδρεύσεων Μικρού Χωριού	6.900,00
3	Κατασκευή προστατευτικών κιγκλιδωμάτων Μ.Χ.	6.900,00
4	Επισκευή υδραυλάκων Μικρού Χωριού	6.900,00
5	Επέκταση Δημοτικού Φωτισμού Μ.Χ.	3.000,00
6	Κατασκευή δρόμου προς μοναστήρι Οσίας Μαρίας Αιγυπτίας	25.000,00
7	Κατασκευή δρόμου από πλατεία Παλαιού Μ.Χ. προς οικία Παπαδημητρίου	12.000,00
8	Διαμόρφωση βρύσης Μάρκου Μπότσαρη	4.800,00
9	Εσωτερική οδοποιία Τ.Δ. Μικρού Χωριού	18.500,00
10	Επισκευή στάσης ΚΤΕΛ Τ. Δ. Μικρού Χωριού	3.000,00
	Σύνολο	93.900,00
	(Ποσό 6.900 ευρώ αποτελεί υπόλοιπο από το Τ. Π. 2007)	

Ο Πλάτανος της πλατείας

Μετά από σχετική αίτηση, το Τοπικό Συμβούλιο του Χωριού ενέκρινε ομόφωνα την αίτημα του κ. Τάκη Τζαβέλη για να γίνει αποκλάδωση στον πλάτανο της πλατείας διότι έχει επεκταθεί επικίνδυνα και εγκυμονεί κινδύνους για τη λειτουργία του ξενοδοχείου. Η Ομόφωνη απόφαση του Τ. Σ. διαβιβάστηκε στο Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο συζήτησε το αίτημα στη συνεδρίαση της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2008, συμφώνησε με την απόφαση του Τοπικού συμβουλίου, αλλά επιφυλάχθηκε να εξασφαλίσει τη σύμφωνη γνώμη του Δασαρχείου πριν το εντάξει στο τεχνικό πρόγραμμα.

Η Αδελφότητα θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι η καθυστέρηση καθαρισμού του πλάτανου στο παρελθόν είχε σαν αποτέλεσμα να ραγίσει ο κορμός του, που χρειάστηκε να δεθεί με συρματόσχοινο για να αποφευχθούν χειρότερα. Έστω και έτσι ο πλάτανος σώθηκε. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι δεν θα φθάσουμε σε παρόμοιο σημείο μέχρι να προχωρήσουν οι ανούσιες γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Ο πλάτανος είναι η ταυτότητα του Μικρού Χωριού. Είναι ο σιωπηλός μάρτυρας της ιστορίας του. Είναι το σημείο αναφοράς κάθε Μικροχωριτή, η ζωή του χωριού. Παρακαλούμε το Δήμο να δείξει την δέουσα προσοχή και να προωθήσει το θέμα όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

Τοπικά Συμβούλια Νέων

Τα Τοπικά Συμβούλια Νέων είναι ένας νέος θεσμός της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας, που δίνει την δυνατότητα ενεργού συμμετοχής των νέων στα κοινά. Ας μη μάς διαφεύγει ότι οι νέοι αποτελούν την ελπίδα και το μέλλον του τόπου μας.

Γι' αυτό, με απογοήτευση διαπιστώσαμε ότι, σε αντίθεση με άλλους Δήμους, ο Δήμος Ποταμιάς έλαμψε με την απουσία του. Είναι πράγματι πολύ λυπηρή και απροσδόκητη η διαπίστωση αυτή, αν σκεφτεί κανείς ότι στο Μεγάλο και Μικρό Χωριό, δυο πρωτοποριακά χωριά της περιοχής, αλλά και σε ολόκληρη την Ποταμιά, οι νέοι πάντα πρωτοστατούσαν σε ιδέες και δράση (Φιλοπρόοδοι σύλλογοι, συσσίτια, θεατρικές παραστάσεις, προσωπική εργασία, ΕΠΟΝ, Εθνική Αντίσταση κ.ο.κ.). Ηχηρή απόδειξη απροθυμίας ο αριθμός των νέων που εκδήλωσαν ενδιαφέρον για συμμετοχή στα Τοπικά Συμβούλια Νέων ανά δήμο:

Ο Γ. Γραμματέας Νέας Γενιάς, καθ. Π. Σκλιάς και Γ. Γραμματέας Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, κ. Αθ. Σκορδός, ενημερώνουν τους τοπικούς φορείς για τα Τ.Σ.Ν. (22/2/2008)

Αγράφων 80, Απεραντίων 40, Ασπροποτάμου 65, Βίνιανης 0, Δομνίστας 37, Καρπενησίου 50, Κτημενίων 11, Ποταμιάς 0, Προυσού 49, Φουρνά 0, Φραγκίστας 1.

Στην Ευρυτανία οι εκλογές για τα Τοπικά Συμβούλια Νέων έγιναν στις 23 και 30 Μαρτίου 2008. Τα *Μικροχωρικά Γράμματα* χαιρετίζουν όλους τους νέους που δήλωσαν 'παρών', συγχαίρουν όσους εκλέχτηκαν, προσβλέπουν στη θετική συμβολή τους στο μέλλον της Ευρυτανίας και τους εύχονται καλή επιτυχία.

Τοπικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού

Το Τοπικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού, με πρόεδρο τον κ. *Κωνσταντίνο Μπούρα* και μέλη την κ. *Ευανθία Ευαγγελοκώστα* και τον κ. *Ιωάννη Ντζούφρα*, συνεδρίασε την 1^η Δεκεμβρίου 2007, προκειμένου να αποφασίσει για τις προτάσεις του προς το Δημοτικό Συμβούλιο, εν όψει συντάξεως του Τεχνικού Προγράμματος 2008. Μετά από τη σχετική διαλογική συζήτηση **απεφάσισε:**

- A. *Εκφράζει τη διαμαρτυρία του για το ότι οι πιστώσεις ΣΑΤΑ που αναλογούν στο Τ.Δ. Μικρού Χωριού δεν αποδόθηκαν.*
- B. *Προτείνει για το τεχνικό πρόγραμμα 2008 από πιστώσεις ΣΑΤΑ με σειρά προτεραιότητας τα εξής:*

Προτάσεις έργων για το Νέο Μικρό Χωριό

1. Περιφράξη, καθαρισμός και επισκευή φρεατίων δεξαμενών, επισκευή κεντρικού αγωγού στη θέση Κεφαλόβρυσο και αντικατάσταση των φλωτέρ στάθμης νερού.
2. Αποπεράτωση δρόμου από πάρκιγκ Καστανόβρυσης μέχρι οικία Κ. Φλώρου.
3. Προστασία του δρόμου-πάρκιγκ μπροστά από τον Ξενώνα "Ρίζωμα" (υπάρχουν παλαιά σχετικά αιτήματα).
4. Τοποθέτηση κιγκλιδωμάτων κάτω από οικία Κ. Φλώρου – Κωστοπούλου και στην σκάλα πεζόδρομος από την οικία Γιολδάση στον κεντρικό δρόμο.
5. Επισκευή υδραύλακα από Παλαιό Μ.Χ. μέχρι Ν. Μικρό Χωριό, κυρίως σε τρία σημεία.
6. Επέκταση δημοτικού φωτισμού κατά ένα στύλο στη γωνία οικίας Πατισοκώστα και Τάσιου Ουρανίας (σχετική αίτηση με αρ. 49/18-7-2007)

Προτάσεις έργων για το Παλαιό Μικρό Χωριό

1. Καθαρισμός-επισκευή υδραύλακα πάνω από το Παλαιό Μ.Χ. για να λειτουργεί ως αγωγός ομβρίων υδάτων.
2. Τιμεντόστρωση δρόμου κάτω από ξενοδοχείο 'Χελιδόνα' και φωτισμός του δρόμου.
3. Κατασκευή-επισκευή του υδραύλακα κάτω από το ξενοδοχείο 'Χελιδόνα' μέχρι οικία Κομπορόζου και Κυρίτση.
4. Απεγκλωβισμός υδροηλεκτρικού σταθμού και να τεθεί σε λειτουργία
5. Τιμεντόστρωση δρόμου προς οικία Καρανίκα
6. Αντικατάσταση κιγκλιδωμάτων στο ξενοδοχείο 'Χελιδόνα'
7. Κατασκευή τοιχίου προστασίας πάνω από οικία Μπάκη (υπάρχει σχετικό αίτημα).

Προτάσεις έργων από χρηματοδότηση άλλων πηγών

1. Εξωραϊσμός εισόδου Νέου Μ.Χ. – επένδυση με πέτρα του τοιχίου κάτω από την οικία Χ. Τσινιά.
2. Κατασκευή πεζοδρομίου από είσοδο Μικρού Χωριού μέχρι το ξενοδοχείο Country.
3. Διαπλάτυνση-τσιμεντόστρωση δρόμου από το νεκροταφείο μέχρι το Μοναστήρι.
4. Ανάπλαση κοινοχρήστου χώρου έναντι οικίας Ι. Φούκα
5. Επισκευή στάσεων του ΚΤΕΛ
6. Σύνδεση δρόμου Νέου Μ.Χ. μέχρι οικισμό Ν. Δερμάτι στη θέση οικία Ντζούφρα.
7. Μελέτη για αξιοποίηση της λίμνης στην είσοδο του Παλαιού Μ.Χ.
8. Αποχέτευση-συγκέντρωση λυμάτων και κατασκευή βόθρου.
9. Χρηματοδότηση μελέτης για το Β΄ Τμήμα του Παλαιού Μ.Χ.
10. Αξιοποίηση και εμπλουτισμός της πηγής Μάρκου Μπότσαρη.

Εξωραϊσμός του Κοιμητηρίου

Χάρη στην ιδιωτική πρωτοβουλία και συγκεκριμένα στον κ. Παντελή Κουβέλη θα δενδροφυτευτεί ο περίγυρος του νεκροταφείου του Παλιού Χωριού. Το Τοπικό Συμβούλιο και ο Δήμος δέχθηκαν το αίτημά του, ενώ η Αδελφότητα Μικροχωριτών τον συγχαίρει για την αξιόπαινη αυτή προσπάθεια καλλωπισμού του χώρου. Η αναβάθμισή του σίγουρα θα στολίζει όχι μόνο τον ιερό χώρο του κοιμητηρίου, αλλά και την γραφική διαδρομή προς Νοκολό και Αη-Σώστη.

Ο Γέρο-Πλάτανος

Του κάκου δε βαραίνουν τα χινόπυρα!
Γεράματα δεν έχεις, γέρο-πλάτανε.
Την άνοιξη είσαι νιος και πάλι πράσινος.

Μια μέρα να ξαπόσταινα στον ισκίο σου,
στη βρύση όπου πίνεις να ξεδιψάγα
και να 'βλεπα το τι είδες τον παλιό καιρό!

Για πες μου για τα χιόνια πώς τα βιάσταφες,
τα καλοκαίρια, πες μου, πώς τραγουδούσες,
πώς έβλεπες τους κλέφτες, τους αρματολούς;

Για το μικρό, για πες μου, το κλεφτόπουλο,
που στο λιθάρι πρώτο και στο πήδημα
τα βόλια λαχταρούσε, τις λαβωματιές...

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Οι Νέοι Αντινομάρχες

Από τον Νομάρχη Ευρυτανίας κ. Κώστα Κοντογεώργο ορίστηκαν οι νέοι αντινομάρχες για το 2008. Είναι οι εκπαιδευτικοί κ. Δημήτριος Ζήκας και κ. Μαρία Παναγιωτοπούλου.

Τα μέλη της Αδελφότητας Μικροχωριτών τους εύχονται καλή επιτυχία στο έργο τους.

Μουσεία Σχολικής Ιστορίας

Ένας χώρος που ελκύει επισκέπτες είναι αναμφισβήτητα ζωτικής σημασίας για έναν τόπο, όπως είναι η αγορά τοπικών προϊόντων, οι καλαίσθητοι χώροι κατάλυσης, διατροφής και αναψυχής και ιδίως οι εκθεσιακοί χώροι, δηλ. τα διάφορα Μουσεία.

Το γραφείο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Ευρυτανίας, προς τιμήν του, πήρε την πρωτοβουλία να προχωρήσει, εθελοντικά, στην αναβίωση κλειστών πλέον σχολικών κτιρίων της περιοχής μετατρέποντάς τα σε “ζωντανά κύτταρα της εκπαιδευτικής ιστορίας”, ή άλλως Μουσεία Σχολικής Ιστορίας. Θα περιλαμβάνουν εκπαιδευτικό και φωτογραφικό υλικό και θα μπορούν να χρησιμοποιούνται ως χώροι επισκέψεως, μελέτης ή έρευνας.

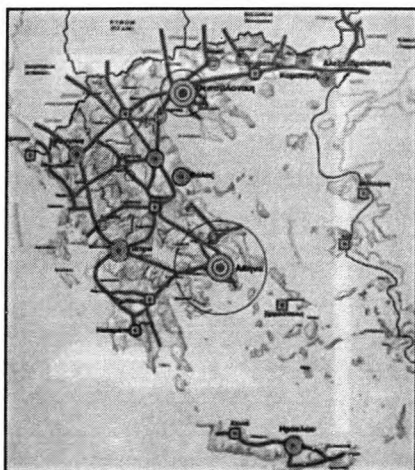
Ήδη έχει απευθύνει πρόσκληση συνεργασίας προς τους Δήμους Καρπενησίου, Δομνίστας και Ποταμιάς και ξεκινάει το έργο της από το Δημοτικό Σχολείο Βουτύρου, το οποίο παραχώρησε ο Δήμος Καρπενησίου για το σκοπό αυτό.

Συχαίρουμε τον Σύλλογο Εκπαιδευτικών Ευρυτανίας για την αξιόλογη αυτή προσπάθεια και ευχόμαστε να βρει ανάλογη ανταπόκριση.

Το Νέο Οδικό Δίκτυο της Ελλάδας

Βάσει του νέου χωροταξικού σχεδιασμού της χώρας, που ίσως να σημαίνει ότι ο νομός μας θα χάσει την αυτοτέλειά του, με τη διαφαινόμενη πιθανότητα ένταξής του στη Διοίκηση Στερεάς Ελλάδος, ρυθμίζεται ο Οδικός Άξονας της Ελλάδας, στον οποίο περιλαμβάνεται και ο δρόμος Λαμία – Καρπενήσι – Αργίνο. Ο δρόμος αυτός θα ακολουθήσει τις σύγχρονες προδιαγραφές, θα περιορίσει τις αμέτρητες στροφές και θα μειώσει σημαντικά το χρόνο πρόσβασης στο Καρπενήσι.

Ο Νομάρχης Ευρυτανίας, κ. Κώστας Κοντογεώργος, σε επιστολή του (14/3/08) προς τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Γεώργιο Σουφλιά, τονίζει την σημασία του έργου αυτού για την περιοχή μας, ζητά να αναμετωπισθεί με τη δέουσα βαρύτητα, προτείνει λύσεις για ένταξη του στην οδοποιία άμεσης προτεραιότητας, ώστε να μην ανακοπεί η αναπτυξιακή δυναμική των τελευταίων χρόνων που παρατηρείται στον Νομό μας.

Φώτο: Χάρτης Νέου Οδικού Δικτύου

Νέα δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σύμφωνα με δημοσιεύματα στον τύπο η σχεδιαζόμενη νέα διοικητική μεταρρύθμιση ή “Καποδίστριας 2”, όπως συνηθίζεται να αποκαλείται, πρόκειται να ταραξεί τα νερά σε όλες τις τοπικές κοινωνίες. Σύμφωνα με το νέο σχεδιασμό προτείνεται να περιορισθούν οι 54 Νομαρχίες της χώρας σε 15 περιφερειακές μονάδες και οι 1.034 Δήμοι να μειωθούν σε 400.

Για την περιοχή μας φαίνεται ότι ο Νομός Ευρυτανίας θα υπαχθεί στην Διοίκηση Στερεάς Ελλάδος μαζί με τους Νομούς Βοιωτίας, Εύβοιας και Φθιώτιδας, ενώ οι έντεκα Δήμοι της Ευρυτανίας προτείνεται να συμπυκνωθούν σε ένα!

Η Νέα Λαϊκή Αγορά στο Καρπενήσι

Κάτω από το Κτηνιατρείο, στα Νότιο-ανατολικά του Καρπενησίου, σε έκταση ενός στρέμματος, πρόκειται να μεταφερθεί η λαϊκή αγορά, που γίνεται κάθε Σάββατο στο Καρπενήσι. Το έργο χρηματοδοτείται από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος και είναι προϋπολογισμού περίπου 800.000 ευρώ. Έχουν ήδη αρχίσει οι εργασίες εκσκαφής και το όλο έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του 2008. Θα περιλαμβάνει κτιριακές εγκαταστάσεις για εμπόρους και παραγωγούς κηπευτικών και θα τηρεί όλους τους κανόνες υγιεινής. Ο υπόγειος χώρος προβλέπεται να χρησιμοποιηθεί ως χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων.

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας

*Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο**

Το βιβλίο του επισκέπτη ή φίλου του Μικρού Χωριού, του κάθε Μικροχωρίτη
Κεντρική διάθεση:

- Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού
- Αδελφότητα Μικροχωριτών

* Τα έσοδα από την πώληση του βιβλίου διατίθενται για τη συντήρηση της Πνευματικής Γωνιάς του χωριού μας.

Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

- Η ιστορία είναι ο κρίκος που συνδέει το παρελθόν με το σήμερα.
- Είναι οι ρίζες από τα κλαδιά του μέλλοντος.

Το Μουσείο ζωντανεύει την ιστορία του χωριού μας

*Η αναβάθμιση του χρειάζεται
τη στήριξη όλων*

Η Λογοτεχνία όπλο και λουλούδι

Ομιλία του λογοτέχνη-συγγραφέα Μιχάλη Σταφυλά, στην εκδήλωση προς τιμήν του, που οργάνωσε η Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων (λεπτομέρειες στη στήλη *Πολιτιστικοί Σύλλογοι* του περιοδικού μας).

Του Λογοτέχνη- συγγραφέα Μιχάλη Σταφυλά

Αν με ρωτήσει κάποιος γιατί γράφεις, θα του απαντούσα πως θεωρώ σαν ανάγκη να δώσω το αποτύπωμα της ζωής και της πνευματικότητας του καιρού μας και του λαού μας.

Όχι μόνο στη γενιά μας αλλά και στις επόμενες γενιές.

Αυτό γίνεται με το βιβλίο.

Η σχέση του ανθρώπου μ' αυτό έχει γερές βάσεις και κανένα άλλο μέσο δεν μπορεί να τις αντικαταστήσει. Η σχέση αυτή είναι δεμένη με την ίδια τη ζωή μας, με τη μόρφωσή μας, με το πνευματικό μας επίπεδο και σε τελευταία ανάλυση, με την πολιτιστική ανάπτυξη της ίδιας της χώρας μας. Μέσα από το βιβλίο αναδύονται ιστορίες, μνήμες, περιδιαβάσεις σε άγνωστους τόπους, καταγραφή κοινωνικών καταστάσεων και προσώπων που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο.

Πιστεύω λοιπόν, πως το βιβλίο είναι ένα παράθυρο στον κόσμο. Αυτό είναι που αιχμαλωτίζει το χρόνο και τον τόπο.

Ο χρόνος αλλάζει τα πάντα, αλλά αυτά που αλλάζουν πρέπει να τα ξεχάσουμε; Πρέπει να τα ρίξουμε στον καιάδα της λησμονιάς; Η Ιστορία είναι μια αδιάκοπη συνέχεια, δεν τεμαχίζεται. Είναι η ταυτότητα της εποχής μας. Το λέει η Βιρτζίνια Γουλφ, πως ό,τι δεν έχει γραφτεί δεν έχει συμβεί. Συνεπώς, η λογοτεχνία, φυσικά, διασώζει το υπαρκτό από τον κίνδυνο της ανυπαρξίας.

Και θα 'θελα να θυμηθώ κάποια προσωπική περίπτωση. Όταν έγραφα την ποιητική σύνθεση "Ευρυτανία" (που ο σημαντικός μουσουργός Ιωσήφ Μπενάκης την έκαμε μουσική Συμφωνία), την έγραφα κάτω από το βάρος μιας ακραίας συγκίνησης. Ένας αγωγιάτης έπεσε σ' ένα γκρεμό στον Άη-Θανάση μαζί με το φορτωμένο ζώο του και πέθανε ζητώντας βοήθεια – που κανένας δεν μπορούσε να του παράσχει γιατί δεν υπήρχε πρόσβαση προς το μέρος τους γκρεμού.

Όμως κάποτε, σε μια εκδήλωση που διαβάστηκε η "Ευρυτανία" μου, οι νεότεροι αναρωτήθηκαν: Μήπως είναι φαντασίες του ποιητή όλα αυτά; Μήπως θέλει να αλλοιώσει τα χαρακτηριστικά της Ευρυτανίας; Είναι δυνατόν σήμερα να πηγαίνεις από το Καρπενήσι στη Γρανίτσα σε δυο ώρες με το αυτοκίνητο και πριν από πολύ λίγα χρόνια ήθελες δυο μέρες με το μουλάρι;

Ε, λοιπόν ήταν τόσο δραματική η ζωή μας, που κανένας δεν μπορεί να την καταλάβει σήμερα. Έπρεπε να σβήσουμε τις μαύρες σελίδες της ζωής των πατεράδων μας; Θα ήταν σαν να σβήναμε αυτούς τους ίδιους από τη μνήμη της αγάπης μας. Ο Ελύτης είπε πως άμα κόψουμε ένα κομμάτι από το παρελθόν είναι σαν να κόβουμε ένα κομμάτι από το μέλλον. Έχει δίκιο ο νομπελίστας μας, γιατί το παρελθόν δεν είναι ιστορία μόνο, είναι και διδαχή.

Όποιος δεν διδάσκεται από το παρελθόν είναι σίγουρο πως θα κάμει τα ίδια λάθη και στο μέλλον. Οι Έλληνες κάτι ξέρουν από αδελφοχτόνα λάθη.

Η Λογοτεχνία επηρεάζεται από τις βιωμένες εμπειρίες αλλά και επηρεάζει. Η αμεσότητα του λογοτεχνικού κειμένου είναι το χαρακτηριστικό του μεγαλείου της. Είναι αυτή που ξεθάβει πολλές πνευματικές δυνάμεις, που χωρίς της επέμβασή της θα έμειναν ανενεργές.

Με λίγα λόγια: η Λογοτεχνία είναι η απεικόνιση της ζωής των ανθρώπων με τις συναισθηματικές φορτίσεις, με τους οραματισμούς και τις προσδοκίες, με τους αγώνες και τις αγωνίες. Ακόμη και με τα προδομένα τους όνειρα. Δικαιολογημένα, λοιπόν, ο απλός άνθρωπος κρατώντας ένα βιβλίο ρωτάει τον συγγραφέα του:

- Τι υπάρχει για μένα στην τέχνη σου; Αν δεν υπάρχει τίποτα, μη μουτζουρώνεις άδικα το χαρτί.

Η λογοτεχνία, σαν κοινωνικό φαινόμενο, είναι – ή πρέπει να 'ναι – ο εχθρός της απολυταρχίας, ο εχθρός των πολεμικών εργοστασίων, ο εχθρός όσων δυναστεύουν τον άνθρωπο. Και τελικά ο υπέρμαχος της Ειρήνης του κόσμου. Το βιβλίο είναι όπλο και λουλούδι. Είναι μια επανάσταση χωρίς επανάσταση.

Μ' αυτές τις απόψεις δούλεψα πάντα με μυαλό και καρδιά για την αποτύπωση της μοίρας των Ευρυτάνων – ιδιαίτερα στα διηγήματα και στο μυθιστόρημα "Το τέλος του καλού μας κόσμου", που απαγορεύτηκε από την Απριλιανή χούντα.

Αν μπόρεσα να βάλω ένα λιθαράκι στο γενικότερο ελληνικό πνευματικό οικοδόμημα θα 'μαι ο ευτυχέστερος των ανθρώπων.

Μιχάλης Σταφυλάς

Μακάρι να μην το είχα πει ποτέ...

Ένας νεαρός βουλευτής, βλέποντας τον Γ. Τσώρτσιλ να σέρνει τα πόδια του στηριζόμενος σε δυο μπαστούνια μετά το δεύτερο εγκεφαλικό, λέει σε ένα συνάδελφό του: *΄Πάει ο γέρος, ξεμωράθηκε.*

- *Κουφάθηκε κιόλας* γρύλισε ο Τσώρτσιλ καθώς τους προσπερνούσε.

Όταν τυπώθηκε ο πρώτος τόμος του, Το Κεφάλαιο, ο Καρλ Μαρξ είπε θλιμμένα: *Δεν θα μπορέσει να ξεπληρώσει ούτε τα πούρα που κάπνισα γράφοντάς τον.*

Μετά την ανεπιτυχή απόπειρα δολοφονίας του Προέδρου Τζ. Φορντ, ο αρχηγός της αντιπολίτευσης Χ. Χάμφρεϋ σχολίασε: *Υπάρχουν πολλά όπλα σε χέρια ανθρώπων που δεν ξέρουν πώς να τα χρησιμοποιήσουν.*

Κατά την Ισραηλο-αραβική κρίση, ο αμερικανός πρεσβευτής Γ. Χάρντιγκ, χρησιμοποιώντας όλη τη διπλωματική μαεστρία του, προσπαθούσε να πείσει Άραβες και Εβραίους να δώσουν τέλος στην εχθρότητα μεταξύ τους ... *σαν καλοί χριστιανοί!*

Όταν ο νεαρός Αϊνστάϊν ζήτησε να εισαχθεί στο Τεχνικό Ινστιτούτο του Μόναχου, η αίτησή του απορρίφθηκε με το αιτιολογικό: *δεν δείχνει να έχει καμία προοπτική.*

Οι Έλληνες κριτές εκ του ασφαλούς

Κων/νου Ηλ. Μήτσιου

Στην πολυπράγμονα και αποπροσανατολισμένη εποχή μας, όπου η κριτική, συνδυασμένη με ποικίλες δολιότητες, γίνεται μάλιστα και κινείται όπως η χιονοστιβάδα, βρίσκουμε ενδιαφέρον να επισημάσουμε την αξία της αυτοκριτικής.

Μπορούμε, βέβαια, να ασκούμε καλοπροαίρετη και εποικοδομητική κριτική με γνώμονα το γενικότερο συμφέρον. Είναι απλό και εύκολο να κάνουμε κρίσεις παρά να είμεθα άψογοι και είναι ευκολότερο να ελεεινολογούμε, παρά να μιμούμεθα.

Μετατραπήκαμε δυστυχώς σε ανώδυνους και φλύαρους τιμητές, που θέλουμε να αρχίσει η επανάσταση και η ανακαίνιση χωρίς εμάς. Και παραμένει η στάση μας το ίδιο πλαστική με τις σημαιούλες που κρατάμε, για να μη μάθουμε ποτέ ότι το μέλλον του τόπου μας είναι στα χέρια μας, στα χέρια του ελληνικού λαού.

Ποιος από εμάς αρνείται τη σαγήνη της εισαγγελικής αγόρευσης, όταν απέναντι τα εδώλια είναι τόσο ένοχα; Ποιος απεμπολεί τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιότητά του ως θεματοφύλακα της καρέκλας του ελληνικού καφεηνείου; Και ποιος από εμάς δεν χρησιμοποιεί την ιδιότητα του πολίτη, προκειμένου να κατοχυρώσει το δικαίωμα στην κριτική;

Και παραμένουμε οι Έλληνες κριτές εκ του ασφαλούς και απαθείς θεατές στα δρώμενα του τόπου, της πατρίδας μας. Και η κριτική αυτή εκτονωτική, βερμπαλιστική, θεαματική, δεν προσφέρει τίποτα.

Διότι ο πολίτης θεατής είναι ευκολότερα χειραγωγούμενος από τον ενεργό πολίτη. Η από καθέδρας κριτική είναι εντελώς ανώδυνη, από την παρέμβασή μας δι' έργων στα δρώμενα. Η συνείδηση του ανενεργούς κριτού πιο βολική από την κοινωνική συνείδηση του δρώντος πολίτη.

Είναι προφανές ότι δεν έχουμε κοινωνική συνείδηση, αλλά εκατομμύρια ατομικές, όσοι και οι Έλληνες, προσαρμοζόμενες κατά την περίπτωση, συνειδήσεις. Γι' αυτό και τρεφόμεστε με απάτες που καλλιεργεί έντεχνα η... εισαγγελική μας έδρα, κρίνοντας και επικρίνοντας εκ του ασφαλούς. Είναι και βολικό, είναι και ανώδυνο, είναι και ένα άλλοθι, για να μην προχωρήσουμε ποτέ, ο καθένας προσωπικά, στην αυτοκριτική μας ως πολίτες και χριστιανοί.

kostasmitsios@yahoo.gr

Θέλετε να πετάξετε το παλιό σας αυτοκίνητο αλλά δεν ξέρετε πού;

Η Εναλλακτική Εταιρεία Διαχείρισης Οχημάτων Ελλάδος (ΕΔΟΕ), που τελεί υπό την αιγίδα του ΥΠΕΧΩΔΕ, μπορεί να σας βοηθήσει.

Τηλεφωνικό Κέντρο 210 68 99 039

Με συμβεβλημένες εγκαταστάσεις σχεδόν σε όλη την Ελλάδα

Τοπωνύμια Μικρού Χωριού

Ο φιλόλογος – λαογράφος Στυλιανός Βίος στις αρχές του περασμένου αιώνα περιόδευσε στην Ευρυτανία και έγραψε ένα σημαντικό οδοιπορικό *Ευρυτανικά: Συλλογή Ευρυτανικής γλωσσικής ύλης*. Στις περιγραφές χωριών του Δήμου Καρπενησίου, περιλαμβάνει και κατάλογο από τα τοπωνύμια του Μικρού Χωριού. Τα περισσότερα από τα 94 τοπωνύμια του χωριού μας είναι γνωστά, μερικές τοποθεσίες ξέρουμε και που βρίσκονται, είναι όμως αρκετά και εκείνα που, εμείς οι νεώτεροι, δεν έχουμε ακούσει ποτέ το όνομά τους. Και όμως υπήρχαν και ασφαλώς υπάρχουν ακόμα. Μπορεί να διαφέρει η σημερινή γραφή ή προφορά τους. Καταλαβαίνουμε όμως ποιες είναι οι περισσότερες τοποθεσίες. Μερικές ίσως πρέπει να τις ψάξουμε και ίσως κάποιος απ' τους παλαιότερους μπορέσουν να βοηθήσουν.

Άγιοι Αποστόλ(οι)	Στρογγυλόκαμπος	Τριμηνίτσα
Χιουρλάκ	Μιλουρέντζα	Φουγάνα
Πλατανάκια	Λόγκουβα	Λαρτζέικα
Πλορέντσα	Μέρσια	Βρωμόβρυς
Κατ' Αλέστια	Χαλιάς	Βρωμουνιράκ
Ζαρβό ή Ζερβό	Μλιάς ίσιωμα	Σιδέρ Λάκκα
Πλόπ (λου)	Σταϊκούλα	Άνθρουπους
Χαλκιάδος	Καρούλα	Γκριουκάλβα
Στασιά	Θανασαίοι κήποι	Ροϊδ (ι)
Λάκκα Δαηλέκ(η)	Τουρς κώστα	Καλόγρια
Τσαρτσαμισά	Καλύβια	Αβρευταμον
Στινό	Χόντζα	Κρασιά
Κεραμαριά	Φακές	Βλαχάν
Πουρίκ	Αντριά	Καβουρόρευμα
Μυλιές	Φλαμιτσίνας	Κρεμνός
Κερασιές	Θάλασσα	Βρύς
Άμπλα	Πυργάκι	Πουρδαλιές
Φτυλιά	Χιλιδόν	Τρανορόγγ
Καλανόβρυς(η)	Φιδόπλατου	Βοστανιά
Κρασιές	Νιράκι	Μακρή
Τουρκόκηποι	Μπραύλακου	Βιλιανιά (Βιτακά:)
Αλέστια	Αλεζίτσα	Φιντανιά=φιντάν=τουρκ=μικρό
Αλερτσέικα	Πήπα	Βασίλ του ρέμα
Καβαλών(ι)	Μαυρόριμα	Ασφενταμόρογγου
Ικκλησιά	Κατουμύλους	Κρι
Μακρής	Σκάλα	Νκολό
Κοτρών	Μπάρης	Λαδέικα
Δίστρατα	Θανασάκ	Απθώστρις
Πλάι	Τσαπουρνιά	Κασσιδοκλούρ
Παν Αλώνια	Κοκκοτκάνα	Σιούμαλον
Σαρρή Έλατα	Καβρόριμα	
Παλιάμπελα	Πουρί	

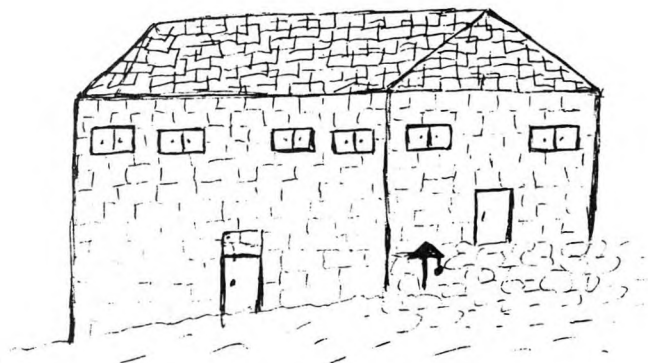
Άξιοι Δάσκαλοι

Γράφει η Γιάννα Ζορμπαλά-Τρικαλινού

Όταν περάσουν τα χρόνια, έρχονται στη μνήμη παλιά γεγονότα και πολύ λιγότερο τα καινούργια, που η μνήμη δεν τα συγκρατεί εύκολα.

Τελείωσα το Δημοτικό στο παλιό σχολείο του χωριού μας, το καινούργιο δεν είχε χτιστεί ακόμη. Τα γράμματα που μάθαμε μάς τα δίδαξαν άξιοι δάσκαλοι, όπως ο πρώτος δάσκαλός μου από την πρώτη τάξη, Γιώργος Παπαδής. Τον θυμάμαι με σεβασμό και αγάπη, στο πώς επέμενε να αφομοιώσουμε αυτά που μας δίδασκε. Αυτό το έκανε με την πειθώ, σπάνια εφάρμοζε τη βία και αυτό όταν ξεπερνούσαμε τα όρια της πειθαρχίας. Τότε, δεν είχαμε ούτε φροντιστήρια, ούτε, φυσικά, τη βοήθεια από το σπίτι, γιατί δεν υπήρχαν οι δυνατότητες. Με τις συμμαθήτριες στα σπίτια μας ετοιμάζαμε τα μαθήματά μας.

Πολύ πιο διαφορετικά είναι τα σημερινά σχολεία, αρχίζοντας από το Δημοτικό και, δυστυχώς, παρά την πολύπλευρη βοήθεια, τα κομπούτερ κ.λπ. είναι αρκετά τα παραδείγματα που δεν γνωρίζουν και στοιχειώδη πράγματα γνώσεων, ακόμη και γιατί π.χ. γιορτάζεται η 25^η Μαρτίου. Θυμάμαι με πόσο μεράκι στολίζαμε το σχολείο για να γιορτάσουμε αυτή τη μέρα. Σκορπίζαμε στα χωράφια να μαζέψουμε λουλούδια και πρασινάδες, συμμετείχαμε ενεργά στην προετοιμασία του καλλιτεχνικού προγράμματος, απαγγελίες κ.λπ.

Σκίτσο παλιού σχολείου

Θυμάμαι ακόμη τις όμορφες εκδρομές μας την Πρωτομαγιά και άλλες μέρες στο Νικολό με το δάσκαλό μας πάντα δίπλα. Οι κοπέλες ετοιμάζαμε και τα γλυκά για να προσφέρουμε. Για μας ήταν το πανηγύρι.

Θυμάμαι και το δεύτερο δάσκαλό μας που ήλθε αργότερα, τον Τσέντο από το χωριό Λάσπη. Ήταν λίγο πιο αυστηρός από τον Παπαδή, αλλά δάσκαλος που πάσχιζε να μάθουμε γράμματα. Και λέω λίγο πιο αυστηρός γιατί θυμάμαι μια φορά που τιμωρήθη-

κα. Έμενε σε ένα δωμάτιο κοντά στο δικό μας σπίτι, στου Κυρίτση. Ένα μεσημέρι, μαζί και εγώ με παρέα, παίζαμε κοντά στο σπίτι με ένα σκυλί, κάναμε φασαρία, δεν τον αφήσαμε να ησυχάσει. Την άλλη μέρα την πληρώσαμε με ξυλιές στα χέρια με τη λούρα που κρατούσε. Δεν το ξανακάναμε... Παρά τις ξυλιές που έφαγα, ο δάσκαλος με αγαπούσε, μου έδινε συχνά καραμέλες και με αποκαλούσε νύφη ... και εγώ ντρεπόμουνα.

Όταν γύρισα στο χωριό, μετά από πολλά χρόνια, συνάντησα το δάσκαλό μου, τον Παπαδή, με χαρά και συγκίνηση. Δεν με γνώρισε αν και είπε “τα μάτια γνωστά”, φαίνεται ότι αυτό κάτι του θύμιζε.

Με το γυρισμό μου στο χωριό, συνάντησα αρκετούς που τότε ζούσαν ακόμη, όπως τον συχωρεμένο παπα-Θανάση και άλλους. Η συνάντηση ήταν ζεστή, παρά τα χρόνια και τα γεγονότα που μεσολάβησαν. Βέβαια, το χωριό μου φάνηκε πολύ πιο μικρό, στενοί οι δρόμοι, όπως και ο Νικολός πολύ περιορισμένος. Πόσο πιο μεγάλα τα βλέπαμε όταν ήμασταν μικροί!

Δυστυχώς, σήμερα οι συμμαθητές στο σχολείο μας που ζούνε μετριούνται στα δάχτυλα, οι νόμοι της ζωής έβαλαν τη σφραγίδα τους. Οι ωραίες όμως αναμνήσεις μένουν χαραγμένες στη μνήμη, όπως η αγάπη για το σχολείο και τους δασκάλους που μας έμαθαν γράμματα.

Ο δάσκαλος
Γεώργιος Παπαδής

Λίγο γέλιο

Λογικό

Ο μπαμπάς κάνει μάθημα γεωγραφίας στο γιο του με μια υδρόγειο.

- Όπως βλέπεις βρισκόμαστε στους αντίποδες με τους Κινέζους. Όταν εδώ είναι μέρα, εκεί είναι νύχτα. Όταν εμείς σπκωνόμαστε από το κρεβάτι, αυτοί πέφτουν να κοιμηθούν. Όταν εμείς πάμε να κοιμηθούμε αυτοί ξυπνάνε.

Και ο γιος ύστερα από μικρή σκέψη:

- Κατάλαβα. Δεν θα παντρευτώ ποτέ Κινέζα...

Καθυστερημένο

- Αγάπη μου, λέει η νεαρή σύζυγος στον άντρα της που ετοιμάζεται να φύγει για τον ιππόδρομο, σήμερα άκουσα στο ραδιόφωνο ότι τρέχει ένα άλογο που έχει το ίδιο όνομα με μένα. Πάξει σ' αυτό, ίσως σου φέρει γούρι.

- Θα ήταν μάλλον απίθανο, αλλά θα το τολμήσω, λέει εκείνος.

Όταν γύρισε το βράδυ, η γυναίκα του ανυπόμονα τον ρωτάει τι έγινε;

- Χμ. ... Όνομα και πράγμα. Απαντάει ο σύζυγος. Το άλογο είχε το όνομά σου και έκανε ακριβώς όπι κάνεις και συ: έφτασε καθυστερημένο...

Εμείς τη δουλειά μας

Κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ο Τσώρτσιλ ξυριζόταν σε ένα κουρείο όταν σε κοντινή απόσταση έπεσε μια βόμβα. Ο κουρέας ταραγμένος λέει:

- Βόμβα δίπλα μας! Μήπως πρέπει να τρέξουμε σε καταφύγιο;

- Και ο Τσώρτσιλ ατάραχος:

- Γιατί; Αυτοί κάνουν τη δουλειά τους κι εμείς τη δική μας!

Μικροχωρίτες του παλιού καλού καιρού

Ο Καραμετσιο-Νίκος και ο διακονιάρης

Του αείμνηστου Δημητρίου Κ. Κοκκάλα

Ένα καλοκαίρι ήλθε στο χωριό μας ένας ζητιάνος μεσόκοπος, φορούσε κάτι παλιόρουχα, σαν ευζωνική στολή, ένα υπόλοιπο κόκκινου φρεσιού λερωμένο στο κεφάλι και απέτωτα τσαρούχια. Το δεξί του πέλαμα ήταν γυρισμένο πολύ προς τα έξω και στο καλάμι φαινόταν μια ουλή. Ως εκ τούτου κούτσαινε. Είχε έλθει και άλλη φορά στο χωριό. Έλεγε πως είναι τραυματίας του πολέμου του 1897 και ζητούσε ελεημοσύνη από σπίτι σε σπίτι. Όταν έφθασε στην πλατεία, είδε τον Καραμετσιο-Νίκο και αντί να ζητιανέψει διάβηκε κάνοντας πως δεν τον άκουσε όταν εκείνος του είπε: ‘καλώς ώρισες.’

“Τον γνωρίζεις αυτόν μπάρμπα Νίκο;” ρωτήσαμε και αυτός μας διηγήθηκε την εξής ιστορία:

“Νια βουλά ήλθει στον χωριό ένας ξένους καλοφορεμένους και γύρευε αγουιάτ για του Μπουρσό. Συμφώνασαι κι του προυί έβαλα τσ’ δυο βαλίτσες στον μπλαρ και αυτόν καβάλα κι απ’ τονν Αησώσι’ κι τα χαλκουχώραφα φτάσασαι στονν Μπουρσό, ήβραμι του σπιτ’, έκρινι αυτός, βγήκαν δυο γναίικς πήραν τσ’ βαλίτσες μι πλήρουσι αυτός τ’ αγώι κι μούπει: ‘ώρα καλή.’

Του φύσαγα κι δεν κρύουνει, να μη μι κιάσσι ένα ρακί, πούμνα αποσταμένους; Να μη δόκνει να χειργιά χουρτάρ να μασ’ του μπλαρ τα σάλια τ’ πούηταν ιδρουμένους; Πρωτ’ βουλά έπαθα τέτοιου χνερ”.

Γυρίζοντας κατά το χωριό, εκεί κατά τα Μπαλτέϊκα, ηύρα αυτόν εδώ το διακονιάρη να κάθεται στην απάνω μεριά κι άμα ζύγωσα μου ‘πε να τον πάω στο χωριό του, στα Κράβαρα.

- Ασημει χσιτανέ μ’ στον χάλιμ, τ’ λέον.

- Θα σι πληρόσου, πόσα θέλς; Κι τα λεφτά μπροστιά.

Κι γω για να τονν ξιφουρτουθώ τούπα πέντι δραχμές (έκαναν 25 ονκάδς καλαμπόκ).

- Πουλλά είνει αλλά θα στα δώκου”. Έβγαλε απ’ τον κόρφο ένα σακούλι, πήρε ένα ασημένιο τάληρο και μου το ‘δωσε.

- Καλά ιγώ, αλλά είνει κι του μπλαρ νυσκό κ’ αποσταμένους, πώς θα σώς;”

Έχω καμιά οκά κριθάρι σ’ ένα σακούλι, θα του δώσουμε να φάει κι άμα ξαποστάσει θα ξεκινήσουμε, είπε και έβγαλε από έναν τρουβά, το σακούλι με το κριθάρι, έβγαλε και μια πετσέτα με ένα κομμάτι ψωμί και μια φέτα τυρί, τα μοιράσαμε και όταν τέλειωσε το κολατσιό πήραμε κι έναν υπνάκο και τ’ απογευματάκι, κρέμασα τα τρουβάδια στο μουλάρι, πήδησε κι αυτός καβάλα και ξεκινήσαμε.

Την άλλη μέρα όταν έβγαινε ο ήλιος μπήκαμε σ’ ένα χωριό με κάτι αραιά σπιτάκια εδώ και κει. Παρά μέσα ήταν ένας φαρδύς δρόμος και από δω κι

από κει κάτι αρχοντόσπιτα με λουλούδια μπροστά και σιδερένιες αυλόπορτες. Σε μια απ' αυτές σταματάει το μουλάρι και κατέβηκε.

- *Κι δω θα ζητιανέψ χριστιανέ μ; άσει να σώσουνμει, σήμμαι.*

- *Ιδώ είναι του σπίτι μ', μούπει.*

Σήκωσε το βαρίδι και βάρωσε την πόρτα. Βγήκε μια καλοντυμένη γυναίκα. "*Ηρθεις αφέντι; Καλουσόρσεις*" είπε και έτρεξε, πήρε τον ένα τρουβά αυτή, τον άλλο εγώ και μπήκαμε στο σπίτι. "*Τι να δεις; Έτριβα τα μάτια μ*". Σε λίγο μπήκε και ο νοικοκύρης: "*Σύρει να σμάεις του μπλάρ, να του πουτίεις, να τ' δώσεις να φάει, κι έλα να βάλς τραπέζ*" είπε στη γυναίκα κι μπήκε σε μια κάμαρα.

Εγώ κοίταζα ολόγυρα και χάζενα τα σκαλιστά σεντούκια και τ' αμπάρια σαν καναπέδες και κάτι μεγάλες φωτογραφίες στους τοίχους. Σε μια απ' αυτές ήταν ένας αμούστακος νιός με κάτι αλλιώτικα στρατιωτικά ρούχα. "*Ποιος ειν' αυτός ου λεβένις*" ρώτησα τη νοικοκυρά άμα ήλθε και άρχισε να βάζει τραπέζι. "*Ου γιος μας. Είνει σι μια σχουλή σν' Αθήνα, τον Βουλιμίδουν, σάματ' τ' λένι, θα γεν' αξιουματικός*".

Άμα ετοιμάσε το τραπέζι, βγήκε και ο νοικοκύρης, πλυμένος και συγυρισμένος, τρόμαξα να τον γνωρίσω. Δεν κούτσαινε και το ποδάρι του ήταν ίσιο. Όταν τέλειωσε το φαγοπότι: "*τώρα σύρει να κοιμηθείς λίγουν να ξαπουστάεις κι' ύστια φέβγς*" είπε ο νοικοκύρης. "*δεν είμει για καθισό, άργισα πουλύ κι η φαμιλιά μ' θα παρ' παρανταριά*".

"*Οπονος θέλς*". Είπε.

Τράβηξε η κυρά το μουλάρι, έδωσε ένα δεμάτι χορτάρι στο σαμάρι, έβαλε σ' ένα πανί μπόλικο ψωμί, καθάριο, και τυρί, με συνέβγαλαν ως την άκρη του χωριού και μου είπαν: "*Ωρα καλή*".

Ουδέν σχόλιον.

Έχει ο Θεός!

Μια χούφτα σπίτια σε μια πλαγιά
μια εκκλησιά χωρίς παπά
λίγος ο κόσμος και βλοσυρός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Κάτω γκρεμός επάνω στεφάνι
μικρός ο ορίζοντας μοιάζει ταβάνι
βαθιά στο ρέμα ακούγεται αχός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Δυο κορίτσια και τρία παιδιά
επτά νομάτοι η φαμελιά
και κάπου-κάπου ψωμί να τρως
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Λίγες πεζούλες δυο ρίζες ελιές
τέσσερες γίδες απολυτές
και μιας γελάδας ο μουγκριτός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Πέρα στο μύλο του Αϊ-Γιώργη
θέλει ν' αλέσει μα που να το βρει
φτώχεια, μιζέρια, κατατρεγμός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Μέσα στο σπίτι ένας διατάζει
μιλιά απ' το στόμα του κανένας δεν βγάζει
σήκω εσύ να κάτσει ο τρανός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Όλων τα ρούχα ήτανε ξένα
τρύπια, μισότριβα και μπαλωμένα
πότε γυρίζανε τα πίσω-μπρος
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Σχεδόν ξυπόλυτοι σαν το γελάδι
ποτέ δεν περίσσευε για μας ένα χάδι
κάθισε κάτω, σήκω ορθός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Άντε να σκάψεις, τον τοίχο να φτιάξεις
αλεύρι φέρε, κουρκούτι να φτιάξεις
πρόσεχε τ' άλλα, εσύ είσαι τρανός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Σύρε για ξύλα, σύρε για κλάρες
μαζί με νέες και γριές κοκαλιάρες
της κάθε μίας να ακούγεται ο καημός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Να πάτε στο ρέμα για να πλυθείτε
παπάς θα 'ρθεί για να αγιαστείτε
κι μόνο το Πάσχα κρέας να τρως
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Ο ένας στον άλλο στα μάτια κοιτούσε
για προκοπή η μάνα μιλούσε
στο τόσο για ύπνο να πάτε εμπρός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Τι είπες είσαι αριστερός;
να σε ρωτάει ο δεξιός
κι όποτε θέλει αυτός να τρως
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Τα πρόσωπά τους τα λιοκαμένα
τα δυο τους χέρια τα ροζιασμένα
συμπούν τα ξύλα να βγάλουε φως
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Λιοκόκαλα στη χόβολη
λιοκόκαλα στη θράκα
λάδι μυρίζουν και βγαίνει καπνός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

'Βάζαν να φάμε νωρίς το βράδυ
επτά νομάτοι, φαί χωρίς λάδι,

λίγο ψωμί και γλύνα θα τρως
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Ένα σταυρό φορτωμένος στην πλάτη
τριάντα οκάδες αλεύρι και αλάτι
κάνε κουράγιο να μείνεις ορθός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Μη φεύγεις μόνος σου θα 'ρθούνε κι άλλοι
κοίτα μη σου 'ρθει κανένα γραβάλι
να φέρεις πετρέλαιο να 'χουμε φως
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Της μάνας η έννοια και του πατέρα
να δουν τα παιδιά τους, μια άσπρη μέρα
κοιτάει ο ένας τον άλλον βουβός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Έγινες άνδρας, πατάς τα δεκάξι
πρέπει να φύγεις η μοίρα προστάζει
θα πας αλάργα μοναχός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Τα μάτια όλων είναι κλαμένα
ένας ακόμα φεύγει στα ξένα
πόνος μεγάλος ο χωρισμός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Έφυγα νύχτα χωρίς φεγγάρι
κρατώντας στο χέρι μικρό φανάρι.
Έμουν κλαμένος και σκεφτικός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Φορώ στα πόδια μου ξένα παπούτσια
και στο κορμί μου άλλου τα ρούχα
μα στην ψυχή μου υπάρχει ένα φως
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Είχα μαζί μου λίγο ψωμί
σχεδόν στην τσέπη μου ούτε δραχμή
μακρύς ο δρόμος κουραστικός
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Μες το μυαλό μου μια ιαχή
είναι της μάνας μου η ευχή:
"ποτέ μην κλέψεις, να είσαι γερός!"
κι έχει ο Θεός κι έχει ο Θεός

Κώστας Τριανταφύλλης

Η Χλωρίδα του Ομήρου

Ο κ. Ιωάννης Μάκκας, συλλέκτης ιστορικών βιβλίων και όχι μόνο, φίλος του Μικρού Χωριού, συχνά μας προμηθεύει με εκθεσιακό υλικό για το Μουσείο μας, για το οποίο τον ευχαριστήσουμε θερμά και από τη στήλη αυτή. Δική του ανακάλυψη είναι και η μελέτη του Εμμ. Ι. Εμμανουήλ, που εκδόθηκε το 1942, με τίτλο *Τα φυτά του Ομήρου*, από το οποίο αντλούμε τα παρακάτω:

Είναι γνωστό, ότι ο Όμηρος είναι ο ποιητής με τον οποίο ασχολήθηκαν και ασχολούνται πάμπολλοι ερευνητές, σχολιαστές, λογοτέχνες, ιστορικοί κ.λπ. Ξένοι και Έλληνες μελέτησαν και μελετούν την ομηρογραφία όχι μόνο στο φιλολογικό και ιστορικό επίπεδο αλλά και στο φιλοσοφικό, φυσιογραφικό, γεωγραφικό, κ.ά. Οι φυσιοδίφες, που ασχολήθηκαν με την χλωρίδα του Ομήρου, μας φέρνουν στο φως πολλά φυτά της αρχαιότητας, που τα συναντάμε ακόμη και σήμερα με το ίδιο όνομα που είχαν πριν από περίπου τρεις χιλιετίες. Από τις αναφορές του Ομήρου σε δέντρα και φυτά, διαλέξαμε αυτά που συναντάμε και στην Ευρυστασία:

Άμπελος. Τα αμπέλια μνημονεύεται από τον Όμηρο ως “ αυτοφυή φυτά” στη χώρα των Κυκλάπων:

... μάλα κ' άφθιτοι **άμπελοι** είεν.

Βάτος. Αναφέρεται στην Οδύσσεια όταν ο Οδυσσεύς συνάντησε τον πατέρα του Λαέρτη στον κήπο του στην Ιθάκη, “ να σκάφτει έχοντας κνημίδες από βόειο δέρμα και χειρίδες (γάντια) για να αποφύγει γρατζουνίσματα από τα βάτα” :

... *περί δε κνήμησι βοείας κνημίδας ραπτάς δέδετο, γραπνύς αλειίνων, χειρίδας τ' επί κερσί **βάτων** ένεκα.*

Δάφνη. Και πάλι στη χώρα των Κυκλάπων, “ όπου εκεί στην εσχατιά είδαν μια ψηλή σπηλιά, κοντά στη θάλασσα, γεμάτη από δάφνες” :

... *ένθα δ' επ' εσχατιή σπέος είδομεν, άγκι θαλάσσης, υψηλόν, **δάφνησι** καθηρεφές.*

Δρυς. Οι Αχαιοί όταν έφτασαν στη δασώδη πλαγιά της Ίδης (Τροία) “ και είδαν τις ψηλές βελανιδιές (δρυς) άρχισαν γρήγορα να τις κόβουν με κοφτερό χαλκό” για να τις χρησιμοποιήσουν στην πυρά του Πάτροκλου:

... *αυτίκ' άρα **δρυς** νψικόμους ταναήκει χαλκώ τάμνον επειγόμενοι.*

Ελαίη. Αναφέρεται αρκετές φορές από τον Όμηρο, όπως στο νησί των Φαιακών, όπου ζητώντας καταφύγιο ο Οδυσσεύς, “ μήηκε ανάμεσα σε δύο θάμνους που φύτρωναν μαζί και ο μεν ένας ήταν από φυλία ο δε άλλος από ελιά” :

... *δοιούς δ' άρ υπήλυθε θάμνους εξ όμόθεν πεφυώτας, ό μεν φυλίας, ο δ' **ελαίης***

Ελάτη. Ο Όμηρος αναφέρει για τους ήρωες στο πεδίο των μαχών ότι “ όταν έπεσαν έμοιαζαν με ψηλά έλατα” :

... *καππεσέτην **ελάτησιν** εοικότες νψηλήσιν.*

Ερέβινθος. Ο Όμηρος χρησιμοποιεί το ρεβίθι σε μια παρομοίωση στην Ιλιάδα, όπου, “ όπως σε ένα μεγάλο αλώνι από ένα πλατύ φτυάρι ξεπηδούν τα ρεβίθια” έτσι πέταξε και το δόρυ από το στήθος του Μενελάου:

...ως δ' έτ' από πλατέος πτυόφιν μεγάλην κατ' αλωήν θρώσκωσι ερέβινθοι...

Ιτέη. Η ιτιά μνημονεύεται αρκετές φορές στις περιγραφές του Ομήρου, όπως σε ένα μέρος “ όπου υπάρχει χαμηλή ακτή με άλση της Περσεφόνης και ψηλές ιτιές που έχαναν τον καρπό τους” :

...ενθ' ακτή τε λάχεια και άλσεια Περσεφονείης μακραί ιτέαι ωλεσίκαρποι.

Κέδρος. Αναφέρεται στο άντρο της Καλυψούς, όπου “ έκαιε μεγάλη φωτιά σε εστία και όλο το νησί ευωδίαζε από την οσμή του κέδρου που καιγόταν” :

*...πυρ μεν επ' εσαρόφιν μέγα καίετο, τηλόσε δ' οσμή κέδρου
τ' ανά νήσον οδώδει δαιομένων.*

Κρανεΐη. Στους συντρόφους του Οδυσσέα η Κίρκη “ έριχνε να τρώνε βελανίδια και κράνια, τα οποία τρώνε οι χοίροι, που κοιμούνται στο χώμα” :

*...τοίσι δε Κίρκη παρ' ρ' άκυλον βάλανον τ' έβαλεν καρπόν τε κρανεΐης
έδμεναι, οία σύες χαμαιευνάδες αιέν έδουσι.*

Κρι, κριθή. Σε πολλά σημεία βρίσκεται η λέξη κρι (κριθάρι), άλλοτε σε αγρούς “ όπου φύτευαν λευκό κριθάρι” ή διότι “ έβαζαν λευκό κριθάρι” για τροφή στα μουλάρια:

... ευρυφύες κρι λευκόν ή ... παρ έβαλον κρι λευκόν.

Κρόκος. Ο Όμηρος τον αναφέρει στην Ιλιάδα, όταν ο Δίας αγκάλιασε την Ήρα στην κορυφή της Ίδης στην Τροία, και “ γι' αυτό η γη βλάστησε με καινούργιο χορτάρι και τρυφερό λωτό και κρόκο πυκνό και μαλακό” :

*...τοίσι δ' υπό χθην δια φύεν νεοθηλέα ποιήν λωτών δ' ερσήεντα
ιδέ κρόκον πυκνόν και μαλακόν...*

Κυπάρισσος. Αναφέρεται στο νησί της Καλυψούς, όπου “ γύρω από το άντρο της υπήρχε δάσος με (διάφορα δέντρα) και ευωδιαστά κυπάρισσια” :

...ύλη δε σπέος αμφί πεφύκει ... και ευώδης κυπάρισσος.

Μηλέη. Η μηλιά, μαζί με τη συκιά, βρίσκεται στον κήπο του Αλκίνοου και του Λαέρτη, όπου ανάμεσα “ στα ψηλά πλατύφυλλα δέντρα έδιναν τον καρπό τους καλλίκαρπες μηλιές και γλυκές συκιές ...” :

*...δένδρα δ' υψιπέτηλα κατά κρήθεν χέε καρπόν
μηλέαι αγαλόκαρποι συκείαι τε γλυκεραί...*

Πεύκη. Για να γίνουν οι αγώνες προς τιμή του Πατρόκλου “ έστησαν, μια οργιά πάνω από τη γη, ανθεκτικά ξύλα από βελανιδιές ή από πεύκα” :

*... έστηκε ξύλον άυον, όσον τ' όργυι υπέρ αίης,
ή δρυός ή πεύκης*

Πλατάνιστος. Ο Όμηρος περιγράφει μια θυσία των Αχαιών λέγοντας ότι “ γύρω από τη βρύση των ιερών βωμών θυσιάζαμε στους αθανάτους...κάτω από έναν πλάτανο, όπου έτρεχε καθαρό νερό” :

...ημείς δ' αμφί περί κρήνην ιερούς κατά βωμούς *έρδομεν αθανάτοισι...*
υπό πλατανίστω, όθεν ρέεν αγλαόν ύδωρ.

Πτελέη. Στο πεδίο μάχης της Τροίας, ο Ήφαιστος “ έστρεψε προς το ποτάμι την φλόγα που άστραφτε από τις φτελιές και τις ιτιές που καίγονταν” :

...ο δ' ες ποταμόν *τρέψε φλόγα παμφανώωσαν, καίοντο πτελέαι τε και ιτέαι.*

Σέλινο. Στο νησί της Καλυψούς “ γύρω (από το άντρο της) υπήρχαν μαλακά λιβάδια γεμάτα με σέλινο” :

...αμφί δε λειμώνες *μαλακοί σελίνου θήλεον.*

Σπάρτον. Το σπάρτο αναφέρεται σε ένα στίχο της Ιλιάδας που λέει ότι: “ τα ξύλα (των πλοίων) είχαν ήδη σαπίσει και τα (σχοινιά από) σπάρτα είχαν λυθεί” :

...και δη *δούρα σέσηπε νεών και σπάρτα λέλνται...*

Σχοίνος. Όταν ο ναυαγός Οδυσσέας έφθασε στο νησί των Φαιάκων “ και απομακρύνθηκε από το ποτάμι, κοιμήθηκε κάτω από ένα σχοίνο” :

...ο δ' εκ ποταμοίο *λιασθείς σχοίνω υπεκλίνθη...*

Υάκινθος. Συναντάται στην Οδύσσεια όπου (η Αθηνά) “ κατέβασε στο κεφάλι (του Οδυσσέα) κατσαρά μαλλιά όμοια με το άνθος του υάκινθου” :

... καθ *κάρητος ούλας ήκε κόμας υακινθίνω άνθει ομοίας...*

Η ρίγανη

(ένα ευλογημένο φυτό της Ελληνικής χλωρίδας)

Γεώργιος Παπαδόπουλος
Ομότιμος καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου
(Από την εφ. Συγκρελιώτικα Νέα, αρ. φ. 29)

Παλιότερα, η ρίγανη αφθονούσε σε κάθε περιοχή του χωριού μας. Τώρα, χρόνο με το χρόνο, λιγοστεύει. Κοντεύει να εξαφανισθεί. Ψάχνεις πολύ να βρεις λίγα κλωνιά. Ο κυριότερος λόγος γι' αυτό είναι ο ληστικός τρόπος μαζέματος από τους ντόπιους και ξένους που επισκέπτονται τον τόπο μας.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις με ώθησαν να γράψω λίγα στοιχεία για το φυτό με τριπλό σκοπό.

- Ο πρώτος είναι η παρουσίαση ορισμένων αγρονομικών στοιχείων και των σπουδαίων ιδιοτήτων της ρίγανης.
- Ο δεύτερος είναι η ευαισθητοποίηση αυτών που μαζεύουν αυτοφυή ρίγανη, ώστε κατά τη συλλογή να μην εξαφανίζουν τα φυτά.
- Ο τρίτος, τέλος, σκοπός είναι η παρότρυνση αυτών που θέλουν να ζήσουν στο χωριό να ασχοληθούν με την καλλιέργεια της ρίγανης.

1. Γενικά στοιχεία για το φυτό

Η ρίγανη (*Origanum vulgare* ssp *hirtum*) είναι ιθαγενές θαμνώδες φυτό της ελληνικής χλωρίδας. Η ελληνική ρίγανη (αυτοφυής ή καλλιεργούμενη) θεωρείται η καλύτερη του κόσμου λόγω του ιδιαίτερου αρώματος που περιέχει.

Οι Έλληνες ήξεραν εδώ και χιλιάδες χρόνια την αξία της ρίγανης ως θεραπευτικού φυτού. Τη χρησιμοποιούσαν είτε εσωτερικά ως αφέψημα (ζεστό ρόφημα) σε σπασμούς, δηλητηριάσεις και κωλικούς είτε εξωτερικά για να ανακουφίζουν οιδήματα (πρηξίματα), που πονούσαν. Οι βοτανολόγοι και οι γιατροί εξακρίβωσαν, με τη σύγχρονη τεχνολογία, ότι το πικάντικο αυτό φυτό έχει πολύ περισσότερες και πιο χρήσιμες ιδιότητες.

Η ελληνική ρίγανη είναι πολυετής πλάτα. Οι βλαστοί της αποκτούν σε καλές συνθήκες ύψος μέχρι 80 εκατοστά. Γρήγορα, όμως, οι ανθοφόροι και κατόπιν καρποφόροι βλαστοί (στελέχη) χάνουν τον πωύδη χαρακτήρα, ξυλοποιούνται και το φυτό δίνει την εικόνα του κοντού θάμνου, που κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ξηραίνεται και παίρνει τη μορφή του φρύγανου. Τότε, οι πολύ μικροί ώριμοι σπόροι (8.000 σπόροι ζυγίζουν μόλις ένα γραμμάριο) απελευθερώνονται και σκορπίζονται με τον αέρα στο περιβάλλον για τον πολλαπλασιασμό του φυτού. Ο πολλαπλασιασμός της ρίγανης γίνεται και με παραφυάδες, όταν οι συνθήκες του περιβάλλοντος το επιτρέπουν.

Η ρίγανη δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις σε κλίμα, έδαφος και θρεπτικά συστατικά. Τη συναντάμε σε συστάδες θάμνων σε ομαλούς λόφους και γενικά σε ξηρά – πετρώδη μέρη και

τοποθεσίες του τόπου μας. Η άριστη θερμοκρασία για ανάπτυξη της είναι 18-22 βαθμοί Κελσίου με όρια που κυμαίνονται από 4-33 βαθμούς. Το καλά αναπτυγμένο ριζικό της σύστημα αντέχει σε ακραίες θερμοκρασίες από -25 έως +45 βαθμούς. Η καλλιεργούμενη ρίγανη σε καλά χωράφια μπορεί να δώσει μέχρι 300 κιλά το στρέμμα, που αποφέρουν ένα πλούσιο εισόδημα.

2. Το μάζεμα της ρίγανης

Σε πολλές τοποθεσίες του χωριού μας, που το υψόμετρο κυμαίνεται από 1050 – 1500 μέτρα βρίσκουμε ανθισμένη τη ρίγανη από τις αρχές Ιουλίου μέχρι το τέλος Αυγούστου. Αυτή την περίοδο γίνεται και το μάζεμά της. Το μάζεμα πρέπει να γίνεται με ψαλίδι όταν τα άνθη του φυτού αρχίζουν να ξηραίνονται. Κόβονται τα στελέχη σε απόσταση 8-10 πόντους από το έδαφος. Αφήνονται όμως πάντα πάνω σε κάθε θάμνο τουλάχιστο το ένα τέταρτο από τα στελέχη, που θα προσφέρουν το σπόρο για τον πολλαπλασιασμό και την εξάπλωση του φυτού.

Οι ρίζες που μένουν, στην επόμενη άνοιξη θα δώσουν νέους βλαστούς και έτσι θα έχουμε τη δυνατότητα να ξαναμαζέψουμε ρίγανη. Για δυο κύριους λόγους ποτέ δεν ξεριζώνουμε τα φυτά. Ο πρώτος είναι ότι η ρίγανη που μαζεύουμε δεν θα είναι καθαρή από χώματα και ζιζάνια που βρίσκονται στις ρίζες των φυτών. Ο δεύτερος και κυριότερος είναι ότι με το ξερίζωμα εξαφανίζουμε το μητρικό φυτό και το φυσικό πολλαπλασιασμό του και έπειτα από ένα – δύο χρόνια δεν θα βρίσκουμε ρίγανη για μάζεμα.

3. Ξήρανση και συντήρηση της ρίγανης

Για να αποξηράνουμε καλά τη ρίγανη, δένουμε τα στελέχη σε αραιά (για να μην ανάψουν) ματσάκια και την κρεμάμε σε ένα σκιερό μέρος με καλό αερισμό. Καλύτερο αποτέλεσμα παίρνουμε αν το σκιερό και καλά αεριζόμενο μέρος δεν έχει ούτε πολύ χαμηλή ούτε πολύ υψηλή θερμοκρασία, γιατί τότε τα φύλλα θα ζαρώσουν, θα χάσουν το άρωμά τους, το λαμπερό πράσινο χρώμα τους και θα γίνουν καφέ.

Τα φυτά που ξηραίνονται δεν πρέπει να τα βλέπει ήλιος γιατί οι ακτίνες του εξατμίζουν το αιθέριο έλαιο και η ρίγανη χάνει το λεπτό και ευχάριστο άρωμά της. Τα ματσάκια τα σκεπάζουμε με ένα χαρτί ή ένα καθαρό πανί για να μη γεμίζουν σκόνη και τα αφήνουμε για πλήρη ξήρανση.

Όταν τα στελέχη ξεραθούν καλά και τρίβονται, τα κοπανίζουμε πάνω σε μια λινάτσα ή χοντρό πανί με ένα ραβδί, για να αποχωριστούν τα άνθη από τα φύλλα, που είναι τα χρήσιμα μέρη, τα κοσκινίζουμε και στη συνέχεια τα συσκευάζουμε σε γυάλινα, σκοτεινού χρώματος βάζα, που κλείνουν αεροστεγώς. Με τον τρόπο αυτό η ρίγανη διατηρεί τις ιδιότητές της για πάρα πολύ καιρό.

4. Ιδιότητες και χρήσεις της ρίγανης

Τα αποξηραμένα, τριμμένα και κοσκινισμένα αρωματικά φύλλα και άνθη της ρίγανης χρησιμοποιούνται ευρύτατα ως καρύκευμα σε πάρα πολλά φαγητά (σαλάτες, μπιφτέκια, κεφτέδες, μπιρζόλες κλπ.), που τους δίνει μια ιδιαίτερα ελκυστική νοστιμιά.

Η ρίγανη και κυρίως το αιθέριο έλαιό της έχουν αντιοξειδωτικές, αντιμυκητιακές και αντιβακτηριακές ιδιότητες. Για το λόγο αυτό χρησιμοποιείται ως άρτυμα και στα σιτηρέσια ευαίσθητων κατηγοριών ζώων, όπως νεαρά χοιρίδια και πουλερικά, αντικαθιστώντας επιβλαβή αντιβιοτικά.

Το φυτό της ρίγανης είναι:

- Τονωτικό και διεγερτικό. Με ένα έως δυο φλιτζάνια του καφέ αφεψήματος ρίγανης κόβεται η γαστρική ατονία και η δυσκοιλιότητα.
- Αντιεμετωρητικό κατά την αεροφαγία και τον τυμπανισμό.
- Καταπραυντικό και σπασμολυτικό σε πόνους μυών και νοσήματα πνευμόνων.
- Αναλγητικό σε οξείες ή χρόνιους ρευματισμούς και σε πόνους μυών, αρθρώσεων και δοντιών (γαργάρα με αφέψημα ή μάσηση λίγης ρίγανης απαλλάσσει από τον πονόδοντο).
- Αποχρεμπτικό σε χρόνια βρογχίτιδα και κοκίτη.
- Αντισηπτικό των οδών αναπνοής.
- Στυπτικό σε εντερικές διαταραχές και πόνους στην κοιλιά.
- Εμμηνοαγωγικό σε περιπτώσεις αιμηνόρροιας.

Η ρίγανη χρησιμοποιείται επίσης εξωτερικά ως παρασιτοκτόνο (ψείρες) και επουλωτικό πληγών που πυορροούν.

Με την συνοπτική παρουσίαση των στοιχείων και κυρίως των ιδιοτήτων και χρήσεων της ρίγανης θέλω να πιστεύω ότι:

- α) Θα ευαισθητοποιηθούν οι συλλέκτες να μαζεύουν λίγη αυτοφυή ρίγανη μόνο με ψαλίδι και να αφήνουν αρκετά κλωνιά για τον πολλαπλασιασμό του φυτού και
- β) Θα παρακινήθούν οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού μας και γενικότερα της Ευρυτανίας να ασχοληθούν με την καλλιέργεια της ρίγανης σε κήπους και χωράφια, που θα τους αποφέρει ένα σοβαρό οικογενειακό εισόδημα.

Περί όνου οκιάς

Από το βιβλίο του αείμνηστου Σταύρου Γεωργούλη:
Απόσφα θυμάμαι (Είς το...Ευτράπελον), Καρπενήσι, 1998

Αυτό που θα σας πω τώρα δεν θυμάμαι αν τ' άκουσα ή το διάβασα πουθενά. Μη με παρεξηγείτε γιατί ...λιανοαστοχάω τελευταία.

Ήτανε που λέτε κάποιος, που καψουρευότανε κάποια χήρα κι όλο την έφερνε βόλτα από δω και από κει, όπως ο κόκορας την κότα, αλλά εκείνη τίποτα. Η στενή πολιορκία όμως κι ας ήτανε και από διπλανό χωριό, έφερε τα αποτελέσματά της και κάποτε εκείνη ... ενέδωσε, γιατί εδώ που τα λέμε ήταν λεβέντης ο λεγάμενος και με ένα χαμπέρι που του 'στειλε κρυφά κι απόκρυφα τον καλούσε δια τα ...περαιτέρω.

Όλος χαρά ο λεβέντης μας βαβαλίκεψε το γάϊδαρο του και μάλιστα ...τ' αντρίκια" και μια και δυο για το ...κεχρί. Αυτό που λέμε σήμερα πονηρό ραντεβού, σιγοτραγουδώ-

ντας το τραγουδάκι που ταίριαζε στην περίπτωση: “Με κάλεσε μια αρχόντισσα γαλανή γαλαζιανή να πάω να δειπνήσω μαύρα μάτια να φιλήσω ...”

Στο δρόμο που πηγαίνανε όμως σε κάποιο λειβάδι έβσκε αμέριμνη μια γαϊδούρα, που όταν την είδε ο γαϊδάρος έκοψε ταχύτητα και ήθελε καλά και σώνει να μπει στο λειβάδι και να τη χαιρετήσει και δεν έλεγε να ξεκολλήσει και να πάει πιο πέρα. Του κάκου ο αφέντης, που όπως ήταν επόμενο βιαζότανε, του “δωσε και ξύλο αρκετό, τον πήρε και με το καλό, τίποτα αυτός. Ο γαϊδάρος “μουλάρωσε” και δεν το κουνούσε. Όσπου στο τέλος ο αφέντης, που τον έπρηξε η γαϊδουρινή επιμονή και υπομονή του γαϊδάρου γύρισε και λέει: “Δε μου λες ορέ ...γαϊδουρογαϊδάρε το χαμπέρι που λάβαμε για σένα ήταν ή για μένα;”

Και η ιστορία δε λέει τι εξέλιξη είχε το πράμα. Ενώ ασχολείται με ολόκληρα κατεβατά “περί όνου σκιάς”, περί όνου ραντεβού δεν λέει τίποτα.

Σε κάποιο προηγούμενο έγγραφα ότι πήγα σώγαμπρος στους Θαναίους. Σήμερα συμπληρώνω ότι τόσο πολύ δέθηκα μ’ αυτή την οικογένεια, που πολλοί είναι εκείνοι που με χαιρετούν σαν κύριο ... Θάνο, ταυτίζοντάς με μέ τον ανέκαθεν φίλο μου και συμπαθή κουινιάδο μου τον Τέλη, παρ’ όλες τις αδυναμίες μου στην ποίηση, τους λόγους και τις απαγγελίες του. Αλλά με τα πολλά εδέησε ν’ αλλάξει κι αυτό κάποτε και μάλιστα τώρα τελευταία, που σε μια βόλτα μου αντάμωσα κάποιον γνωστό – αλλά ποιος, που και πως, τίποτα. Δεν ξέρω αν συμβαίνει και σε σας αυτό αλλά εγώ το ‘πα ότι παρααστοχάω τελευταία. Και με το φίλο που σας λέω όμως έπεσα στην περίπτωση. Με χαιρέτησε όπως ήταν επόμενο κι αυτός σαν κύριο Θάνο, αλλά τον κύριο Θάνο το ...Γιατρό. Για να μην έχει παράπονο κι αυτός ότι τον ξεκάσαμε.

Στο Θανείκο, στην Καλλιθέα, που κατά καιρούς φιλοξενήθηκε κόσμος και κοσμάκης, μετά την απελευθέρωση βρεθήκαμε συγγάτοικοι, ένεκα ο Πόλεμος και τα Δεκεμβριανά και με τη Θανο-Μάρω συγγενή των νοικοκυραίων. Εκεί τα λέγαμε για το χωριό μας και κει άφησε την τελευταία της πνοή και μάλιστα μέρα σμαδιακή. Ήταν η μέρα των εκλογών 30 Μαρτίου 1946. Μέρα που η καθοδήγηση είχε συστήσει αποχή από τις εκλογές κι εμείς “τοισ κείνων ρήμασι πειθόμενοι” συμμορφωθήκαμε. Και όταν αργότερα καλούμασταν στο τμήμα δι’ υπόθεσίν μας, προσκομίζοντας και το εκλογικό μας βιβλιάριο, στην ερώτηση γιατί δεν ψηφίσατε στις εκλογές η μόνιμη απάντηση ήταν ότι στο σπίτι είχαμε πένθος – άλλο αν οι ερωτώντες ακούγανε βερεσέ τη δικαιολογία.

Πριν τελειώσω θα ‘θελα να ζητήσω συγγνώμη αν κάποτε με τα σχόλια και τα γραφτά μου πίκρανα κάποιον άθελά μου. Θέλω να ισχύει και για μένα ο γνωστός στίχος του Παπαντωνίου “Άλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ’ τη δική μου” ή ο άλλος του γεροβοσκού: “Πόσα χρόνια πέρασα και είπε ο Θεός και γέρασα”. Κακά τα ψέματα γιατί κάποτε ήρθε ο καιρός και σε μένα και γέρασα. Κι όταν βρεθείς κάποτε στο Ίδρυμα (Γηροκομείο) “για αλλού μην ελπίζεις. Δεν έχει πια για σένα πλοίο δεν έχει οδό”. Μου φαίνεται ότι κόλλησα κι εγώ την ποίηση από τον κουινιάδο μου και σταματάω εδώ γιατί δεν μου πάει άλλο.

Πήρα το στρατί, πήρα το μονοπάτι...

Οι ομορφιές της ηπειρωτικής Ελλάδας

Η Ελένη Λιάτσου είναι κόρη της Μαρούλας Πριοβόλου από το χωριό μας και του Γιάννη Λιάτσου από το Μεγάλο Χωριό. Στο τελευταίο της ταξίδι στην Ελλάδα εντυπωσιάστηκε από τα μέρη που επισκέφτηκε και θέλησε να μοιραστεί μαζί μας τις σκέψεις της για τον ορεινό τουρισμό:

Το καλοκαίρι επισκεφθήκαμε την πατρίδα. Το ταξίδι μας αυτό δεν προοριζόταν για νησιά ούτε για ατέλειωτη νυκτερινή διασκέδαση. Τα αφήσαμε όλα αυτά για τους 20ηδες και 30ηδες. Ο Ζαφείρης και εγώ πήγαμε στα μικρά χωριά που γεννηθήκαμε και ανταμώνσαμε με τους ανθρώπους που ξέραμε τα ονόματά τους και λαχταρούσαμε να δούμε τα πρόσωπά τους.

Από την Αθήνα και μετά από οδήγημα λίγων ωρών φτάσαμε στη Λειβαδιά, όπου απολαύσαμε το βραδινό μας φαγητό σε μια ταβέρνα κοντά στους νερόμυλους και το κάστρο, που πραγματικά μας ταξίδεψαν πίσω στο χρόνο. Την άλλη μέρα πήγαμε στους Δελφούς και στη γραφική Αράχοβα, μέσα από μικρούς δρόμους με θαυμάσια θέα βουνών και κοιλάδων που, μέσα από την απλότητά τους, έμοιαζαν τόσο εκπληκτικά. Ύστερα τραβήξαμε βόρεια και φτάσαμε στη Λαμία, την πόλη όπου γεννήθηκα.

Από κει ο μακρύς, γεμάτος στροφές δρόμος που οδηγεί στο Καρπενήσι, μας έφερε στα αγαπημένα και γραφικά χωριά, το Μικρό Χωριό και το Μεγάλο Χωριό. Στο πρώτο γεννήθηκε η μητέρα μου και στο δεύτερο ο πατέρας μου. Χαριτωμένα πανδοχεία, ανάμεσα σε τεράστια έλατα και δέντρα χάριζαν δροσερή σκιά και δημιουργούσαν ένα τέλειο περιβάλλον.

Ο δρόμος, μέσα από το Γαύρο, προς το μοναστήρι της Παναγίας της Προυσιώτισσας, μας πρόσφερε φανταστική θέα καθώς αγκάλιαζε τα γεμάτα βράχους βουνά. Το μοναστήρι, σεμνό και εντυπωσιακό στην πλαγιά του βουνού εμπνέει δέος και θαυμασμό. Κοντά του και ο πύργος του Καραϊσκάκη, που στέκει ως φόρος τιμής προς τους γενναίους αγωνιστές της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Μετά από λίγες μέρες κατευθυνθήκαμε προς Θεσσαλονίκη με μια μικρή στάση στη Λάρισα. Μέσα από τη θαυμάσια κοιλάδα των Τεμπών και παρακάμπτοντας το κέντρο της Θεσσαλονίκης φτάσαμε στην Κερασιά, το χωριό όπου γεννήθηκε ο Ζαφείρης. Εδώ μείναμε 10 μέρες. Αφού είδαμε όλους τους αγαπημένους συγγενείς και όλα τα γύρω αξιοθέατα φύγαμε για Έδεσσα και Καστοριά.

Οι καταρράκτες της Έδεσσας είναι εξαιρετικοί. Αυτό το πλούσιο φυσικό νερό, που έρχεται μέσα από το βουνό, μαζεύεται σε διάφορα μέρη για να δημιουργήσει καταρράκτες και λιμνούλες που θα ποτίσουν τα σπαρτά της γύρω περιοχής. Η Καστοριά είναι μια πολύ όμορφη πόλη, όλη χτισμένη γύρω από τη λίμνη. Ο δρόμος που περιζώνει τη λίμνη μας οδήγησε σε μια μικρή εκκλησιά με τοιχογραφίες που χρονολογούνταν από το 1032!

Φτάσαμε ακόμη και ως τα Αλβανικά σύνορα και μπορέσαμε να δούμε πολλά εγκαταλειμμένα χωριά στα βουνά. Αυτά τα βουνά ήταν απότομα σε μερικά σημεία και πυκνά σε άλλα. Νιώσαμε πώς πραγματικά ήταν ο πόλεμος του '40, όταν ο στρατός σκαρφάλωνε σ' αυτά τα μέρη για να υπερασπιστεί την πατρίδα. Νιώσαμε επίσης τι σημαίνει το πέρασμα των συνόρων για όλους αυτούς, που

αψηφούν τα τραχιά στοιχεία αυτής της περιοχής για να αναζητήσουν καλλίτερες μέρες.

Από την Κερασιά πήγαμε πολλές φορές στη Θεσσαλονίκη. Πόσο σου κόβει την ανάσα η ρομαντική θέα της φωτισμένης πόλης από το Πανόραμα. Μια μέρα περιπλανηθήκαμε στην Χαλκιδική, έτσι, για να πούμε ότι πήγαμε και στη θάλασσα... ενώ το βράδυ το περάσαμε στο καζίνο της Θεσσαλονίκης... για να μπορέσουμε να πούμε ότι το ταξίδι μας είχε και ποτά και αγωνία.

Φεύγοντας για την Αθήνα επισκεφτήκαμε τη Δράμα, μια όμορφη βιομηχανική πόλη και την Καβάλα με το λιμάνι της γεμάτο πολύχρωμα πλοία με τις σημαίες τους να κυματίζουν με χάρη στον άνεμο. Αυτή η φινετσάτη πόλη χωρίζεται στο δυτικό μέρος με μεγάλα οικοδομικά τετράγωνα και εμπορικά κέντρα και στο ανατολικό με την παλιά πόλη, τα στενά της δρομάκια και τα μικρά σπιτάκια.

Την Αθήνα προτιμήσαμε να την περηγηθούμε με το τραμ για να αποφύγουμε το οδήγημα σε στενούς δρόμους ή τη μεγάλη δυσκολία στάθμευσης. Μέσα στο τραμ συναντήσαμε Έλληνες, Γερμανούς, Γάλλους, Αυστραλούς ... όλοι πολύ φιλικό και ομιλητικοί. Στην Ακρόπολη, Πλάκα, Μοναστηράκι, Σύνταγμα, Εθνικό Κήπο, Ζάππειο κ.λπ. πήγαμε με τα πόδια που, βέβαια, δεν ήταν η πρώτη φορά. Μια μέρα ανεβήκαμε στο Λυκαβηττό. Είναι άθλος να ανεβείς τόσα πολλά σκαλιά. Μόλις έφθασα στην κορυφή έσπευσα να ανάψω ένα κερί στον Άη Γεώργη για να τον ευχαριστήσω που με έφτασε ζωντανή ως την κορφή.

Την τελευταία βραδιά μας στην Ελλάδα την περάσαμε στο Σούνιο. Το απόγευμα, καθώς περπατούσαμε στα αρχαία και βλέπαμε το ναό περιτριγυρισμένο απ' το γαλάζιο Αιγαίο, άρχισε να ξαναζωντανεύει η σχέση μας με την Ελλάδα. Όμως, τη νύχτα, όταν έδωσε ο ήλιος και όταν ο ναός έλαμπε απ' τους προβολείς, πραγματικά γοητευτήκαμε. Καθώς καθόμασταν δίπλα από τη θάλασσα και πίναμε γουλιά, γουλιά το κρασί μας, ξέραμε ότι ήμασταν Έλληνες.

Για πρώτη φορά, μετά από μια ντουζίνα ταξίδια στην Ελλάδα, χάρηκα και ένα κομμάτι της που οι περισσότεροι τουρίστες δεν βλέπουν. Η Ελλάδα είναι εκπληκτική χώρα. Η ομορφιά της απλώνεται σε όλη της την έκταση. Και όμως, η διαφήμιση για την Ελλάδα επίμονα δείχνει έναν ανεμόμυλο, μια λευκή εκκλησιά και μια καταγάλανη θάλασσα ή ένα νεαρό ζευγάρι με μαγιώ και φόντο τη μπλε θάλασσα. Κάπου, κάπου δείχνει και τον Παρθενώνα.

Βέβαια, τα αρχαία μας είναι εκπληκτικά, όπως και οι θάλασσές μας με τα πανέμορφα νησιά, που πρέπει όλοι μας να δούμε, όμως σκέπτομαι ότι είναι πολλοί που δεν θέλουν να περάσουν τις διακοπές τους με ένα μαγιώ ή ξενυχτώντας τα βράδια και ψάχνουν για κάτι διαφορετικό. Αυτό το διαφορετικό το έχει η Ελλάδα. Είναι τα όμορφα βουνά της, τα σπήλαια, οι λίμνες, οι καταρράκτες, τα μοναστήρια, τα γραφικά χωριά της και τόσα άλλα.

Γιατί να μην μπορούν να μάθουν και για όλα αυτά οι επισκέπτες μας; Ίσως γιατί δεν υπάρχει μια ελκυστική διαφήμιση που να δείχνει τη ζωή της υπαίθρου. Να δείχνει τις ομορφιές της, τους ανθρώπους της, τον τρόπο ζωής τους, τα γλάντια τους, τα έθιμά τους. Μια τουριστική διαφήμιση που να τραβάει τον επισκέπτη με την πρώτη ματιά. Αυτό, ίσως, είναι ο καλλίτερος τρόπος, γιατί, όπως είναι γνωστό, μια καλή φωτογραφία μετράει περισσότερο από χίλιες λέξεις!

Εναλλακτικός τουρισμός

Ταξιδεύοντας σε όλη την Ευρώπη, αλλά και στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια όλο και πιο συχνά, ευτυχώς, συναντάμε την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Πρόκειται για την ήπια τουριστική ανάπτυξη σε περιοχές, μη κορεσμένες τουριστικά, που περιλαμβάνει την

ήπια αγροτική ανάπτυξη όπως οι βιολογικές καλλιέργειες, τη μελετημένη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και την απόλαυση των όμορφων τόπων με διάφορους τρόπους (περπάτημα σε μονοπάτια, ορειβασία, ιππασία, παρακολούθηση των πουλιών) αλλά και συμμετοχή στις δραστηριότητες των ντόπιων και μύηση στις αγροτικές εργασίες.

Η ανάπτυξη με τον τρόπο αυτό δεν είναι μονόπλευρη, δεν είναι επέλαση και καταστροφή αλλά δίνει σταθερές - μακροπρόθεσμες λύσεις για την ενίσχυση των τοπικών οικονομιών. Για τους αγρότες και τους κατοίκους της υπαίθρου, η στήριξη της οικονομίας στον τόπο όπου κατοικούν είναι σημαντική και οι δυνατότητες που δίνουν οι αγροτουριστικές επιχειρήσεις είναι αξιόλογες και φυσικά δημιουργούν θέσεις εργασίας σε πολλούς τομείς.

Για την επιτυχία μιας αγροτουριστικής μονάδας η ενημέρωση και η σωστή οργάνωση είναι το Α και το Ω.

Μια πρώτη ιδέα για την ανάπτυξη μιας αγροτουριστικής επιχείρησης δίνει το περιοδικό "Αγροτουρισμός" που σε σχετικό άρθρο του καταγράφει τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να γνωρίσουμε το αντικείμενο και να κινηθούμε σωστά για την ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Τα βήματα που προτείνονται είναι τα εξής:

1. Μάθετε περισσότερα. Τα Προϊόντα, ο πολιτισμός, τα φυτά και τα ζώα, όπως και οτιδήποτε άλλο χαρακτηρίζει μια περιοχή διαφοροποιώντας την από τις άλλες, μπορεί να αποτελέσουν την ιδέα και την αφορμή για να δημιουργήσετε τη δική σας αγροτουριστική επιχείρηση.

2. Προσδιορίστε την ιδέα: Διερευνήστε ποια είναι τα ιδιαίτερα ή και παραδοσιακά στοιχεία της περιοχής σας (π.χ προϊόντα, μουσική, αρχιτεκτονική, χειροτεχνία, μονοπάτια, συνταγές) Διαλέξτε σε ποιο από αυτά θέλετε να επικεντρωθείτε

3. Μελετήστε τις προϋποθέσεις: Μικρές τουριστικές μονάδες, εναρμονισμένες με το περιβάλλον, και την αρχιτεκτονική του τόπου. Περιοχές που δεν έχουν υποστεί περιβαλλοντική διάβρωση.

4. Καταστρώστε ένα επιχειρηματικό πλάνο: Πρέπει να γνωρίζετε ποιος είναι ο σκοπός της επιχείρησής σας, ποια είναι η τεχνική υποδομή που απαιτείται, ποιες υπηρεσίες θα παρέχετε.

5. Αξιοποιείτε χρηματοδοτικά προγράμματα

6. Εκπαιδευτείτε: Υπάρχει δυνατότητα εκπαίδευσης στον τομέα του αγροτουρισμού στα προγράμματα των ΤΕΕ και για ορισμένες ειδικότητες (ξεναγός εθνικών δρυμών και χώρων αναψυχής, καθώς και στέλεχος τουρισμού υπαίθριων δραστηριοτήτων στα ΙΕΚ)

7. Χρησιμοποιείτε τις νέες τεχνολογίες. Εξοικειωθείτε με τη χρήση του διαδικτύου, στήστε μια δική σας σελίδα στο internet.

Μερικές χρήσιμες διευθύνσεις στο διαδίκτυο είναι οι εξής:

Υπουργείο Γεωργίας www.minagric.gr (πληροφορίες για Leader+ και τα ΟΠΑΧΧ).

Υπουργείο Ανάπτυξης www.ypan.gr .

ΟΓΕΕΚΑ ΔΗΜΗΤΡΑ πληροφορίες για εκπαιδευτικά προγράμματα www.ogeeka-dimitra.org.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ www.eetaa.gr, (διευθύνσεις για νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους, κοινότητες και κοινοτικών - δημοτικών επιχειρήσεων)

ΠΥΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ www.in.gr/agro (ενημέρωση για θέματα αγροτουρισμού).

Ενδιαφέρον έχει να δούμε πως οργανώνουν τις αγροτουριστικές επιχειρήσεις οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπως π.χ η γειτονική μας Ιταλία, όπου πολλά αγροκτήματα έχουν οργανωθεί με τον τρόπο αυτό

Ορισμένες ενδιαφέρουσες διευθύνσεις είναι οι εξής:

www.agriclub.it, www.bioguita.it, www.Agritalia.it.

Ο Μεγαλοδενδρίτης Κορομπίλης

Ο δάσκαλος του Μεγάλου Χωριού Ευρυτανίας
Γενάρχης της οικογένειας Δασκαλάκηδων ή Δασκαλοπουλαίων

Του Κώστα Δήμου Μαραγιάννη

Στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας της 24 Δεκεμβρίου 1942 εκτελέστηκαν μεταξύ άλλων και ο Δημήτριος Δασκαλάκης από το Μεγάλο Χωριό. (Βλ. Αιμ. Κουτσούκη: Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας) Το Μεγάλο Χωριό παλαιότερα στο Μεγαδένδρο το έλεγαν Τρανό Χωριό, αλλά και Μεγαλοχώριο. Στο χωριό αυτό οι κάτοικοι του ευημερούσαν και το 1767 ο πρωτοκλέφτης του Απόκουρου Φώτιος Σταλάκας ο οποίος είχε λημέρι στου Φώτη τα Δένδρα στο Πετροχώρι και στην Δερβέκιστα (Ανάληψη) με τους φίλους του Τουρκαλβανούς Σακά Τσάμη και Καλέμ Οσμανζέταν τους λήστεψαν και πήραν τα κινητά τους πράγματα και τους έκαψαν και τα σπίτια τους (Βλ. Κων Σαρρή: Το Χρονικό Κορυσιχάδων).

Από ιστορικές μας σημειώσεις προκύπτει ότι τότε στην περιοχή αυτή εκτελέστηκαν δύο Δασκαλάκηδες από το Μεγάλο Χωριό, ρίζα τους δε ήταν το μεγάλο Βυζαντινό χωριό Μεγαδένδρος – Θέρμου πρωτεύουσα κατά την Τουρκοκρατία των χωριών του Απόκουρου (χωριών του Θέρμου). Το αρχικό επώνυμο αυτού του Δασκάλου ήταν Κορομπίλης και το μικρό του όνομα κατά πιθανότητα Ιωάννης.

Στην παλαιότερη εποχή Νοτιοδυτικά του χωριού Μέγα Δένδρος μια συνοικία του λέγονταν “Κορομπλεϊκά”, γιατί εκεί κάθονταν ο Κορομπελαίοι, οι οποίοι αργότερα μετοίκησαν στη συνοικία Κουλούρια – Θέρμου ή Λειβάδι λειβαδοτόπι και βοσκοτόπι των Μεγαλοδενδριτών. Από τη συνοικία Κορομπλεϊκά Μεγαδένδρου πολλοί κάτοικοι μετοίκησαν προς το Θέρμο, τον Πύργο Ηλείας, την Αθήνα, την Κωσταντζα της Ρουμανίας, τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και αποκαταστάθηκαν οικονομικά και κοινωνικά.

Ένας Κορομπίλης της οικογένειας αυτής στο Μεγαδένδρο έμαθε καλά γράμματα πιθανότατα στο σχολείο του παρακείμενου χωριού Ταξιάρχη το οποίο ίδρυσε ο Κοσμάς ο Αιτωλός. Προύχοντες του Μεγάλου Χωριού που ήθελαν να μάθουν γράμματα τα παιδιά τους των επήραν δάσκαλο στο Σχολείο του Μεγάλου χωριού. Σε αυτόν πέραν του κανονικού μισθού που έδιναν του παραχώρισαν και κατοικία δίπλα στην Εκκλησία της Αγίας Παρασκευής του Μεγάλου Χωριού. Αυτός ο δάσκαλος ήταν και κουτσός από το ένα πόδι και τον έλεγαν και Κουτσοδασκαλάκη και Δασκαλόπουλο. Αυτός ήτανε καλός δάσκαλος και κυρίως από αυτόν προέκυψε το μεγάλο φυτώριο των πνευματικών ανδρών του Μεγάλου Χωριού και των διακεκριμένων αιογράφων. Φαίνεται ότι και αυτός είχε τις αρχές των μεγάλων Μεγαλοδενδριτών διδασκάλων του γένους.

Απώτερες ρίζες της οικογένειας των Κορομπιλαίων στο Μεγαδένδρο φαίνεται ότι είναι ο παλιός Δρυμώνας – Θέρμου, όπου το τοπωνύμιο χωράφια Κορομπίλη, από όπου αυτοί κατέβηκαν στο Μεγαδένδρο και στο Πετροχώρι Θέρμου όπου η οικογένεια αυτή υπάρχει και σήμερα.

Συγγραφικές Πηγές:

Κώστα Δήμου Μαραγιάννη “Ο Μεγαλοδενδρίτης Κορομπίλης Δασκαλάκης, δάσκαλος στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας και γενάρχης της οικογένειας των Δασκαλάκηδων ή Δασκαλοπουλαίων του Μεγάλου Χωριού” Εφ. Ελεύθερος Αγρινίου 21 Φεβρ. 2000. Πληροφορίες επήραμε από το περιοδικό “Η Φωνή του Μεγάλου χωριού Ευρυτανίας με Εκδότη τον Στέφανο Βασιλόπουλο και από την Εφημερίδα “Ανεξάρτητος Τύπος” Καρπενησιού του Πάνου Αρβανίτη.

Ο Πεθαμνατζής

Γράφει η Θέμις Σταφυλά

(από το περ. Πνευματική Ζωή, τ. 179)

Εκαψαν φέρετρο με τη σωρό ηλικιωμένης, στο νεκροταφείο Καλαμαριάς (εφ. ΤΑ ΝΕΑ 26/11/2007). Η υπόθεση είναι μακάβρια και πιστεύω θα θεωρηθεί ιεροσυλία και προσβολή νεκρού. Από την άλλη όμως είναι και λίγο αστεία. Πρόκειται, λέει, για επαγγελματική αντιζηλία και εκδίκηση. Ο Δήμος Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης “κλέβει” τους πελάτες των ιδιοκτητών γραφείων τελετών. Δηλαδή, ενώ οι ιδιοκτήτες εισπράττουν περίπου 3.000 ευρώ για την καθορισμένη τελετή, ο Δήμος κάνει την ίδια δουλειά με τα μισά λεφτά. “Πελάα...τες μου” που θα φώναζε ο Θανάσης Βέγγος, αν πρωταγωνιστούσε σε κάποια ταινία με τέτοιο θέμα. Για φαντάσου, είπα Θανάσης και γύρισα πολύ πίσω. Γύρω στα 1946. Ήταν λίγο μετά τον πόλεμο. Η Ελλάδα είχε ακόμη ανοιχτές πληγές. Πληγές από την Κατοχή και πληγές σε εξέλιξη, γιατί ο εμφύλιος ήταν ακόμη στο φόρτε του. Αυτές τις πληγές προσπαθούσαν όλοι, ο καθένας με τον τρόπο του και τις δυνατότητές του να τις επουλώσουν. Όλοι πάλευαν με το οικονομικό, με την επιβίωση. Το φαί δεν το είχαμε χορτάσει ακόμη. Το κάλεσμα σε τραπέζι ήταν τότε από τα ευχάριστα της ζωής. Μέσα σ’ όλα όμως ήταν και η διασκέδαση, η ψυχαγωγία. Οι νέοι προ πάντων το είχαν ανάγκη. Τότε ήταν που γίνονταν εκείνα τα περίφημα πάρτυ. Λίγοι κεφτέδες, λίγο τυρί, λίγες ελιές, λίγη ρετσίνα όλα με ρεφενέ και ένα παλιό γραμμόφωνο που έπρεπε κάποιος να το κουρντίζει συνέχεια και το πανηγύρι στήνονταν σε κάποιο από τα σπίτια. Και το κέφι κρατούσε ως το πρωί.

Οι νέοι είναι πάντα ίδιοι όλες τις εποχές και ο έρωτας που κι αυτός είναι ίδιος όλες τις εποχές παραδοκούσε μέσα στις παρέες για να κάνει το θαύμα του. Μέσα απ’ αυτές τις παρέες και τα πάρτυ ξεκίνησαν πολλά ειδύλλια και δημιουργήθηκαν πολλές οικογένειες που ευδοκίμησαν και υπάρχουν ακόμη και θυμούνται εκείνα τα χρόνια.

Η αφεντιά μου ήμουν ακόμη μαθήτρια αλλά η μάνα μου μ’ άφηνε πότε πότε να πηγαίνω με κάτι πρωτοξάδελφα σε τέτοια πάρτυ και έτσι έχω και του λόγου μου προσωπικές εμπειρίες. Μέσα σε μια παρέα, μιλάμε για πολύ τρελοπαρέα, ήταν και ένας μεγαλούτσικος. Ίσως να ήταν και τριανταπεντάρης. Ο Θανάσης ο πεθαμνατζής. Τον ‘λέγαν έτσι γιατί η δουλειά του ήταν γραφείο τελετών. Αυτός λοιπόν ο Θανάσης είχε το προνόμιο να διαθέτει ρόδα. Πράγμα σπάνιο για την εποχή. Ενωείται βέβαια πως η ρόδα ήταν η νεκροφόρα που τον εξυπηρετούσε επαγγελματικά. Όταν ερχόταν ο Θανάσης στο πάρτυ ερχόταν πάντα και η νεκροφόρα. Η παρέα αφού έτρωγε, χόρευε και προ πάντων έπινε. Στο τέλος ξεσάλωναν και δεν ξέρανε τι κάνανε. Άμα τύχαιναν τίποτα λιγοστοί περαστικοί στο δρόμο καθώς περνούσε η νεκροφόρα κάνανε το σταυρό τους, μετά όμως άμα βλέπανε τι γινόταν μέσα απ’ το γυαλί, γύριζαν και μούτζωναν και με τα δυο χέρια. Αχ! Τι χρόνια κι εκείνα...

Γράφει ο Δημήτρης Αλ. Τσιτούρης

Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα πολλοί Έλληνες λόγιοι και επιστήμονες, κατά το πρότυπο των Παρισινών Φιλολογικών Αιθουσών, συγκεντρώνονται σε φιλικά σπίτια στο Πέρα και συζητούν φιλολογικά, φιλοσοφικά και επιστημονικά θέματα.

Σε μια από αυτές τις συγκεντρώσεις, στο σπίτι του γιατρού Σπ. Μαυρογένη, προτείνεται η ίδρυση Φιλολογικής Εταιρίας, ανοικτή και προσιτή σε όλους. Η σκέψη αυτή κυοφορεί και οδηγεί στη δημιουργία του σπουδαιότερου φιλολογικού γεγονότος της Πόλης το 1861.

Το 1863, ο Σύλλογος αποφασίζει την έκδοση περιοδικού, το οποίο θα κυκλοφορεί ανά δίμηνο, δωρεάν προς τα μέλη του συλλόγου. Στο αναγνωστήριο και στη βιβλιοθήκη του συλλόγου υπάρχει ο ημερήσιος τύπος της Πόλης, της Σμύρνης και της Αθήνας.

Ο Σύλλογος με τη δραστηριότητά του συντελεί στην εκπαιδευτική αναμόρφωση του Ελληνισμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και βοηθάει στην προαγωγή των επιστημονικών μελετών. Συνεχίζει τη δράση του στο ιδιόκτητο μεγαλόπρεπο κτίριό του, που απέκτησε χάρη σε εράνους, στις 13 Μαΐου 1873. Αναλαμβάνει τον συντονισμό όλων των πολιτιστικών εκδηλώσεων του Ελληνισμού που ζει στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και βοηθάει στην καταπολέμηση του αναλφάβητισμού με την ίδρυση πολλών σχολείων σε χωριά και κωμοπόλεις της Μ. Ασίας, καθώς και στην ανάταση της εθνικής συνειδησης. Εκπαιδεύει, στέλνει δασκάλους, δημιουργεί βιβλιοθήκες στα σχολεία που ιδρύει.

Το 1922-23 η βιβλιοθήκη του Συλλόγου ξεπερνά τους 28.000 τόμους και διαθέτει 183 σπάνια χειρόγραφα. Από την ίδρυσή του έχει πραγματοποιήσει πολλές εκατοντάδες φιλολογικές, φιλοσοφικές, επιστημονικές και καλλιτεχνικές διαλέξεις.

Μεταξύ των μεγάλων ευεργετών και δωρητών του Συλλόγου συγκαταλέγεται και ο Ευρυτάν από το Μικρό Χωριό, Ξενοφών Σιδερίδης.

Μετά το 1923 η τουρκική κυβέρνηση απαγορεύει τη λειτουργία του Συλλόγου, δημεύει τα περιουσιακά του στοιχεία, το πλούσιο αρχείο, τη βιβλιοθήκη και τα χειρόγραφα του, που μεταφέρονται στην Άγκυρα. Το κτίριο κατάρχεται και μετατρέπεται σε Ειρηνοδικείο. Στα μέσα της δεκαετίας του '70 κατεδαφίζεται.

Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

Η Ιστορία είναι μαρτυρία της ζωής των προγόνων μας

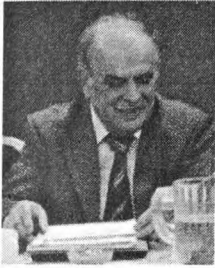
Αν δεν την αναζητούμε

Είναι οα να μη θέλουμε να τους θυμόμαστε.

Το Μουσείο ζωντανεύει τη μνήμη των προγόνων μας

Βοηθείστε την αναβάθμισή του

Πανευρυτανική Ένωση

Με πρωτοβουλία της Πανευρυτανικής Ένωσης και τη συνεργασία της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων και της Εταιρείας Ευρυτάνων Επιστημόνων πραγματοποιήθηκαν διήμερες πολιτιστικές εκδηλώσεις στις 23 και 24 Νοεμβρίου 2007. Πλήθος Ευρυτάνων παρακολούθησαν τις εκδηλώσεις, οι οποίες ήταν άψογα οργανωμένες και πολύ ενδιαφέρουσες, όπως έδειχναν τα συνεχή και παρατεταμένα χειροκροτήματα όλων των πολλών παρευρισκόμενων.

Η πρώτη εκδήλωση αφορούσε στην παρουσίαση των βιβλίων τριών Ευρυτάνων συγγραφέων: 1) Το βιβλίο της κ. Μαρίας Παναγιωτοπού-

λου-Μποτονάκη, *Βιβλιογραφικός Οδηγός Ευρυτανίας*, που το παρουσίασε η κ. Λουκία Δρούλια, Ομότιμη Διευθύντρια του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών, 2) το βιβλίο του κ. Γιώργου Αθανασιά, *Ο Πατροκοσμάς, οδοιπόρος στα δύσβατα ευρυτανικά μονοπάτια*,

που το παρουσίασε ο πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντίνος Βαστάκης και 3) το βιβλίο του κ. Παύλου Νταλλή, *Η Βούληψη και η Παλαιοκατούνα Ευρυτανίας, Ιστορικά και Λαογραφικά Στοιχεία*, που το παρουσίασαν ο κ. Κλεομένης Κουτσούκης, Ομότιμος Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου και ο κ. Δημήτριος Τσέλιος, Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Η δεύτερη εκδήλωση περιλάμβανε τη θεατρική παράσταση "Ο Αγαπητικός της Βοσκοπούλας", την οποία παρουσίασε με μεγάλη επιτυχία το Θεατρικό Τμήμα του Πολιτιστικού Συλλόγου Καρπενησίου. Οι ερασιτέχνες ηθοποιοί ήταν εξαιρετικοί στον ρόλο τους, έδωσαν τον καλύτερο εαυτό τους και κατενθούσαν όλους τους παρευρισκόμενους. Σκηνοθέτης αλλά και πρωταγωνίστρια της παράστασης ήταν η κ. Βασιλική Σταμάτη, για την οποία, ως Μικροχωρίτες, νιώθουμε ιδιαίτερα υπερήφανοι. Η κ. Σταμάτη είναι η σύζυγος του συγχωριανού μας κ. Κώστα Τσιανιά.

Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Καρπενησίου είναι ο κ. Σπύρος Τσιούρης, ο οποίος είχε επίσης πρωταγωνιστικό ρόλο στην παράσταση. Ευχόμαστε σε όλη την ομάδα καλή συνέχεια για να μπορέσουμε να απολαύσουμε και άλλες επιτυχίες τους.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών συγχαίρει εγκάρδια τον Πρόεδρο κ. Κώστα Παπαδόπουλο, τα μέλη του Δ. Σ. της Πανευρυτανικής Ένωσης και όλους τους συντελεστές των πολύ πετυχημένων αυτών εκδηλώσεων.

Εταιρία Ευρυτάνων Επιστημόνων

Στις 20 Ιανουαρίου 2008, στις κατάνεστες από Ευρυτάνες αίθουσες του ξενοδοχείου “Τιτάνια”, η Εταιρία Ευρυτάνων Επιστημόνων διοργάνωσε μια πολύ επιτυχημένη εκδήλωση για να τιμήσει τον πολυβραβευμένο Ευρυτάνα Λογοτέχνη και συγγραφέα, Μιχάλη Σταφυλά, σε συνδυασμό με το κόψιμο και της πρωτοχρονιάτικης πίτας.

Ο Πρόεδρος της Εταιρείας, κ. *Ιωάννης Ζούμπος*, αφού καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους αναφέρθηκε συνοπτικά στο πολυσύνθετο έργο και την μεγάλη συμβολή του τιμώμενου στο χώρο των γραμμάτων. Κεντρική ομιλήτρια της εκδήλωσης ήταν η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. *Κέλλυ Μπουρδάρα*, η οποία, με τον γλαφυρό της λόγο, μάς ξενάγησε στη ζωή και το πολύ σημαντικό συγγραφικό έργο του Μιχάλη Σταφυλά. Η εκδήλωση έκλεισε με την απονομή του βραβείου στον κ. Μ. Σταφυλά από τον Βουλευτή Ευρυτανίας κ. *Ηλία Καρανίκα* και του σχετικού διπλώματος από τον Νομάρχη Ευρυτανίας κ. *Κώστα Κοντογεώργου*.

Ο πολυγραφότατος Μιχάλης Σταφυλάς, με τα βιβλία του, ανέδειξε ή κατέστησε ευρύτερα γνωστό το έργο σημαντικών Ευρυτάνων. Με τα άρθρα του έδινε συνεχή αγώνα για την καλύτερευση του βιοτικού επιπέδου του τόπου μας. Με τα διηγήματά του, δεν μας χάριζε μόνο την απόλαυση του διαβάσματος, αλλά μάς θύμιζε και τις άφθαρτες αξίες της ζωής που χάνονται μέσα στην θολούρα της πραγματικότητας. Εξάλλου, με ποικίλα αφιερώματά του, μάς έφερε σε πολύτιμη γνωριμία με ξένες λογοτεχνικές μορφές.

Ο κ. Μ. Σταφυλάς με την καθηγήτρια κ. Κ. Μπουρδάρα

Όστόσο, αυτό που κάνει το έργο του Μιχάλη Σταφυλά ξεχωριστό, δεν είναι η πλουσιότατη συγγραφική του προσφορά, αλλά η γλυκιά χροιά του λόγου και της πέννας του, η ρέουσα, ζεστή και ευθύβολη, πολλές φορές, γραφή του που μιλάει στην καρδιά του αναγνώστη και ταυτόχρονα τον κάνει να σκεφθεί, να προβληματιστεί. Γι’ αυτό το συγγραφικό του έργο δεν αποτελεί μόνο απaráμιλλη τέχνη γραφής αλλά ανήκει στην ποιοτική, διαχρονική λογοτεχνία.

Ο κ. Μιχάλης Σταφυλάς, αφού ευχαρίστησε για την ξεχωριστή τιμή, συγκίνησε όλους τους παρευρισκόμενους με τις αληθινά μεστές σκέψεις του για τη σημασία της λογοτεχνίας. (βλ. ολόκληρη την ομιλία σε άλλη σελίδα)

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον Πρόεδρο κ. *Ιωάννη Ζούμπο* και τα μέλη του Δ.Σ. της Εταιρίας Ευρυτάνων Επιστημόνων για την ωραιότητα αυτή εκδήλωση.

Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων

Στο Ξενοδοχείο Caravel, στις 2 Μαρτίου 2008, η Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων, σε συνδυασμό με την ετήσια κοπή της βασιλόπιτας, ετοίμασε μια ξεχωριστή εκδήλωση για τους ευρυτανικούς συλλόγους: Με απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου τίμησε τους συλλόγους εκείνους, που στη δραστηριότητά τους περιλαμβάνεται και η ανελιπής έκδοση ενός εντύπου.

Πολλοί οι παρευρισκόμενοι, διάχυτη η ζεστή πατριωτική ατμόσφαιρα και μεγάλη η ηθική ικανοποίηση των συλλόγων. Μια εκδήλωση για το σχεδιασμό της οποίας χρειάστηκαν πολλές ώρες ανιδιοτελούς δουλειάς. Δύο μεγάλες οθόνες με συνεχή προβολή από τοπία της Ευρυτανίας, τα χωριά της, την πανέμορφη φύση της, τον κόσμο της, κρατούσαν ευχάριστη συντροφιά στους καλεσμένους μέχρι να αρχίσει η εκδήλωση. Η προβολή συνε-

χίστηκε με ξεχωριστή παρουσίαση κάθε συλλόγου που βραβευόταν, με εικόνα του εντύπου που εκδίδει και μικρό ιστορικό του. Μ' αυτό τον τρόπο όλοι οι παρευρισκόμενοι μπορούσαν να παρακολουθούν την απονομή απ' όπου και αν κάθονταν. Μια τέλεια συντονισμένη δουλειά για την οποία αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον ερασιτέχνη μεν αλλά άριστο χειριστή της σύγχρονης τεχνολογίας Οργανωτικό Γραμματέα της Ο.Ε.Σ., κ. *Κώστα Καλτσούνη*.

Πολλοί οι σύλλογοι, πολλά και τα χωριά στους 11 δήμους της Ευρυτανίας. Το καλαίσθητο πρόγραμμα της Ο.Ε.Σ. με τους συλλόγους ανά Δήμο και με αλφαβητική σειρά, πάνω σε κάθε τραπέζι, έδειχνε τη σειρά βράβευσης, η οποία συνοδευόταν από με μια συνοπτική παρουσίαση κάθε συλλόγου από την Πρόεδρο κ. *Βασιλική Χαλκιά* και τον Γενικό Γραμματέα της Ομοσπονδίας, κ. *Σεραφείμ Σκάνδαλο*.

Θερμά συγχαρητήρια στην Πρόεδρο κ. *Βασιλική Χαλκιά* και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων, για την πρωτοβουλία της οργάνωσης αυτής της εκδήλωσης. Ας σημειωθεί ότι πρόκειται για τον αντιπροσωπευτικότερο ευρυτανικό συλλογικό φορέα αφού απαριθμεί στους κόλπους του πάνω από 100 συλλόγους. Η βράβευση αυτή όχι μόνο τιμά αλλά και ενθαρρύνει τους πολιτιστικούς συλλόγους να συνεχίσουν την εθελοντική και ανιδιοτελή τους προσπάθεια για την προβολή της γενέτειράς τους.

Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών 'Η Αγία Παρασκευή'

Οι αρχαιρεσίες του Σύνδεσμου Μεγαλοχωριτών ανέδειξαν νέο Διοικητικό Συμβούλιο για τα έτη 2008-2011, που συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος:	Μαίρη Καλλιάνη
Αντιπρόεδρος:	Γεώργιος Σταυράκης
Γραμματέας:	Αθανάσιος Σ. Καρίπης
Ταμίας:	Παναγιώτης Λώλος
Σύμβουλοι:	Χρήστος Καραγιάννης Ανδρέας Παϊδας Ευάγγελος Γ. Πριτσιόλας

Τα μέλη του Δ.Σ. της Αδελφότητας Μικροχωριτών συγχαίρουν όλους τους φίλους, μέλη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών, προσβλέποντας στην συνέχιση της αγαστής μας συνεργασίας και εύχονται καλή επιτυχία στο έργο τους.

Σύλλογος Ευρυτάνων Βορείου Ελλάδος

Είκοσι χρόνια πολιτιστικής δραστηριότητας συμπληρώνονται φέτος για τον Σύλλογο Ευρυτάνων Βορείου Ελλάδος (1988-2008). Ο γνωστός σε όλους τους Ευρυτάνες Σύλλογος, με τη συμβολή και συμμετοχή των 583 μελών του, διατηρεί δυο χορευτικά τμήματα παραδοσιακών χορών, εκδίδει κάθε χρόνο το πολυσέλιδο, πλούσιο σε ενδιαφέρουσα ύλη και πολύ ενημερωτικό ημερολόγιο, ενώ σχεδιάζει την απόκτηση ιδιόκτητου χώρου, όπου θα στεγαστεί ' το σπίτι της Ευρυτανίας', για να διατηρείται ζωντανή η πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας. Τα Διοικητικά Συμβούλια του Συλλόγου απαρτιζόνταν πάντοτε από εκλεκτούς Ευρυτάνες, ενώ η νέα του σύνθεση έχει ως εξής:

Πρόεδρος:	Αθανασία Ζαρμακούπη
Αντιπρόεδρος:	Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος
Γεν. Γραμματέας:	Δημήτριος Κουτσοκώστας
Ειδ. Γραμματέας:	Επαμεινώνδας Νιαβής
Ταμίας:	Αθανάσιος Κονδύλης
Υπεύθυνος Δημ. Σχέσεων:	Δημήτριος Γεωργαλής
Μέλος:	Νικόλαος Καρυώτης

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών συγχαίρει τον αδελφό σύλλογο για την 20ή επέτειο και εύχεται καλή συνέχεια για την ευόδωση των ευγενών στόχων του.

Ένας Σύλλογος ... μια Ιστορία

Τα χρόνια άλλαξαν ... αλλάζουν και οι καιροί. Μέχρι πριν λίγα χρόνια τα χωριά είχαν τη δική τους κοινότητα. Ήλθε όμως η παγκοσμιοποίηση και στον απόηχό της η διοικητική μεταρρύθμιση "Καποδίστριας". Τα χωριά έχασαν την δική τους οντότητα, έγιναν ένα κομμάτι ενός μεγαλύτερου συνόλου, του Δήμου. Ένα κομμάτι που όλο θα μεγαλώνει και όσο θα γίνεται αυτό τόσο θα χάνεται η επωνυμία των χωριών. Οι τοπικές ιδιαιτερότητες θα αρχίσουν να αλλοτριώνονται. Όμως πώς θα ήταν ο κόσμος μας χωρίς αυτές τις μικρές διαφορές; Πώς θα ήταν αν η πεταλούδα έμοιαζε με τη μύγα; Ή πώς θα ήταν αν όλα τα άνθη έμοιαζαν μεταξύ τους; Μα, άλλη είναι η χάρη που έχει το

τριαντάφυλλο, άλλη ο βασιλικός και άλλη η μαντζουράνα.

Αυτή την ιδιαιτερότητα των χωριών, την ομορφιά τους, τη φωνή τους, την ταυτότητά τους, καλούνται σήμερα να προβάλουν οι τοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι. Με τη δραστηριότητά τους και τα έντυπα που εκδίδουν αντιστέκονται στη λήθη που έρχεται σαν καταιγίδα στο λαβύρινθο της σημερινής πραγματικότητας και προσπαθούν να διατηρήσουν και να προβάλλουν το όνομα, την ιστορία και τις άφθαρτες αξίες ζωής του τόπου τους.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών συγχαίρει την Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων και την πρόεδρο κ. Βάσω Χαλκιά για την αξιέπαινη αυτή πρωτοβουλία και ευχαριστεί θερμά τη διεύθυνση της εφημερίδας για την φιλοξενία του συλλόγου μας στην έγκριτη εφημερίδα *Ευρυτανική Εστία* (αρ. φύλλου 36).

Φιλολογική σελίδα

Η γυναίκα του Μαλή

Διήγημα του Ζαχαρία Παπαντωνίου

Ελάβαινα συχνά κάτι τέτοια γράμματά: "Ληπών να φροντίσης ις των βασιλέα να μου δόσι χάριν να έβγο από την φυλακήν ν' αφίσο έξω τα κόκκαλά μου".

Άλλο γράμμα: "Εδό ις το Ρίον η θάλασσα μπένει μέσα στη φυλακή και οι τοίχοι ίνε βρεμένοι και αισάπισα δεκαπαίνται χρόνια και να κάμεται τα δαίοντα για να τείχω χάρη".

Άλλο γράμμα: "επαιθύμισα τον ήλιο και αν τύχη κε λάβο χάρη κε ιδώ τον ήλιο ο Θεός που κρίνει να σας κάμι το καλώ επειδής κε είναι συφορά να διαβαίνη ο ήλιος έξω από μας κε να μη μπαίνη μέσα. Φυλακή θα ειπή να γένεται ο άνθρωπος ζώο καθώς είναι το γομάρι και το βώδι στο στάβλο. Κε αν ίταν μαιγάλο το

αμαρτίμά μου μα άνθρωπος εγενήθηκα κ' είναι του Θεού κρίμα να σαπίσω μέσα στω νερό κι' αρκετά χρόνια εσάπησα κε δεν πιστέβο η πολιτεία να θέλοι να με τιμορίση άλλο, τι θα κερδίση να πάροι τα κόκκαλά μου. Κε να φροντήσης, καθό πατρειώτες να πάρω χάρη να ζήσω το υπόλοιπο, όσες μέρες μού ίνε γραμμένες κε σε χερετό δούλος σας.

Ιωάννης Μαλής του Ξενοφώντα
Από Γρανίτσα δήμος Απεραντιών"

Τέτοια λερωμένα χαρτιά μου 'στελνε με γράμματα μεγάλα, που προχωρούσαν σκουντώντας το ένα τ' άλλο σα μεθυσμένα, ο Μαλής, ο φυλακισμένος στο Ρίο. Μα ποιος ήταν αυτός; Που με ήξερε; Που τον ήξερα; Μου είπαν πώς, μια φο-

ρά – θα ήμουν τότε δυο χρονών παιδί – αυτός φυγόδικος, περνούσε απ’ τα συγγενικά μας σπίτια. Κάτι τέτοιο μου ‘χε μείνει στο νου. Θυμούνται τα μάτια μου έναν ψηλό όμορφο άνθρωπο, βαρύ από λεπίδες, πιστόλες κι αλυσίδες, που έσκυβε να με χαϊδέψει και με φόβιζε. Αυτά όλα πολύ θολά. Σαν όνειρο. Και τώρα, με τα γραμμата που φέρνουν την παραπονεμένη εκείνη φωνή και το σκοτάδι της φυλακής, αυτό το αγνό πράμα όλο ζωντανεύει. Είχε σκοτώσει, καθώς μαθαίνω τώρα, το φονιά του ξαδέλφου του. Πήρε τα βουνά. Τίποτα κακό δεν έκανε. Κ’ επειδή δεν πείραζε άνθρωπο, δεν τον πρόδωσε κανένας. Μα γύριζε δεκαπέντε χρόνια για να γλιτώσει τη φυλακή. Κ’ ενώ χτυπιόταν με τ’ αποσπάσματα και λαβωνόταν και πλήγωνε στρατιώτες, ξέφυγε πάλι και, μη θέλοντας να μπει στη φυλακή, κατάφερε, έτσι κυνηγημένος, να φροντίζει από μακριά τη γυναίκα του και να πετιέται κάποτε στο φτερό να τη βλέπει, κρατώντας την ανάσα του. Σε δεκαπέντε χρόνια, κουρασμένος απ’ τη ζωή αυτή, παρουσιάστηκε. Καταδικάστηκε είκοσι χρόνια, τον ρίξαν στο Ρίο και ξεχάστηκε...

Μια φορά ξεσκαλίσαμε τα χαρτιά του και πήρε χάρη. Μόλις γλίτωσε, ήρθε να με ιδεί. Ψηλός, κοκαλιάρης, κουρελής, μ’ άρπαξε δυνατά και με φίλησε, αγκυλώνοντας το πρόσωπό μου με τον άγριο θάμνο των γένειων του.

- Μεγάλωσες, έ; Έγινες άντρας! Μα εγώ γέρασα! Δεκαπέντε φυγόδικος, δεκαπέντε φυλακή... Να ‘σαι καλά που με γλίτωσες, καλό να ‘χεις!

Δίπλωσε το πελώριο σώμα του και κάθισε. Έστριψε ένα τσιγάρο, το ‘βαλε στην πίπα του, πίπα της φυλακής, που την είχε γεμίσει σκαλισματα, άστρα, λουλούδια, κεφάλια ζώων, χρονολογίες, και, χαμένος σε σύννεφα καπνό, κοίταξε απ’ το

παράθυρο μακριά, πολύ πέρα... Ύστερα σούφρωσε τα φρύδια του, μεγάλα σα μουστάκια.

- Ορέ, τι την ήθελα τη χάρη; Είπε. Τι να την κάνω; Ορέ, τέτοιο παλιόκορμιο που ‘γινα τώρα, σαπισμένος μες’ το Ρίο, είναι να γλέπω τον ήλιο; Μ’ έβγαλες! Κι’ ύστερα; Τι να γένω τώρα; Εξήντα χρονών; Αϊντε, ορέ Βάντα, κατακαϊμένη Βάντα!

- Ποια είν’ η Βάντα;

- Η μαύρη η γυναίκα μου. Πέθανε πέρσι τέτοιο καιρό. Μα δεν ήταν σαν όλες! Ήταν γυναίκα, που λες, η Βάντα! Τι να στα λέω! Δεν είμαστε παντρεμένοι εφτά μήνες, που ο σατανάς ο αφορεσμένος το ‘βαλε να κάμω το φόνο και να πάρω τα βουνά. Φυγοδίκησα. Άφηνα μια γυναίκα πίσω μου, την ίδια για το σπίτι, για το χωράφι, για τα πρόβατα, για το παιδί που θα ‘κανε σε δυο μήνες. Και τα ‘βγαλε πέρα η άραχλη! Κόπηκε, που λες, χίλια κομμάτια, και το σπίτι έβγαξε καπνό, και το χωράφι καλαμπόκι, και τα πρόβατα βόσκαγαν, και το παιδί τραγουδιότανε στην κούνια. Αυτά θα πεις; Αυτά είναι μικρά πράματα. Το μεγάλο είν’ τούτο. Τ’ αποσπάσματα έμπαιναν στο σπίτι, έχυναν τ’ αλεύρι, φοβέριζαν το παιδί, έκαναν κατάλυμα, βάζανε μαχαίρι στο κοτέτσι. Η γυναίκα στεκότανε βράχος. Τώρα τους έβριζε, ύστερα τους ξεγέλαγε, τους ξανάβριζε, τους έπαιρνε με το καλό. Μια βολά είχα κατεβεί τη νύχτα στο σπίτι μου και το πρωί με πήραν μπουρδία οι χωροφυλάκοι. Ως που να στρίψω σε δυο τρία σπίτια, πέντε τουφεκιές από πίσω μου. Τη γλίτωσα. Οι σταυροτήδες από κοντά μου, αλλά του κάκου. Μ’ έχασαν. Ένας χωροφύλακας σε λίγη ώρα με πετυχαίνει κοντά στη βρύση. Σηκώνει το όπλο. Η γυναίκα μου του πιάνει τα χέρια, τον κυλάει κάτω, αρχίζει το πάλεμα. Ως να παλέψει ο χωρο-

φύλακας με το θηλυκό, πήρα καιρό και χάθηκα στα πλατάνια. Έμαθα ύστερα πως η Βάντα τού πήρε το όπλο, κι εκείνος πάει στο Στρατοδικείο. Δεκαπέντε χρόνια αυτή ήταν η ζωή μου. Η γυναίκα μου να παλεύει με τ' αποσπάσματα, να δέρνεται, να δέρνει, να της χύνουν το καλαμπόκι κι αυτή να το μαζεύει σπειρί με σπειρί. Αυτό το θηλυκό το κοντούλικο – μια χαψιά ήτανε – μέσα σ' αυτό το χαροπάλεμα έσκαβε το χωράφι, βοσκούσε τα πρόβατα, αλώνιζε, κρατούσε το σπίτι, μεγάλωνε τα παιδιά μας, γιατί εφτά τα 'καμαν όλα. Τέλειωσε αυτή η ζωή. Με λάβωσαν, παρουσιάστηκα, με 'ριξαν σε μια φυλακή πέντε μέρες μακριά απ' το χωριό. Μια μέρα, κοιτάζοντας τα βουνά απ' το παραθύρι της φυλακής, βλέπω από κάτω έξαφνα τη γυναίκα μου. “Συ 'σαι, ορή Βάντα;” “Ναι”. “Μοναχή, ορή;” Δεν ήταν μοναχή. Ήρθε με τα πόδια, πέντε μέρες δρόμο, σέροντας τα εφτά παιδιά, το μουλάρι και το βόιδι. Το σπίτι μας, καταλαβαίνεις, τ' άνοιξε κοντά στη φυλακή. Πούλησε την ποδιά, έγινε μαγαζάτορας. Κατάφερε να πάρει στη φυλακή ελεύθερο το έμπα και το έβγα. Μαγέρευε για τους φυλακισμένους και τους στρατιώτες. Έπλενε και τα σκουτιά τους. Τα παιδιά μας τα σκόρπισε δουλεντάδες στη χώρα, άλλα τα κράτησε μες' το μαγαζί. Με τέτοιο τρόπο έμπαζε ούζο για τους φυλακισμένους μέσα στο ψωμί και μες' τα ρούχα της – αυτή η δου-

λειά έφερνε λεφτά – που στράβωσε τη φρουρά, δεν την έπαιρνε κανένας χαμπάρι. Δεν ήταν πράμα που δεν το 'κανε για να μη μας λείψει το ψωμί. Είχα το σπίτι μου απόξω απ' τη φυλακή, έβλεπα τον καπνό του σπιτιού μου, τζάκι δικό μου, νοικοκυριό! Δεκατρία χρόνια τούτ' η δουλειά. Στα δεκατρία ήρθε κι έλιωσε. Δούλεψε, δούλεψε, απόστασε. Μα στο στρώμα δεν έπεφτε. Τις μέρες που κόντενα να βγω, μια νύχτα κρύα, μπήκε τέλος ο Χάρος μες' το μαγαζί και την ήυρε που έπλενε. Έπεσε μες' τη σκάφη...

Ο Μαλής ξανατράβηξε βαθιά τη σκαλισμένη λίπα του.

- Πολλές φορές, είπε, ο άντρας ειν' άντρας γιατί τον κάνει τέτοιο μια γυναίκα, μια τόση δα γυναίκα, που δεν την παίρνεις για μισό μερδικό. Εγώ τώρα, καθώς καταλαβαίνω, δεν είμαι για να φάω γλυκό ψωμί. Με τραβάει το βουνό. Δεκαπέντε χρόνια το τήραγα απ' το παραθύρι της φυλακής... Βρέ μου καμιά δουλειά.

- Σαν τι δουλειά; Να σε βάλω σε καμιά πόρτα; Να φυλάς τίποτα υλικά...

- Ορέ, αυτά είναι καμπίσια πράματα. Πού είμαι εγώ για τέτοια! Βάλε με σε τίποτα αμπέλια δραγάτη, να γλέπω και τα βουνά. Σπίτι δε μου πάει τώρα, μόνο σε δραγατσιά μπορώ να ξηνασάνω λίγο. Άιντε, ορή Βάντα, κατακαϊμένη Βάντα, να φαινόσουν από καμιά μεριά!

Λαογραφικό Μουσείο Μεγάλου Χωριού

Επισκεφθείτε το για να γνωρίσετε πώς ζούσαν οι πρόγονοί μας.

Τηλ. 22370 41502, 22370 41245

Ανοιχτό: Από 1/10 - 31/5, 10:30 - 15:00, Παρ. Σάβ. Κυρ. και αργίες

Από 1/6 - 30/9, 10:00 - 14:00 και 18:00 - 20:00

Βιβλιοπαρουσιάσεις

Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως Ευρυτάνες, την Ευρυτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη

Διατροφή Προβάτων του Γεωργίου Κ. Παπαδόπουλου, Ομότιμου Καθηγητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, εκδ. Αγρότυπος 2007.

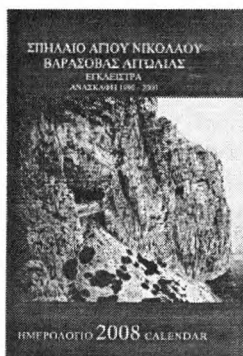

Πρόκειται για μια πολύχρονη, επιστημονική μελέτη του Ευρυτάνα Καθηγητή Πανεπιστημίου, που με τρόπο κατανοητό, περιγραφικό και λεπτομερή αναλύει τον κύκλο ζωής των προβάτων, την αναγκαία διατροφή τους, την ποιότητα παραγωγής τους, τα είδη των προβάτων, κ.ά.

Οι πάνω από 300 σελίδες του βιβλίου περιλαμβάνουν έντεκα κεφάλαια, στα οποία εξαντλούνται όλα όσα αφορούν το πρόβατο. Όπως μας πληροφορεί ο κ. Παπαδόπουλος στον πρόλογό του *“το βιβλίο στοχεύει στην, κατά το δυνατόν, κάλυψη ενός κενού της Ελληνικής βιβλιογραφίας που αφορά στην ορθολογική διατροφή των προβάτων, η οποία συμβάλλει ουσιαστικά στην πλήρη έκπτυξη του παραγωγικού τους δυναμικού, τη διασφάλιση της υγείας των ζώων και τη μακροβιότερη διατήρησή τους σε παραγωγική λειτουργία”*.

Πέραν του ιδιαίτερου επιστημονικού ενδιαφέροντος του βιβλίου, η αξία του για την Ευρυτανία, μια προβατοτροφική περιοχή, είναι πολύ σημαντική και ουσιαστική.

Σπήλαιο Αγίου Νικολάου Βαράσοβας Αιτωλίας, Ημερολόγιο 2008: Επιμέλεια ομότιμου Καθηγητή Αθ. Παλιούρα

Το εντυπωσιακό αυτό ημερολόγιο, που εκδόθηκε με την επιμέλεια του ομ. Καθηγητή Βυζαντινής Αρχαιολογίας, Αθ. Παλιούρα, μας ξεναγεί στον ιστορικό και πολυσήμαντο χώρο

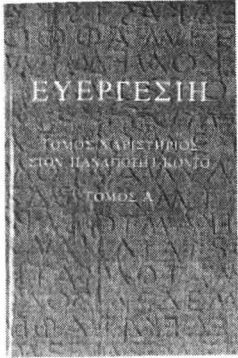
του περίφημου σπηλαίου της Βαράσοβας, με το κατατοπιστικό προλογικό του σημείωμα και τις ποικίλες ένθετες φωτογραφίες. Ταυτόχρονα, μας ενημερώνει συνοπτικά για τις πολύχρονες ανασκαφές (από το 1991), που υπό την εποπτεία του διεξήγαγε το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων για να ανακαλύψει το πλούσιο αυτό εύρημα, που χρησίμευε στην ιστορική του διαδρομή για πολλούς αιώνες, όχι μόνο ως ασφάλεια και απόκρυψη αλλά και ως χώρος μοναστικής άσκησης και θείας λατρείας (Εγκλείστρα).

Όπως τονίζει κλείνοντας τον πρόλογό του ο κ. Παλιούρας: *“Έτσι η μοναδική, αυτού του είδους, Εγκλείστρα του ελλαδικού χώρου, παρόλη την ερειπιώδη κατάσταση στην οποία βρίσκεται, εντυπωσιάζει με την οργάνωση που διέθετε, το υψηλό επίπεδο αισθητικής, τον φρουριακό χαρακτήρα που είχε διαμορφώσει, όπως επίσης και τα πνευματικά ιδεώδη του ασκητισμού, τα οποία καθώς φαίνεται από όλες τις ενδείξεις, υπηρέτουσε με επιτυχία”*.

Ευεργεσία: Τόμος χαριστήριος στον Παναγιώτη Ι. Κοντό

Δύο εντυπωσιακοί τόμοι περιέχουν πολύ ενδιαφέροντα επιστημονικά κείμενα διακεκριμένων επιστημόνων και

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ανθρώπων του πνεύματος. Γράφτηκαν για να τιμήσουν την υπέρ-τριακονταπενταετή θητεία του κ. Παναγιώτη Κοντού, ως Πανεπιστημιακού Δασκάλου, Γενικού Γραμματέα του

Πανεπιστημίου Αθηνών αλλά και Ρουμελιώτη δραστήριου πνευματικού ανθρώπου.

Συγχαίρουμε τον τιμώμενο καθηγητή και του ευχόμαστε να συνεχίσει να προσφέρει τις πολύτιμες γνώσεις και ικανότητές του, τόσο στο χώρο της επιστήμης, όσο και στον τόπο, τη γενέτειρα Ρούμελη.

Εν Πλώ. Ποιήματα του Γιάννη Β. Καρύτσα, Αθήνα 2007

Ως τώρα γνωρίζαμε τον εκλεκτό Ρουμελιώτη συγγραφέα, Γιάννη Καρύτσα, με ρίζες ευρυτανικές, από τα πολύ ενδιαφέροντα δοκίμια και σοβαρά μελετήματά του αλλά και τις πάμπολλες μεταφράσεις

του. Μας δίνει τη χαρά τώρα να δοκιμάσουμε τις ποιητικές “ανιχνεύσεις” του, όπως θέλει να ονομάσει ο ίδιος την πρόσφατη ποιητική συλλογή του. Τι ποιο χαρακτηριστικό της λυρικής του τέχνης από δύο στίχους του ποιήματός του “Γενέτειρα”:

*Περήφανη, πεντάπικρη, καρπός
του Απολλώνιου,*

Ρίζα του πρωτογίλιου μου, αιματοσταλαγμένη,

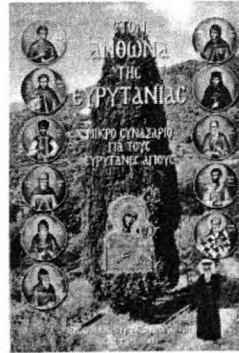
*Πάνω στα καταρράχια σου φυτρών'
αμάραντος ανθός
Κι είν' ο καημός σου απλάνταχτος
Κι ο στεναγμός σου ζωντανός...*

*Φύτρα μου γέγνα ηλιόσταλη, το σύθαμπο
σε παίρνουν
στην αγκαλιά τους τα βουνά και
σε γλυκοκοιμίζουν
πέρα στ' Αραποκέφαλα, της Κυρα-Βγένας
οι κορφές,*

*Χάραμα κι αζημέρατα το δωρικό κορμί σου
Του πρωτογίλιου οι κόρες σου, το λούζουν
και το πλένουν*

*Κι ανατριχιάζει το νερό της λίμνης
που σ' αγγίζει...*

**Στον Ανθώνα της Ευρυτανίας:
Μικρό Συναξάριο για τους Ευρυτά-
νες Αγίους.** Έκδοση του Ι.Ν. Ευρυτά-
νων Αγίων, 2007

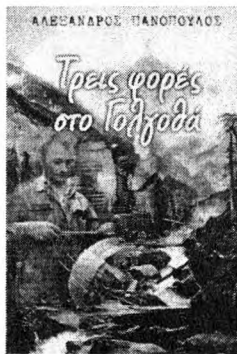

Με την αποπεράτωσή του, ο Ι. Ν. Ευρυτώνων Αγίων, εξέδωσε ένα επιμελημένο και καλαίσθητη έκδοση, στην οποία περιγράφεται η ζωή, το έργο και το μαρτύριο των Ευρυτώνων Αγίων μαζί με την εικόνα, το απολυτίκιο, κοντάκιο και μεγαλυτάριο καθενός.

Ο πρωτοπρεσβύτερος Άγγελος Παπαθανασίου, που προλογίζει το βιβλίο γράφει: “... Δώδεκα οι Νεομάρτυρες και Όσοι, θρέμματα του ίδιου χώρου, εννέα ιερομένοι και τρεις λαϊκοί, νέοι οι περισσότεροι στην ηλικία, εκπροσωπούν το ιερό πλήθος των ανωνύμων, ισάξιο στο μεγαλείο και στο μαρτύριο με τους πιστούς των παλαιότερων γενεών. Όλοι αυτοί και οι μετά αυτούς αθλήσαντες δίνουν διαχρονικά την μαρτυρία τους προκαλούντες τους μεταγενέστερους προς μίμηση”.

Μεγάλη ευλογία για τον τόπο μας, η επιλογή της ιερής εικόνας της Παναγίας της Προυσιώτισσας να κατοικήσει σ' αυτόν. Παράλληλα, γράφει ο π. Άγγελος: "...Ο ευρυτανικός χώρος απέδωσε κι άλλη συγκομιδή ιερά, τον χορό των Αγίων Νεομαρτύρων και Οσίων Ευρετώνων. Και όπως οι φάλαγγες των πολεμάρχων και ηρώων του Γένους μας αποτελούν τη δόξα του έθνους, έτσι αυτοί δεόμενοι συναποτελούν ασπίδα προστασίας για τον ευλογημένο τόπο".

Τρεις φορές στο Γολγοθά. Του Αλέξανδρου Πανόπουλου, Αθήνα 2005

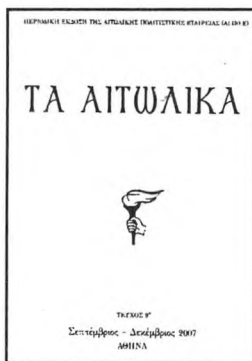
Με αμεσότητα και συναρπαστική αφήγηση ο Α. Πανόπουλος στην αυτοβιογραφία του μάς οδηγεί σε δρόμους γνώριμους για τους περισσότερους νεοέλληνες, που έζησαν τη σκληρή πραγματικότητα της φτώχειας των παιδικών χρόνων, της γερμανικής κατοχής, του εμφυλίου πολέμου, της προσφυγιάς, της μετανάστευσης, του νόστου.

Γεννημένος στη Μηλιά, με προφανή έφεση σε ένα είδος πολυτελείας για την εποχή, τα γράμματα, κρατούσε από μικρός σημειώσεις σε όποιο πρόχειρο χαρτί έβρισκε για όσα τον εντυπωσίαζαν στη ζωή. Οι σημειώσεις αυτές ξαναζωνάνεψαν όλη του την πορεία, που μας την περιγράφει με έναν απλό, μοναδικό λόγο, που μιλάει στην καρδιά κάθε απροκατάληπτου αναγνώστη.

Η φιλοσοφία της ζωής που απέκτησε με τις αντιξοότητες της, δείχνουν μια ανθρώπινη ευαισθησία που ιεραρχεί τις αξίες της ζωής και γίνεται

οδηγός σε κάθε νέο άνθρωπο. Ένα οδοιπορικό κι ένα μοναδικό βίωμα ζωής.

Τα Αιτωλικά. Τεύχος 9. Περιοδική έκδοση της Αιτωλικής Πολιτιστικής Εταιρείας

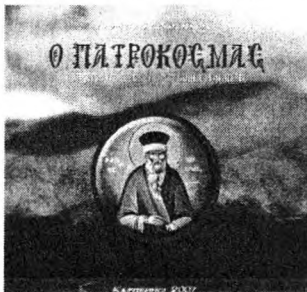

Πλούσιο σε ποικιλία θεμάτων, το περιοδικό αυτό προσφέρει πνευματικές απολαύσεις σε όσους ενδιαφέρονται για την ιστορία, λαογραφία, λογοτεχνία αλλά και μεγάλες ιστορικές μορφές της Αιτωλίας και όχι μόνο.

Αξιόλογα ερευνητικά κείμενα από πνευματικούς ανθρώπους και δόκιμους συνεργάτες του περιοδικού που διευθύνει ο πρόεδρος της εταιρείας, καθηγητής Π. Κοντός.

Αξίζει να σημειωθεί ότι προτάσσεται και ένα μικρό αλλά περιεκτικό αφιέρωμα στον ποιητή των "Ελεύθερων Πολιορκημένων" Διονύσιο Σολωμό, για τα 150 χρόνια από το θάνατό του.

Ο Πατροκοσμάς: Οδοιπορικό στα δύσβατα Ευρυτανικά μονοπάτια, του Γεργίου Στ. Αθανασιά.

Πνευματικό εγγόνι και συντοπίτης του Ευγενίου Αιτωλού, ο Πατροκοσμάς έμεινε στη μνήμη του λαού και του έθνους ως εθναπόστολος που προετοίμαζε το Γένος για τη λευτεριά μέσα από την

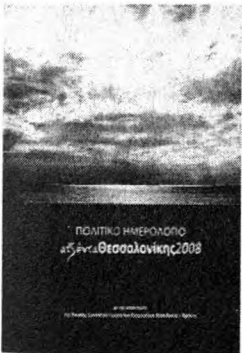
νε στη μνήμη του λαού και του έθνους ως εθναπόστολος που προετοίμαζε το Γένος για τη λευτεριά μέσα από την

παιδεία και την ορθοδοξία. Είναι γνωστές οι περιοδείες του ανά την Ελλάδα και ιδιαίτερα στην Ευρυτανία. Τις επισκέψεις του στα ευρυτανικά χωριά, τις περίφημες ρήσεις και προφητείες του, καθώς και τις συναναστροφές του με τους απλούς ανθρώπους του βουνού και του λόγγου, μας αναπαριστά ο Γιώργος Αθανασιάς στον καλαίσθητο αυτό τόμο.

Με γλαφυρό και εναργέστατο λόγο, ο συγγραφέας κρατάει αδιάπτωτο το ενδιαφέρον μας, με συμβολισμούς και εικόνες μας κάνει ακροατές και συνοδοιπόρους του Αγίου Κοσμά. Γι' αυτό και ακόμη ηχούν στ' αυτιά μας τα προφητικά του λόγια: *"Ευλογημένα να 'ναι ετούτα τα βουνά...! Θα σώσουν πολλούς χριστιανούς"*

"Ταπεινό πόνημα" ονομάζει το βιβλίο του ο συγγραφέας. Μα είναι κάτι πολύ περισσότερο. Μια έκφραση ευγνωμοσύνης κι ένα προσκύνημα όλων μας στον Άγιο Πατροκοσμά, που οι πρόγονοί μας στην Ευρυτανία είχαν την τύχη να τον δουν με τα μάτια τους και ν' ακούσουν τα κηρύγματά του.

Πολιτικό Ημερολόγιο: ατζέντα Θεσσαλονίκης 2008. Επιμέλεια: Βαγγέλης Χ. Πλάκας, Δημοσιογράφος.

Θεσσαλονίκης 2008, που επιμελήθηκε ο Βαγγέλης Χρ. Πλάκας. Γέννημα και θρέμμα της Θεσσαλονίκης και παιδί της εκεί Μικροχωρίτικης παροικίας,

χρόνια τώρα, ως δημοσιογράφος, έχει στο ενεργητικό του τέτοιες ενδιαφέρουσες δημοσιεύσεις και εκδόσεις.

Πρόκειται για ένα πολυσέλιδο ημερολόγιο, που όπως γράφει και ο ίδιος *"...κοιτάει μόνο μπροστά, στη χρονιά που έρχεται και στα γεγονότα και τις εξελίξεις που αναμένονται"*. Στις 144 σελίδες του εξετάζονται συνοπτικά και πολυφωνικά τα προβλήματα, οι προτεινόμενες λύσεις και οι προοπτικές της "Νύμφης του Βορρά" αλλά και του ευρύτερου χώρου των Βαλκανίων. Περιέχονται ενδιαφέροντα άρθρα και απόψεις πολιτικών, πανεπιστημιακών, δημοσιογράφων κ.ά., που κοσμούνται με πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Είναι μια έκδοση, που θα ήθελε να έχει κάθε σπίτι της Θεσσαλονίκης και όχι μόνο.

Αμερική: Σε αναζήτηση της Ελευθερίας και της Δικαιοσύνης του Δημητρίου Κ. Κακαβίτσα, εκδ. Βασιλόπουλος, 2007

Πρόκειται για την αυτοβιογραφία ενός συμπατριώτη μας από το Νεοχώρι Ευρυτανίας, που με απλότητα και πηγαία αμεσότητα μας περιγράφει τη ζωή του στην Αμερική, τα συναι-

σθήματα, το μόχθο, την επιτυχία, τη χαρά, την απονιά, τα ανέλπιστα και σκληρά παιχνίδια της ζωής.

Εξέκινησε μικρός, 15 χρονών, για τα ξένα σε αναζήτηση μιας καλλίτερης ζωής. Δούλεψε σκληρά και τα κατάφερε. Έφτιαξε το σπίτι του, το δικό του εστιατόριο, την οικογένειά του. Και τότε η μοίρα του έστεισε παγίδα. Αναπάντεχα, περίεργες συμπτώσεις, ή κα-

λύτερα, στημένα παιχνίδια τον οδηγούν σε μια απερίγραπτη περιπέτεια. Προσπαθώντας να βρει το δίκιο του, χάνει όσα κατάφερε με τόσο κόπο να δημιουργήσει, ενώ μπλέκεται σε έναν ατέρμονο δικαστικό αγώνα και φυλακίσεις.

Μια συναρπαστική προσωπική ιστορία με πλοκή που μοιάζει φανταστική και που μας κάνει να προβληματιστούμε για τη ζωή, την κοινωνία, τους συνανθρώπους, γι' αυτούς που μας κυβερνούν, για το μέλλον μας. Όπως χαρακτηριστικά γράφει: *“το βιβλίο αυτό γράφτηκε κάτω από άοχμες συνθήκες, κάτω από μεγάλη συμφορά, πόνο και οδύνη, που πλημμύρισε εμένα και όλη την οικογένειά μου”*. Το ίδιο θα αισθανθεί και όποιος το διαβάσει αυτό το πολύ ενδιαφέρον βιβλίο.

Ημερολόγιον του 2008, επιμέλεια έκδοσης Θεοκτίστος Λαϊνάς

Ο Ρουμελιώτης συγγραφέας, για μια ακόμη φορά επιμελήθηκε το “Ημερολόγιον του 2008”. Οι ενδιάμεσες σελίδες του περιέχουν αντιπροσωπευτικά δείγματα – ψήγματα από την ποίηση της Ρωμιοσύνης, από τη Βυζαντινή και εθνική μας ιστορία, από τις παραδόσεις και τη μακραίωνη σοφία του λαού μας, από λόγια αγίων και δασκάλων του γένους, από τις γιορτές, τα ήθη και έθιμα του λαού μας, από την πίστη του στην ορθοδοξία, την δημοτική έντεχνη ποίηση.

Η “Προσευχή του ταπεινού”, το ποίημα του Ευρυτάνα Ζαχαρία Παπαντωνίου εισάγει τον αναγνώστη στην καλαί-

σθητη αυτή έκδοση:

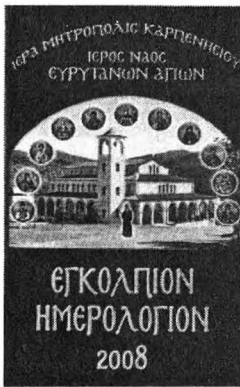
“Κύριε, σαν ήρθεν η βραδιά σου λέω την προσευχή μου.

Άλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ’ τη δική μου...

Δεν έχω δόξα. Είν’ ήσυχα τα έργα που έχω πράξει ...

Σ’ ευχαριστώ για τα βουνά και για τους κάμπους που είδα...”

Εγκόλπιον Ημερολόγιον 2008
έκδοση του Ι. Ν. Αγίων Ευρυτάνων.

Ο π. Γεώργιος Χρυσαιογιώργος, πρωτοπρεσβύτερος, επιμελήθηκε την έκδοση αυτού του ημερολογίου, που έρχεται, ως συναξάρι όλων των Ευρυτάνων Αγίων, να ποικίλλει τους μήνες του έτους με

ειδική επισήμανση της ημέρας του μήνα που γιορτάζει κάθε ένας από τους Ευρυτάνες Αγίους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι προφητείες του Κοσμά του Αιτωλού, που έρχονται συχνά στην επικαιρότητα από τα γεγονότα.

Τι δεν πρέπει να έχεις

Πλούτο χωρίς μόχθο

Γνώση χωρίς χαρακτήρα

Πολιτική χωρίς αρχές

Εμπόριο χωρίς ήθος

Απόλαυση χωρίς συναίσθημα

Αγάπη χωρίς θυσία

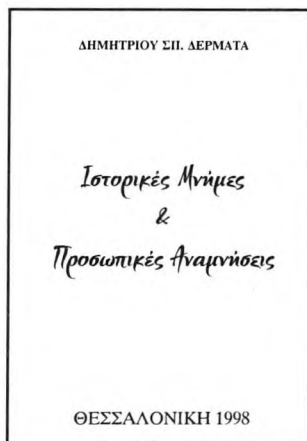
(Γκάντι)

Ιστορικές Μνήμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

Μετά από μάχη που δώσαμε κοντά στο Αργυρόκαστρο με Ιταλικά τμήματα οπισθοφυλακής, προχωρήσαμε σε χωριό κοντά και μετά από αυτό στρατοπεδεύσαμε άλλοι στα σπίτια, άλλοι στο σχολείο, πολλοί στην εκκλησία. Δυστυχώς ο στρατός είναι στρατός. Κάθε καρυδιάς καρύδι. Υπήρχαν φαντάροι που κάνανε τίμιες συναλλαγές με τους χωριάτες χριστιανούς, οι οποίοι μας βλέπανε σα λυτρωτές. Αλλά υπήρχαν και άλλοι πλιατσικολόγοι, που δεν είχαν καμιά πειθαρχία και αφού διακινδύνευαν κάθε μέρα τη ζωή τους, δε λογάριαζαν τίποτα και ειδικά οι νεοφερμένοι έφεδδοι παλαιότερων κλάσεων. Συγκεκριμένα θυμάμαι τη βεβήλωση που έγινε μέσα στην ίδια την εκκλησία, που έσπασαν στασίδια, ανάψανε με αυτά φωτιές μέσα στην εκκλησία απάνω στις πλάκες. Κάπου προμηθεύτηκαν φασόλια και τα έβαλαν να βράσουν. Βρήκανε το λάδι που είχαν για τα καντήλια και το βάλανε μισό, μισό με νερό να βράσουν τα φασόλια. Κάπου βρήκανε μελίσινα, τα χάλασαν, φέρανε και σε μας κερήθρες. Ήταν νύχτα, τα λίγα κεριά που βρήκαμε και ανάψαμε κήκαν και αυτά σιγά, σιγά. Ο φωτισμός ήταν ελάχιστος και δεν βλέπαμε τι τρώγαμε. Μασουλάγαμε λοιπόν τις κερήθρες, αλλά αυτές ήταν οι περισσότερες με μέλισσες μέσα. Αυτό είχε σαν συνέπεια να μας πιάσει πολλούς κοιλόπνοος και ευκοιλία, ακόμα και πυρετός. Ένας από αυτούς ήμουνα κι εγώ.

Είπαμε, ότι οι Ιταλοί είχανε ισχυρή οπισθοφυλακή. Υπήρχαν πολλά τμήματά

τους, τα οποία κρατούσαν στρατηγικές θέσεις. Και τούτο για να κρατάνε επαφή με δικά μας τμήματα, να κόβουν τις επιθέσεις μας, να οχυρωθεί το κύριο σώμα που υποχώρησε στα στενά του Τεπελενιού. Ένα τέτοιο τμήμα ήταν μπροστά μας, στα υψώματα που δέσποζαν στο χωριό. Είχαν επαφή με δικά μας τμήματα αλλά δεν εκδηλώθηκε επίθεση. Αυτή τη μοιραία επίθεση, αυτόν τον αιφνι-

διασμό θέλησε να κάνει ο λοχαγός μας Σπυρόπουλος. Αφού πήρε καμιά εικοσαριά τσολιάδες, αυτούς που ήθελε αυτούς, προχώρησε και αιφνιδίασε του Ιταλούς πιάνοντας τους σκοπούς και μπουκάροντας στις σκηνές.

Παρέλειψα να πω ότι οι Ιταλοί, όπου διανυκτέρευαν, δεν βαριόνταν να στήνουν σκηνές. Εν αντιθέσει με μας, που όπου βρισκόμασταν, πέφταμε. Μπήκανε, λοιπόν, οι δικοί μας στο στρατόπεδο και άρχισαν να μαζεύουν άρβυλα. Καθώς μας έλεγε μετά ένας στρατιώτης μας, αυτός τράβαγε τα άρβυλα του Ιταλού από έξω και ο Ιταλός από μέσα. Πέρασε ο πρώτος αιφνιδιασμός των Ιταλών και μερικοί από αυτούς πήραν τα όπλα τους. Οι δικοί μας ήταν λίγοι. Πιάσθηκε μάχη. Άρχισαν να υποχωρούν οι δικοί μας, αλλά το τμήμα ήταν πολύ βαρύ. Ο λοχαγός μας, το παλικάρι ο Σπυρόπουλος, άφησε την τελευταία του πνοή εκεί, χτυπημένος κατάστημα, όπως μας είπανε όσοι επέστρεψαν και έμεινε το κουφάρι του εκεί μαζί μ' έναν άλλο στρατιώτη. Αυτό ήταν μεγάλο πλήγμα για μας, για το λόχο μας. Όταν χάνεται τέτοιος άνθρωπος η

ζημιά είναι για όλους. Για τον ίδιο, που σβήνουν τα όνειρά του και οι ελπίδες του, για μας, για το λόχο, που τον γνωρίσαμε και εκτιμήσαμε την παλικαριά, το θάρρος και την διοίκησή του και για τη δόλια την αδελφή του, που όντας μικρότερη του και ανήλικη έμεινε πεντάρφανη και απροστάτευτη.

Αλλά ο πόλεμος συνεχιζόταν. Το λόχο ανέλαβε ο διμοιρίτης μας Κούκιος, ανθυπολοχαγός και αυτός έφεδρος και ισάξιος του Σπυρόπουλου. Δοκιμασμένος σε πολλές μάχες. Την παλικαριά του, την ετοιμότητά του και το θάρρος του τ' αναφέραμε και προηγούμενα.

Οι οπισθοφυλακές των Ιταλών εξουδετερώθηκαν ύστερα από μάχες που δώσαμε όλα τα τμήματα. Όλες τους οι δυνάμεις οχυρώθηκαν στο απρόσιτο Τεπελένι. Εγώ δεν κατέχω και πολλές στρατιωτικές γνώσεις, αλλά όπως έλεγαν οι ειδικοί μετά, αν δεν χαλάρωνε η προέλασή μας με τις επιτυχίες μας ως τα σύνορα με το φόβο που είχαν πάθει και το πεσμένο ηθικό τους δεν τους κράταγε ούτε το Τεπελένι. Και ίσως έληγε ο πόλεμος με τους Ιταλούς γιατί μετά το Τεπελένι ήταν πολύ δύσκολο να προβάλλουν αντίσταση. Στο σημείο αυτό που βρισκόμασταν έγινε ο διαχωρισμός του συντάγματος. Το 1^ο τάγμα, το δικό μας, βάδισε προς τ' αριστερά στο Δέλβινο, το 2^ο και 3^ο πήγαν στο Τεπελένι.

Μπήκαμε στο Δεκέμβριο και ο καιρός αγρίεψε περισσότερο. Εμένα με ταλαιπωρούσε ακόμα το τραύμα μου. Φαίνεται ότι η διάγνωση του γιατρού δεν ήταν και τόσο απόλυτα σωστή, γιατί αν και κόντευε μήνας από τον τραυματισμό μου οι ενοχλήσεις ήταν αισθητές και κατά τα φαινόμενα κάποιο νεύρο θα είχε πειραχθεί. Αλλά συνέτινε και το βρισκόμασταν πάντα σε πορεία. Ακόμα είχα αρπάξει και ένα κρύωμα και φτάνοντας στο Δέλβινο ήμουν άρρωστος με πυρετό. Ευτυχώς οι νεοφερμένοι άντρες του στοιχείου μου ήταν πολύ επιτήδαιοι. Στήσανε σκηνή, βρήκανε ξερά χόρτα και τα βάλανε για στρώμα και α-

φού έστρωσα την κουβέρτα ξάπλωσα και κοιμήθηκα παίρνοντας ασπιρίνη και κινίνο. Όταν ξύπνησα ήμουν καλύτερα. Κοιτάζοντας γύρω μου ήμουν περιστοιχισμένος από πολλά και διάφορα κοτόπουλα, αβγά, πορτοκάλια, λεμόνια, μήλα έως και καραμπολάχνα. Απορημένος ρώτησα πού τα βρήκανε και τι θα τα κάνουν όλα αυτά; Αυτά όλα, λοιπόν, τα φέρανε οι άντρες της ομάδας μου και να τι έγινε. Όταν φθάσαμε στο Δέλβινο δόθηκε η διαταγή να στρατοπεδεύσουμε στήνοντας σκηνές μέσα σ' ένα κτήμα ενός τσιφλικά Τουρκαλβανού, ο οποίος ήταν και αξιωματικός του ιταλικού στρατού, αλλά και καταδυναστέυε όλους που δούλευαν στο κτήμα τους χριστιανούς και μουσουλμάνους. Αυτοί λοιπόν μόλις καταλήφθηκε το Δέλβινο από εμάς, βρήκαν την ευκαιρία και όρμησαν στα σπίτια και κτήματα του Αλβανού λεηλατώντας τα πάντα. Και κοντά σ' αυτούς και οι δικοί μας στρατιώτες.

Μείναμε δυο μέρες στο Δέλβινο, το οποίο είναι μια πεδινή κωμόπολη, εύφορη, όπως είδαμε από τ' αγαθά της που αρπάχθηκαν άγρια τώρα. Πώς ξεμπερδεψαν και πώς τα βρήκαν με τον τσιφλικά και τι απόγιναν αυτοί οι χωριάτες όταν φύγαμε εμείς δεν ξέρει κανείς. Τις δυο αυτές μέρες ξαποστάσαμε λίγο, συνήλθαμε, ανάψαμε φωτιές αφού το επέτρεπε και ο καιρός, είχαμε πλήρη τροφοδοσία, κάτι όχι και πολύ συνηθισμένο. Είχαμε και συμπλήρωμα από τα λεηλατημένα στην τροφή μας. Για πλύσιμο ρούχων δεν γινόταν κουβέντα. Δεν το αποφάσιζε κανείς μέσα στο καταχείμωνο. Ήταν πρόβλημα αν θα μπορούσαν να στεγνώσουν στη φωτιά, γιατί δεν ξέραμε τι ώρα θα φεύγαμε και που να πας με τα ρούχα μούσκεμα. Περιοριζόμασταν λοιπόν βγάζοντας τις φανέλες μας, τις κρατάγαμε απάνω από τη φωτιά για να πέφτουν οι ψείρες και αυτές όντας πλήθος πέφτοντας στη φωτιά και σκάζοντας κάνανε σαν πολυβόλο.

Συνεχίζεται

Έρωτος και Ρέντη γωνία

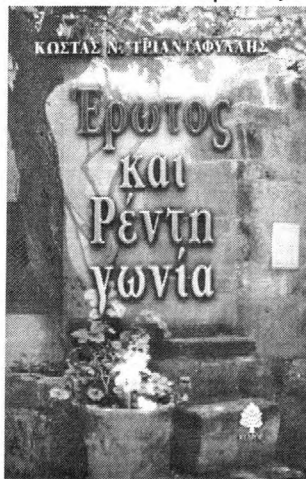
του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

Η οικοδόμηση άρχισε και σε δεκατέσσερις μήνες το ισόγειο του σπιτιού ήταν κατοικήσιμο, αλλά με αρκετές ελλείψεις. Μετακόμισαν εδώ άρον, άρον, γιατί ήταν φθινόπωρο κι έπρεπε τα παιδιά να εγγραφούν απ' την αρχή στο σχολείο της περιοχής. Οι άνθρωποι δουλεύανε σαν σκυλιά, δεν είχαν ώρες. Ο Άρης ήταν προϊστάμενος λογιστηρίου του υφαντουργείου Α.Β.Η. και η Βάνα υπεύθυνη του τμήματος διαθέσεως προϊόντων του ίδιου εργοστασίου, που ήταν κυρίως είδη προικός. Εγώ τους έβλεπα μόνο τα σαββατοκύριακα, γιατί λόγω της δουλειάς μου κοιμόμουν νωρίς το βράδυ και ξυπνούσα τα μεσάνυχτα. Η γυναίκα μου τους βοηθούσε πηγαυοφέροντας τα παιδιά στο σχολείο και δίνοντάς τους πολλές φορές και φαγητό, γιατί η Βάνα, λόγω της δουλειάς της, δεν μπορούσε να βρισκεται εδώ τα μεσημέρια κάποιες ημέρες της εβδομάδας.

Είχαν περάσει επτά χρόνια και δεν είχε συμβεί το παραμικρό μεταξύ μας. Τα παιδιά μας, παρά τη διαφορά της ηλικίας, είχαν γίνει αδελφια μεταξύ τους. Η Βάνα και η γυναίκα μου ήταν σαν κάτι παραπάνω από αδελφές. Σχεδόν όλα τα σαββατοκύριακα τα περνούσαμε μαζί. Ποτέ δεν αντιλήφθηκα τον Άρη να βλέπει τη γυναίκα μου σαν θηλυκό. Εγώ, για να 'μαι ειλικρινής, θαύμαζα τη Βάνα, χωρίς να δείχνω το παραμικρό. Ήταν ένας υπέροχος άνθρωπος, ένα σπάνιο θηλυκό. Ποτέ δεν προκαλούσε, ποτέ δεν έδινε σε κανένα το δικαίωμα να σκεφτεί κάτι πονηρό για κείνη. Το ντύσιμο σοβαρό. Το βλέμμα απονήρευτο, το πρόσωπό της αγεγικό, το

σώμα της συμμετρικό. Μα, ό,τι και να 'ταν, ποτέ δε θα τολμούσα να πω ή να κάνω κάτι. Ήταν η γυναίκα του φίλου μου και του γείτονά μου, του Άρη. Ήταν η μοναδική φίλη της γυναίκας μου, έπειτα δεν είχα κανένα παράπονο από τη γυναίκα μου. Από τότε που γνωριστήκαμε, ποτέ δεν κοίταξα άλλη γυναίκα. Δεν ήμουν άνθρωπος να γυρίζω και να ξεκοιμάμαι.

Άσ' τα τι έκανα μικρός, τώρα μεγάληωσα, έτσι, χωρίς να το θέλω, είχαμε μπει στο πετσί μου τα λόγια και η νοοτροπία των γονιών μου...

Ήταν τρεις παρά δέκα ξημερώματα εφτά Οκτώβρη, ότι είχα ξεκινήσει με το αυτοκίνητό μου για την αγορά, όταν βρέθηκα στο αποκάτω γωνιακό οικοπέδο, τότε ήταν άχτιστο, εκεί ακουμπάγαμε τα σκουπίδια για να τα παραλάβει το σκουπιδιάρικο. Τα φώτα του αυτοκινήτου μου πέσανε πάνω σε μια γυναίκα που φορούσε μια θαλασσιά ρόμπα. Ξαφριάστηκα που είδα άνθρωπο τέτοια ώρα εκεί, αλλά γρήγορα συνήλθα, διότι είδα πως ήταν η γειτόνισά μου η Βάνα. Σταμάτησα και την καλησπέρισα. "Για σένα, Δημήτρη, είναι πρωί, για μένα όμως είναι ακόμα βράδυ" μου απάντησε. "Γιατί δεν κοιμηθήκατε ακόμα;" τη ρωτάω. "Όλοι κοιμούνται εκτός από μένα", μου απαντάει. "Γιατί, σου συμβαίνει κάτι;"

Δεν μιλάει για λίγο, μετά ξεσπάει σε κλάματα. Αμέσως κατάλαβα πως κάτι το σοβαρό της συμβαίνει. Έσβησα τη μηχανή και βγήκα απ' τ' αυτοκίνητο. "Τι σου συμβαίνει; Τι μπορώ να κάνω για σένα;" τη ρωτάω. Δεν απαντάει. "Πάω να ξυπνήσω τον Άρη", της λέω, ενώ είχα κάνει ήδη μερικά βήματα προς το σπίτι. "Όχι, όχι,

μην το κάνεις αυτό, γύρνα, θα σου πω". Χωρίς να μιλάει, πιάνει το δεξιό μου χέρι με τα δυο δικά της και με φωνή που δύσκολα έβγαινε από τα χείλη της ψέλλισε: "Δημήτρη, σε παρακαλώ, μη με παρεξηγήσεις, υποφέρω εφτά χρόνια, τον τελευταίο καιρό έχω χάσει τον ύπνο μου". "Μα, από τι;" ρωτάω. "Δημήτρη, σ' έχω ανάγκη, θέλω να στηριχτώ πάνω σου, θέλω να βρεθούμε οι δυο μας να κουβεντιάσουμε, βοήθησέ με".

Πριν προλάβω ν' ανοίξω το στόμα μου, εκείνη παράτησε το χέρι μου κι έφυγε τρέχοντας προς το σπίτι της. Έμεινα για λίγο σαν στήλη αλατος. Όταν μπήκα στ' αυτοκίνητό μου, διαπίστωσα πως το χέρι μου ήταν ακόμα υγρό απ' τον ιδρώτα που 'χαν αφήσει πάνω του τα δικά της χέρια. Έμεινα για αρκετή ώρα μέσα στ' αυτοκίνητο και προσπαθούσα να δώσω μια εξήγηση σ' αυτό που μου συνέβη. Και τι δε μου πέρασε απ' το μυαλό; "Ααα! Την κατεργάρα, συνεννοήθηκε με τη γυναίκα μου να μου κάνουν πλάκα. Γιατί τα χέρια της ιδρώσανε; Γιατί έκλαιγε; Θέλουν να τους δανείσω χρήματα. Με ερωτεύτηκε; Πίσω μου σ' έχω, Σατανά".

Θυμάμαι, έφτασα στο μαγαζί του Ρέντη και δεν ήξερα πού είμαι. Το μυαλό μου δεν έλεγε να ξεκολλήσει απ' τη σκηνή της συνάντησης μέσα στη νύχτα με τη γειτόνισσα. Δεν μπορούσα ποτέ να θυμηθώ ποια διαδρομή ακολούθησα από το σπίτι μου για να φτάσω στην αγορά. Μα, το κυριότερο, δε θυμάμαι τι έκανα μέχρι το μεσημέρι, που ξαναβρέθηκα στο σπίτι. Τσίμπησα κάτι κι έπεσα να κοιμηθώ, μα τίποτα: "Είναι πλάκα; Είναι αλήθεια; Ντροπή! Εγώ, σοβαρός άνθρωπος, να μην μπορώ να κοιμηθώ; Τι με νοιάζει εμένα, ό,τι και να 'ναι; Πρόκειται εγώ να δημιουργήσω σχέση με τη γυναίκα του Άρη; Άι στο διάολο, βλάκα, κοιμήσου". Μα τίποτα.

"Μα ο Άρης είναι πιο νέος και πιο ωραίος από εμένα. Μήπως θέλει να μου πει κάτι για τη γυναίκα μου; Μήπως η γυναίκα μου τα 'χει με τον Άρη; Ούτε

αυτό είναι, γιατί εκείνη μου 'πε πως θέλει να στηριχτεί πάνω μου". Έσπασαν τα νεύρα μου. Σηκώθηκα κι έκανα βόλτες: "Μόλις έρθει το απόγευμα, θα πεταχτώ απέναντι. Αν βρω την ευκαιρία, θα τη ρωτήσω τι διάβολο θέλει".

Βγήκα στον κήπο κι έκανα ότι περιποιούμουν τα δέντρα. "Αν έρθει μόνη της, θα ξεμπερδέψει η κατάσταση". Τίποτα. Νύχτωσε και δε φάνηκε κανένας. Στις εννέα και μισή έπρεπε να κοιμηθώ για να ξανασηκωθώ τα μεσάνυχτα. Ξάπλωσα, μα πού ύπνος! Δεν τολμούσα να σηκωθώ για να κοιτάξω απέναντι. Αν έλεγε αλήθεια, λογικά πρέπει κι εκείνη να μην κοιμάται τώρα. Έβλεπα τη γυναίκα μου να κοιμάται μακάρια, έτσι έκανα κι εγώ κάθε βράδυ. "Τι κακό είναι αυτό που με βρήκε, Θεέ μου, απόψε. Πρέπει να κάνω κάτι, να δει ότι δεν έχω ύπνο, αν βέβαια με παρακολουθεί από κάπου". Άνοιξα το παράθυρο κι έκανα πως κάτι ερευνώ. Το ξανάκλεισα. Άναψα το φως της κουζίνας, βγήκα στον κήπο για να προκαλέσω το γάβγισμα του σκύλου.

Η ώρα ήταν μία, είχα γίνει ράκος, η πιθανότητα να κοιμηθώ δεν υπήρχε, ντύθηκα κι έκανα βόλτες στο πεζοδρόμιο. Μπήκα στ' αμάξι για να φύγω, στο μαγαζί θα πέραναγ πιο εύκολα η ώρα. Μόλις έστριψα εκεί στη γωνία, πετάχτηκε μπροστά μου, άνοιξε την πόρτα του συνοδηγού και χώθηκε μέσα: "Προχώρα, προχώρα πιο κάτω" μου λέει με λαχανιασμένη φωνή.

Δεν της απάντησα, προχώρησα όπως μου είπε, χωρίς να γυρίσω να την κοιτάξω στο πρόσωπο. Δεν θα σου κρύψω πως ένιωθα λυτρωμένος, όταν την ξαναείδα. Θα έδινε τέρμα στο μαρτύριό μου. Δεν είχα προχωρήσει ούτε διακόσια μέτρα. "Εδώ σταμάτα", μου λέει. "Μη μιλάς εσύ, εγώ θα σου πω αυτά που θέλω. Σ' έβλεπα πως υποφέρεις κι είχα τύψεις. Θέλω να συναντηθούμε το γρηγορότερο, να συζητήσουμε. Θα 'ρθω στο μαγαζί σου, στην αγορά της Αθήνας στις έντεκα. Εντάξει;" με ρωτάει.

Συνεχίζεται

Επιστολές προς την Αδελφότητα

Προς τα
Μικροχωρικά Γράμματα

23/12/2007

Αξιότιμη κ. Αιμ. Κουτσούκη,

Με ιδιαίτερη χαρά διάβασα στο έγκριτο περιοδικό της Αδελφότητάς σας *Μικροχωρικά Γράμματα* (τεύχος 83, Ιουλ. – Δεκ. 2007, σελ. 48-49) εκτενή και ευμενή βιβλιοπαρουσίαση του ταπεινού πονημάτός μου: *Η Βούληση και η Παλαικατούνα της Ευρυτανίας: Ιστορικά και Λαογραφικά στοιχεία*.

Η δημοσίευσή σας αυτή και μάλιστα με τον τόσο καλλιεπή φραστικό λόγο, της δικής σας γλαφυρής ικανότητας, περιποιεί στην ταπεινότητά μου ιδιαίτερη τιμή και η τιμή αυτή γίνεται εξαιρετικά θαλερή αν λάβει κανείς υπόψη του ότι η εργασία μου είχε την ευτυχία να προλογισθεί και να παρουσιασθεί και από τον εντιμότατο ομότιμο καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου, τον αξιότιμο κ. Κλεομένη Κουτσούκη. Και δεν φτάνουν μόνον αυτά. Οφείλω να ομολογήσω πως η παραπάνω βιβλιοπαρουσίαση πραγματοποιήθηκε μέσω του δικού σας περιοδικού που κατέχει ιδιαίτερη θέση μεταξύ των εγκρίτων εντύπων της χώρας μας.

Είναι αληθές ότι ο λόγος, η γλώσσα, τα κείμενα και όλα όσα αναφέρονται στο λαμπρό αυτό έντυπο σχετικά με την ιστορία, τις παραδόσεις, τη λαογραφία και γενικά με την καθημερινότητα των ωραίων κατοίκων του πολύπαθου Μικρού Χωριού της Ευρυτανίας υπερέχουν σε ήθος, ευγένεια, πολιτισμό και ευπρέπεια.

Σας ευχαριστώ θερμότατα για την παρουσίαση αυτή ...

Με εξαιρετική τιμή
Παύλος Β. Νταλλής

10-1-2008

Αγαπητοί Χωριανοί,

Εν πρώτοις σας εύχομαι καλή χρονιά, που χωρίς να το καταλάβουμε μας ήρθε το 2008.

Από καιρό ήθελα να σας γράψω, αλλά λόγω της μεγάλης απασχολήσεώς μου με τα εγγόνια και ασφαλώς με τις εορτές του δωδεκαημέρου, πέρασε ο καιρός. Από την τελευταία επιστολή που έλαβα εκ μέρους σας, πέρασε ένας χρόνος. Πολύ καλά και σωστά τα γράφετε ως προς το ενδιαφέρον που έδειξε η δική μας γενιά, με στόχο την ανάπτυξη και αναμόρφωση του χωριού μας. Εύχομαι όπως και η νέα γενιά δείξει το ίδιο ενδιαφέρον. Είμαστε ιστορικό χωριό και πάντα πάμε μπροστά με τη χάρη του Θεού. Υπήρξαν εις το παρελθόν και πολλές καταστροφές λόγω των αμαρτιών μας. Αλλά τις προσπεράσαμε και συνεχίζεται η πρόοδος του χωριού μας.

Ως προς τις επισκέψεις των τουριστών, όφελος έχει το χωριό και γενικά η περιοχή. Θα ήθελα κάθε χρόνο να βρισκόμουν στο χωριό που γεννήθηκα και ας μην με γνώριζε κανείς. Διότι μας γνωρίζει ο τόπος και εμείς τον τόπο, τι άλλο πιο ευχάριστο μπορεί να υπάρξει, από του να βλέπεις αυτά που έζησες στα παιδικά σου χρόνια;

Με αυτά τα ολίγα τελειώνω και σας στέλνω δυο συνδρομές, μια δική μου και μια του αδελφού μου Παναγιώτη για το 2008.

Σας χαιρετώ με πολύ εκτίμηση

Ο χωριανός σας
Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος

Κοινωνικά

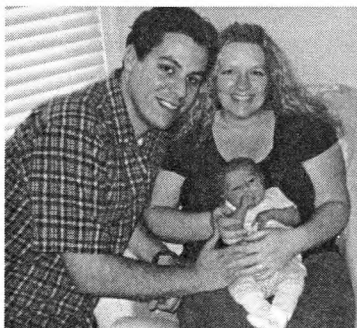
Η στήλη αυτή φιλοξενεί κοινωνικά γεγονότα Μικροχωριτών, τα οποία γνωστοποιούνται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας.

Ο Βασίλης Κάλλης, γιος του Γρηγορίου και της Λαμπρινής Τριχιά Κάλλη, και εγγονός του Κώστα και της Σπυριδούλας Τριχιά, απέκτησε το τρίτο μεταπτυχιακό του δίπλωμα από την Ελληνική Θεολο-

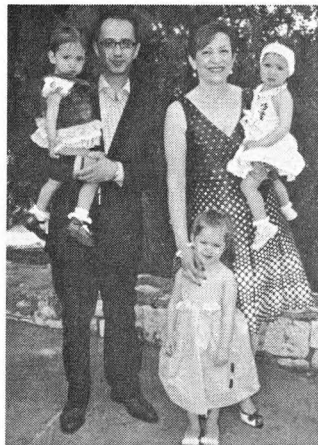
Ο Βασίλης Κάλλης με τους ευτυχείς γονείς και τον αδελφό του Παναγιώτη.

γική Σχολή του Τιμίου Σταυρού στην Βοστώνη της Αμερικής. Ο Βασίλης άριστευσε σε όλες τις σπουδές του, ενώ με υποτροφία της Αρχιεπισκοπής Αμερικής συνεχίζει σπουδές για την απόκτηση του διδακτορικού του. Παράλληλα, υπηρετεί στη διεύθυνση ειδικού τμήματος στην έδρα της Ελληνικής Ορθοδόξου Αρχιεπισκοπής στη Νέα Υόρκη.

Ολόθερμες ευχές στον Παναγιώτη και τη Γλυκερία Κάλλη για το νεογέννητο κοριτσάκι τους. Γεννήθηκε στις 4 Ιουλίου, την ημέρα της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας. Είναι εγγονούλα της Λαμπρινής Τριχιά Κάλλη και δισέγγονη του Κώστα και της Σπυριδούλας Τριχιά.

Τις δίδυμες κόρες τους βάφτισαν το Σάββατο 3 Μαΐου 2008 στον ιερό ναό Αγίας Σκέπης στο Παπάγου, ο Σπύρος Κρίκος και η σύζυγός του, Κατερίνα Γκικοπούλου. Οι νεοφώτιστες πήραν τα ονόματα Μυρσίνη - Αναστασία και Δήμητρα - Αικατερίνη.

Στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος έγινε ο γάμος του Κώστα Τσιλιά, επιτυχημένου επαγγελματία του χωριού μας και της Βασιλικής Σταμάτη, φιλόλογου καθηγήτριας, και ερασιτέχνη ηθοποιού και σκηνοθέτη, στις 23 Φεβρουαρίου 2003.

Πολλοί οι παρευρισκόμενοι, πολλές και οι ευχές προς το εκλεκτό και αγαπητό ζευγάρι του χωριού μας. Μετά τη στέψη, όλοι οι προσκαλεσμένοι διασκέδασαν με τους νεονυμφους στο κέντρο 'Κεφαλόβρυσο.'

Η Ιωάννα Σκρεπετού, εγγονή του Γιάννη και της Τριανταφυλλιάς Λιάπη και ο Παναγιώτης Κανάκης παντρεύτηκαν στον Ιερό Ναό του Αγίου Παύλου Περιστερίου στις 16 Φεβρουαρίου 2003.

Η νεανική, χαρούμενη ατμόσφαιρα του γάμου

τους κατάφερε να θερμάνει ακόμη και εκείνη, την πολύ παγωμένη βραδιά του αθηναϊκού χειμώνα.

Την 6^η Ιουλίου διάλεξαν για να παντρευτούν η Ελένη Λιάτσου και ο Ζαφείρης Τσιμαχιδής στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας του Λος Άντζελες. Η Ελένη είναι κόρη της Μικροχωρίτισας Μαρούλας Πριοβόλου και του Μεγαλοχωρίτη Κώστα Λιάτσου. Ο Ζαφείρης είναι γεννημένος στην Κερασία, ένα χωριό έξω από τη Θεσσαλονίκη και όπως και η Ελένη ζει στην Καλιφόρνια της Αμερικής.

Ευχόμαστε η ώρα η καλή!

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 15/11/2007 – 15/5/2008

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, η οποία μπορεί και λειτουργεί χάρη στην οικονομική ενίσχυση των μελών της και την εθελοντική στράτευση των μελών του Δ.Σ. της.

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Ξένου-Βερνάρδου Αλίκη	2008	20
Μπαμαπανικολού Ιωάννα	2008	30
Κουτσούκης Αλέκος Νίκη	2008	50
Τσώμος Βασίλης – Βούλα	2008 -2009	100\$
Κατσιγιάννη Ανδρομάχη	2007-2008	40
Τρικαλινού Γιάννα	2008	25
Νταραντούμη Σωτηρία	2008	25
Κάλλης Παναγιώτης – Γλυκερία	2008	50\$
Κάλλη – Τριχιά Λαμπρινή	2008	50\$
Αθανασίου Αριστείδης	2008	20
Μαστρογεωργόπουλος Παναγιώτης	2008	50\$
Μαστρογεωργόπουλος Στέφανος	2008	50\$
Δημητρίου Πόπη	2008	20
Δερματάς Ν. Σπύρος	2007-2008	100\$
Παπαθανασιάδης Σπύρος – Ρένα	2007-2008	50
Αντωνόπουλος Χριστόφορος	2008	20
Πολύζου Φανίτσα	2008-2010	100
Τριχιάς Βασίλειος	2008	20
Κεράνη Ν. Μαρία	2008	20
Δερματάς Ιωάννης	2007	20
Κούτσικος Χαράλαμπος	2008	30
Θάνου Ιωάννα	2009	30
Θάνος Κ. Αριστοτέλης-Εμμανουήλ	2009	20
Αντωνόπουλος Χριστόφορος	2008	20
Κουτσούκης Ιωάννης-Βασιλική	2008	20
Κουτσούκης Σπύρος-Κλαίρη	2008	20
Κουτσούκης Γιώργος-Ρένα	2008	20
Ζέρβας Γεώργιος	2008	20
Κεράνη Π. Όλγα	2008	20
Παπαβασιλείου Χριστόφορος και Αικατερίνη	2008	20
Αρώνη Μαριάνθη	2008	20
Αρώνης Ιωάννης	2008	20
Δερματάς Δ. Σπύρος	2008	20
Φλώρος Ιωάννης	2008	20
Ζορμπαλά Χρυσάνθη	2008	20
Μπακαέ Αλαξάνδρα	2006-2007	40
Φωτοπούλου-Χονδρού Χρυσούλα	2007-2008	50
Καρατζά Βασιλική	2008	20
Γκούμα-Κεράνη Φρόσω	2008	20
Παπαδάκη Ναυσικά	2008	20
Κατσούλη-Φλέγγα Ροδάνθη	2008	20
Μπουλουμπάση Ιφιγένεια	2008	50
Γιαννακοπούλου Βάσω	2008	20

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 15/11/2007 – 15/5/2008

Όλες οι δωρεές στη μνήμη προσφιλών προορίζονται για την αναβάθμιση του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού

Όνοματεπώνυμο	Ευρώ
Μπαμπανικολού Ιωάννα, στη μνήμη των γονέων της Νικολάου και Μαργαρίτας Κεράνη και της θείας της Φωτεινής Παπαδοπούλου	1000
Κομπορόζος Τηλέμαχος, στη μνήμη γονέων και αδελφών	300
Στη μνήμη Δημητρίου Δερματά, η σύζυγός του Σταυρούλα και τα παιδιά του Σπύρος Δ. Δερματάς και Ειρήνη Ηλιάδη.	200
Παπαθανασιάδης Σπύρος και Ρένα, στη μνήμη των γονέων της Νικολάου και Μαργαρίτας Κεράνη	200
Αυγερόπουλος Αυγέρης, στη μνήμη συζύγου του Γεωργίας και σύγαμπρου Νικολάου Δ. Κεράνη	500
Κεράνη Ν. Μαρία, στη μνήμη του πατέρα της Νικολάου Δ. Κεράνη	100
Ισμήνη και Κώστας Μπάρλας, στη μνήμη του αδελφού τους Νικολάου Δ. Κεράνη	100
Θάνου Αρ. Ιωάννα, στη μνήμη συζύγου της Αριστοτέλη	50
Κουτσούκης Κλεομένης και Αιμιλία, στη μνήμη προσφιλών	100
Μπαμπανικολού Ιωάννα, στη μνήμη Νικολάου Δ. Κεράνη	100
Παπαθανασιάδης Σπύρος και Ρένα, στη μνήμη Νικολάου Δ. Κεράνη	100
Παπαβασιλείου Χριστόφορος και Αικατερίνη, στη μνήμη θείου τους Νικολάου Δ. Κεράνη	100
Κεράνη Π. Όλγα, στη μνήμη του αδελφού Νικολάου Δ. Κεράνη	50
Γκούμα-Κεράνη Φρόσω, στη μνήμη συζύγου της Τάσιου	300
Γκούμα-Κεράνη Φρόσω, για του σκοπούς της Αδελφότητας	30
Γκούμα-Κεράνη Φρόσω, στη μνήμη Νικολάου Κεράνη	100
Ανώνυμος, υπέρ των σκοπών της Αδελφότητας	250
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα, στη μνήμη Νικολάου Κεράνη	80
Καρανίκας Δημήτριος και Ευαγγελία, στη μνήμη του γιου τους Αντώνη	30

Συνδρομές Εσωτερικού

Ευχαριστούμε τα μέλη μας για την τακτοποίηση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε, ότι οι συνδρομές μπορούν να στέλνονται με ταχυδρομική επιταγή. Για διευκόλυνση είσπραξης της επιταγής, παρακαλούμε να γράφεται στο **όνομα** του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο επιλέγετε να τη στείλετε. Η απόδειξη είσπραξης εσωκλείεται στο αμέσως επόμενο τεύχος του περιοδικού *Μικροχωρίτικα Γράμματα*, στη σχετική στήλη του οποίου αναγράφεται και η συνδρομή.

Συνδρομές Εξωτερικού

Ευχαριστούμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού για την εξόφληση των συνδρομών τους.

Υπενθυμίζουμε ότι οι συνδρομές από το εξωτερικό μπορούν να στέλνονται με επιταγή στο όνομα:

Adelfotita Mikrohriton 'H Metamorfsi tou Sotiros'

Η επιταγή θα πρέπει να είναι *Τραπεζική* (cashier's cheque or remittance), διότι προσωπικές επιταγές (personal cheques) δεν γίνονται δεκτές στις Ελληνικές τράπεζες.

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, αν το επιθυμούν, που θα πρέπει να στέλνουν στην διεύθυνση του περιοδικού μας ένα έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

**Ο Θεός ίσως να μη μάς δίνει πάντα απαντήσεις,
μάς δίνει όμως πάντα τη θεία χάρη.**

Αντώνης Καρανίκας (1965-2008)

“Γιε μου, σπλάχνο των σπλάχνων μου, καρδούλα της καρδιάς μου, πουλάκι της φτωχειάς αυλής, ανθέ της ερημιάς μου”

Επιτάφιος, Γ. Ρίτσου

Εημερώνοντας Παρασκευή 28 του Μάρτη έφυγε από κοντά μας ο αγαπημένος μας Αντώνης. Μοναχοπαίδι Ευρυτανών, του Δημ. Καρανίκα από τη Χρύσω και της Ευαγγελίας Τσινιά-Καρανίκα από το Μικρό Χωριό, παντρεμένος με την Αναστασία Κυριακοπούλου έφυγε νωρίς στα 42 του χρόνια για το στερνό ταξίδι πάνω στην πιο δημιουργική φάση της ζωής του και κυρίως τη στιγμή που ο μονάκριβος και λατρεμένος γιος του, ο εξάχρονος Δημητράκης, είχε ανάγκη της φυσικής του παρουσίας. Ξεγελάστηκε από την άνοιξη και ξεκίνησε πρώιμα για την ανάσταση της δικιάς του ψυχής, το σώμα από τον πόνο να λυτρώνει. Χτυπημένος από την επάρατο νόσο, πάλεψε για ένα χρόνο γενναία με απίστευτη υπομονή και κουράγιο και κυρίως με αξιοπρέπεια τον άνισο αγώνα.

Αλήθεια πώς μπορείς να γράψεις για τον Αντωνάκη μας καθώς βουβός ο πόνος, δάκρυ γίνεται σβήνοντας το μελάνι, χάνονται οι λέξεις, χάνονται οι προτάσεις, χάνονται τα πάντα από μπροστά σου. Μόνο ένα αγκάθιο τεράστιο και συνάμα αναπάντητο “γιατί” φώλιασε στις καρδιές μας. Τι να γράψεις για τον Αντώνη που ‘έφεγγε

μες τα μάτια του το φως της οικουμένης.’

Ήταν όλοι εκεί για το στερνό αντίο. Πολύς κόσμος. Άλλοι παράτησαν τις δουλειές τους, άλλοι έκαναν πολλά χιλιόμετρα, συγγενείς, φίλοι, οι αγαπημένοι του συνάδελφοι από την Ε.Ρ.Τ., που χρόνια ολόκληρα δούλευαν δίπλα – δίπλα, οι χωριανοί του από τη Χρύσω, Μικροχωρίτες μαζί με τον παπα-Νίκο. Όλοι ήταν εκεί για να τιμήσουν τον Άνθρωπο που του περίσσευε η αξιοπρέπεια, η ευαισθησία, η

καλοσύνη, η ανθρωπιά. Ακόμη και σ’ αυτούς που τον πικραίνανε με ένα πλατύ χαμόγελο απαντούσε. Ήταν όλοι εκεί για να συμπαρασταθούν στους γονείς του και τη γυναίκα του. Αλήθεια, πώς μπόρεσε η Αττική γη να σκεπάσει τέτοιο χαμόγελο. Πώς μπόρεσε να σκεπάσει τόσο πόνο, θλίψη και δάκρυ.

Αγαπημένο μας παλικάρι καλό σου ταξίδι. Επειδή στη μορφή σου η καθαρότητα και αγνότητα της ψυχής σου πάντα αβιαντακλούσε, αυτή δεν θα ξεχάσουμε ποτέ. Ξεκίνησες το μεγάλο ταξίδι για την γειτονιά των Αγγέλων. Εξ’ άλλου, Άγγελος ήσουν στη γη. Εμείς που πίσω μείναμε σού υποσχόμαστε ότι τον πόνο των δικών σου ανθρώπων και πόνο δικό μας θα τον κάνουμε, τον Δημητράκη σου, σαν να ήσουν εσύ όποτε και αν μάς χρειασθεί, θα βοηθήσουμε ελπίζοντας ότι και αυτός λεβέντικα όπως και συ μες τη ζωή θα πορευτεί.

ΑΙΩΝΙΑ ΣΟΥ Η ΜΝΗΜΗ
Οι θείοι σου – τα ξαδέλφια σου

Ο Αντώνης Καρανίκας, γιος του Δημητρίου Καρανίκα από τη Χρύσω και της Μικροχωρίτσας Ευαγγελίας Ι. Τσινιά, καταπονημένος από την επάρατο, έφυγε από το μάταιο κόσμο μας στις 28 Μαρτίου 2008.

Κατάμεστος ο γραφικός ναός του Αγίου Αντωνίου στο Κοιμητήριο Γαλατσίου, το ίδιο και όλος ο περίγυρος. Γονείς, σύζυγος, συγγενείς, φίλοι, συνάδελφοι, γνωστοί, όλοι βουβοί από θλίψη, με μάτια δακρυσομένα και καρδιά σφιγμένη συμμετείχαν στις ευχές και προσευχές των ιερών για τον αγαπημένο Αντώνη. Όλοι ήταν εκεί για να τον ξεπροβοδίσουν στο ταξίδι του προς την αιωνιότητα, εκεί όπου 'ουκ έστι λύπη, ου πόνος, ου στεναγμός, αλλά ζωή ατελείωτος!'

Η συγκίνηση όλων εντάθηκε με τα θερμά αποχαιρετιστήρια λόγια του κ. Φραγκίσκου-Ελευθέριου Κουνάκη για τον Αντώνη, τον αγαπητό νέο, τον άξιο μαχητή της ζωής, τον ακούραστο εθελοντή κοινωνικής προσφοράς και λατρεμένο γιο, σύζυγο και πατέρα:

Παρασκευή των Χαιρετισμών στους Αγγέλους – 28 Μάρτη 2008 – ξεκίνησε το δικό του ταξίδι προς τις ταξιαρχίες των Αγγέλων! Ο γλυκός μας, ο δικός μας Αντωνάκης, για να βρει τους συγγενείς και φίλους. Παππού, γιαγιά, θείες, θείους και τόσους άλλους φίλους και γνωστούς που αγναντεύουν απ' το περιβόλι του ουρανού το διάβα όλων μας.

Ήταν πάντα χαμηλών τόνων και τα νεύρα του ήταν το χαμόγελό του. Γλυκομίλητος, ηθικός, τίμιος και ανιδιοτελής. Πάντα είχε ένα καλό λόγο για όλους και πολλές φορές, θα 'λεγα, συμβουλευτικός. Γεμάτος θετική ενέργεια που την χάριζε απλόχερα σε όλους με ένα πλατύ χαμόγελο. Αντωνάκη μου, είναι όλοι εδώ σήμερα, όλοι, οι πάντες. Οι γονείς, η σύζυγος, οι συγγενείς, οι φίλοι, οι συνάδελφοί σου, όλοι αγόρι μου, όλοι.

Ήταν κοντά μας σε ότι χρειαζόμαστε για την Εθελοντική Ομάδα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Γαλατσίου. Δεν ξέχναγε ποτέ του, κάποιον όταν τον είχε στηρίζε σε κάτι στα δύσκολα πέτρινα χρόνια των αγώνων του...

Τηλεφωνιόμασταν τακτικά και μου 'λεγε, όταν κάποιος με είχε πληγώσει: Μεγάλε, μη στενοχωριέσαι, εσύ ότι κάνεις για

τους ανθρώπους, το κάνεις γιατί το θέλεις. Προχώρα και μην ακούς κανέναν, μόνο εκείνον που σου δίνει την πνευματική εντολή του. Τα λόγια του πάντα βάλαμο με γέμιζαν αμέσως με θετική ενέργεια. Το σπίτι του ήταν πάντα ανοικτό για όλους. Μαζί με τη σύζυγο και το παιδάκι τους προχωρούσαν σταθερά με το χάρισμα που πήρε από τους γονείς του.

Αγαπημένοι φίλοι και φίλες όλοι βρισκόμαστε εδώ για τον τελευταίο αποχαιρετισμό στον Αντωνάκη μας. Ήδη την γέννηση του ανθρώπου συνοδεύει ο σπασμός των ωδίνων, που αθροίζει τη σωματική αμηχανία το ψυχικό τάραχο της μητέρας και το κλάμα του νιογέννητου, σαν η πρώτη αντίδραση στην επαφή του με τον κόσμο. Παραπέμπει στη συμβολική πληροφορία ότι ο πόνος προορίσθηκε να στέκεται ο δια βίου συνοδός και παραστάτης του ανθρώπου. Επίσης, την κρατική και αναπαλλοτριωτή σιωπή του Αντωνάκη, μάς συνοδεύει σαν τελευταία έκφραση του δεσμού του με τη ζωή, ο αποχαιρετιστήριος θρήνος, οι ψαλμοί και το μοιρολόι των ζωντανών. Ο πόνος, στα δυο αυτά έοχατα βιολογικά σήμαντρα, ανοίγει και κλείνει την πύλη της ζωής.

Ανιψιέ, ξάδελφε, φίλε και συνεργάτη στις Κοινωνικές Ομάδες, μια τελευταία παράκληση, μη μάς ξεχάσεις, να έρχεσαι τακτικά και να μας συζητάς, έτσι όπως έκανες πάντα. Ταξιδευτή του ονείρου, ξεκίνησες το πνευματικό ταξίδι, εκεί που θα προσμένεις, όπως όλοι μας, την Ανάσταση των Ψυχών.

Ολόψυχα σου ευχόμαστε να είναι όλα καλά στο στερνό, μακρινό, πνευματικό σου ταξίδι. Άγια τα χώματα της Αττικής γης, που φιλοξένησε το σώμα σου στο 2^ο Κοιμητήριο του Αγίου Αντωνίου στις 31/03/08 στις 15.30 το μεσημέρι.

Αγαπημένε μας, δεν θα ξεχαστείς ποτέ από κανέναν. Γιατί είχες κερδίσει άξια, με την αγάπη και το χαμόγελό σου προς όλους μας, ένα κομμάτι της καρδιάς μας. Στο μυαλό μας οι θύμισες θα σε ορίζουν ως ο Αντωνάκης μας. Καληνύχτα Αντωνάκη μας, Καληνύχτα. 'Καλό σου ταξίδι' στο περιβόλι του ουρανού!

Με άπειρη αγάπη
Κουνάκης Ελευθέριος Φραγκίσκος

Αραιώνει η παλιά γενιά του χωριού μας

Τον τελευταίο καιρό έφυγαν από τον μάταιο τούτο κόσμο μερικοί ακόμη συγχωριανοί μας. Ο Μήτσος Σ. Δερματάς και ο Νίκος Δ. Κεράνης, που ζούσαν στην Αθήνα, ο Μήτσος Ι. Σταθόπουλος, που ζούσε στη Λαμία και η Μαρία Γ. Μώρη, που ζούσε στη Θεσσαλονίκη.

Όλοι τους καλοσυνάτες, εγκάρδιες μορφές του χωριού μας. Απέπνεαν το άρωμα της ζεστής παρέας, της προόδου, των ανθρώπων που είδαν και έζησαν πολλά.

Ξενιτευτήκαν, ως συνήθως μικροί, αντιμετώπισαν τις αντιξοότητες της ζωής, πάλεψαν, επιβίωσαν, πέτυχαν. Ως άνθρωποι δραστήριοι, μειλίχιοι, με φιλοσοφημένο χιούμορ άφησαν όλοι τους πίσω μια συμπαθητική εικόνα πραότητας, κατανόησης, ανθρωπιάς αλλά και προσφοράς και ενδιαφέροντος για τα κοινά. Δίδαξαν με το παράδειγμά τους.

Δημήτριος Σπ. Δερματάς

Ο Μήτσος Δερματάς (Κοντοδημητράκης ή γιος του Κοντοσπύρου, όπως έλεγαν στο χωριό) ήταν από τους πιο δραστήριους και πολυβασανισμένους ανθρώπους

του χωριού. Ωστόσο, με την εμπειρογνωμοσύνη του, την αυτομόρφωση και καλλιέργεια του ζωγραφικού του ταλέντου μάς άφησε απτά δείγματα της ενδιαφέρουσας προσωπικότητάς του.

Ο πατέρας του Σπύρος Δερματάς, γόνος στη πολύκλαδη οικογένεια των Δερματαίων, είχε ξενιτευτεί αρχικά στην Πόλη, όπως πολλοί Μικροχωρίτες και αργότερα στην Αμερική, με το πρώτο κύμα μεταναστών. Ο Μήτσος είχε χάσει νωρίς τη μητέρα του αλλ' έζησε και μεγάλωσε με την αγάπη της μητριάς του. Ο ίδιος ξενιτευτηκε μικρός στη Λαμία και στη Θεσσαλονίκη. Εκεί ασχολήθηκε από νωρίς με τα χρώματα δουλεύοντας στη γνωστή φίρμα "ΧΡΩΠΕΙ", πράγμα που τον βοήθησε αργότερα να ανοίξει δικό του εργαστήριο - βιοτεχνία χρωμάτων στη Λαμία. Ως εργατοτεχνίτης στη Θεσσαλονίκη, συνδικαλίστηκε και έλαβε μέρος στη μεγάλη εργατική απεργία της Πρωτομαγιάς του 1936, που είχε καθοριστικές επιπτώσεις στην ελληνική πολιτική αλλά και στη δική του πορεία.

Με τον ελληνο-ιταλικό πόλεμο πήγε στο μέτωπο κι όταν γύρισε εντάχθηκε στον ΕΛΑΣ και την Εθνική Αντίσταση και στη συνέχεια στον Δημοκρατικό στρατό. Στη σκέψη του πάντοτε θεωρούσε τον Εμφύλιο ως συνέχεια της Εθνικής Αντίστασης 1941-44. Τη δράση του αυτή, που στάθηκε αφορμή για φυλακές και εξορία στο μετεμφυλιακό κράτος αλλά και την κατοπινή τα αφηγείται στο βιβλίο του *Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις*, αποσπάσματα του οποίου δημοσιεύονται στο περιοδικό μας.

Όταν ελεύθερος επέστρεψε στο χωριό, ασχολήθηκε ως τεχνίτης και εμπειροτεχνίτης με έργα κατασκευών ενώ ταυτόχρονα συμμετείχε ενεργά στα κοινοτικά, κυρίως ως κοινοτικός σύμβουλος. Ήταν αυτός που στερέωσε τα θεμέλια της Αγιά-Σωτήρας και του καμπαναριού του χωριού μας σε διάφορες φάσεις.

Όλους μάς κατέπληξε με την πρώτη του ανοιχτή έκθεση που έκανε στο χωριό με δεκάδες δικούς του ζωγραφικούς πίνακες. Όλοι τους ήταν εμπνευσμένοι από τοπία και πρόσωπα του χωριού μας. Σήμερα, ξεχωρίζει ένας δικός του τεράστιος πίνακας στο καθολικό της Μεταμόρφωσης. Πρόκειται για την 'Αποκαθήλωση', εμπνευσμένο από παρόμοιο πίνακα του Ολλανδού ζωγράφου Χόφμαν.

Ίσως ο τεχνίτης και λαϊκός ζωγράφος Δημ. Δερματάς βάδιζε στα χνάρια ενός μακρινού προγόνου του, του Ιερόθεου Δερματά, που ως ηγούμενος της Ιεράς Μονής Προυσού, από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, άφησε τη σφραγίδα του στο ιστο-

ρικό μοναστήρι με τα πάμπολλα κατασκευαστικά του έργα που σώζονται ακόμη, συμπεριλαμβανομένης και σκαλισμένης στον τοίχο ενός κτιρίου προτομής του.

Ο Δημ. Σ. Δερματάς συνέδραμε την Αδελφότητά μας σε πολλά ζητήματα και με λόγο και με έργα. Έφυγε από το μάταιο κόσμο μας στις 5 Ιανουαρίου 2008.

Θα τον θυμόμαστε πάντα.

Συγκινητικές και μεστές οι παρακάτω σκέψεις των παιδιών και εγγονών του:

Στην καρδιά του χειμώνα και αναπάντεχα, αφού γιορτάσαμε όλοι μαζί την αλλαγή του χρόνου, σε χάσαμε αγαπημένο μας πατέρα και παππού...

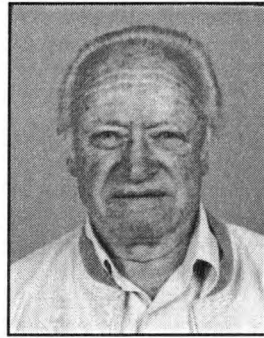
Έζησες αρκετά χρόνια και είδες πολλά στη ζωή σου. Πέρασες χαρές, λύπες, ταλαιπωρίες. Δημιούργησες, μόχθησες για την οικογένειά σου αλλά και για το χωριό και τους συγχωριανούς σου. Μας γαλούχησες με ήθος και μας δίδαξες να αγαπάμε και να σεβόμαστε όλους τους συνανθρώπους μας. Επιθυμία σου ήταν η τελευταία κατοικία σου να είναι στον τόπο που γεννήθηκες, όπως και έγινε. Έφυγες όπως έζησες, με αξιοπρέπεια και δεν θα ξεχάσουμε την τελευταία σου κουβέντα. Κούνησες το χέρι και μας είπες: "είμαι αντάρκης" και αυτό μας δίνει ικανοποίηση για αυτά που μπορούσαμε να σου προσφέρουμε και δύναμη και παρηγοριά μέσα από τη λύπη μας, να συνεχίσουμε τον δρόμο που εσύ μας έδειξες. Πατέρα - Παππού σε ευχαριστούμε.

Τα παιδιά, τα εγγόνια σου.

Σταθόπουλος Ι. Δημήτριος

Στις 23 Ιανουαρίου έφυγε και ο πολύ αγαπητός συγχωριανός μας Μήτσος Ι. Σταθόπουλος, που ζούσε με την οικογένειά του στη Λαμία. Εκεί εργαζόταν ως σερβιτόρος από το 1954. Σύζυγός του από το 1956 ήταν η συγχωριανή μας Βασιλική Δ. Δημοπούλου με την οποία απέκτησε δυο αγόρια.

Από τα νεανικά του χρόνια θυμόμαστε το Μήτσο ζωηρό, γελαστό και με τα χωρατά του. Από τους πιο δραστή-

ριους και ενθουσιώδεις νέους του χωριού μας αν και σε δύσκολες εποχές, όπως ήταν η πολεμική δεκαετία 1940-50. Από τον καιρό του σχολείου αλλά

και αργότερα συμμετείχε σε εθελοντικές εργασίες για τα κοινά του χωριού, αλλά και σε κοινωνικές εκδηλώσεις με κέφι και ζωντάνια.

Μετά τη συνταξιοδότησή του απολάμβανε το χωριό, την οικογενειακή θαλαπωρή με τη γυναίκα, τα παιδιά και τα εγγόνια του που τον υπεραγαπούσαν. Στην αγκαλιά τους άφησε και την τελευταία του πνοή.

Επιθυμία του ήταν να αναπαυθεί στο αγαπημένο του χωριό και η οικογένειά του σεβάστηκε και εκπλήρωσε τον πόθο του, όσο καλύτερα μπορούσε.

Ας είναι αιώνια η μνήμη του

Μαρία Γ. Μώρη (1925-2008)

Η Μαρία Μώρη, κόρη του Ιωάννη και της Δέσποινας Μαστρογιωργόπουλου, γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Μικρό Χωριό, όπου έζησε χρόνια δύσκολα αλλά αλησμόνητα. Σε νεαρή ηλικία, καθώς ο πατέρας της ζούσε στην Αμερική και η μητέρα της είχε πεθάνει, μετακόμισε στη Θεσσαλονίκη μαζί με την αδελφή της Βασιλική και τους θείους της, Χαράλαμμο και Χρήστο Μαστρογιωργόπουλο και τις οικογένειές τους.

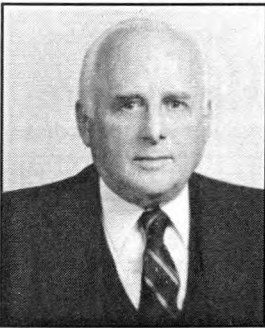
Εκεί, γνώρισε και παντρεύτηκε τον Γεώργιο Μώρη από την Καλοσκοπή Φωκίδας, έναν επιτυχημένο επαγγελματία και θαυμάσιο οικογενειάρχη. Μαζί έζησαν σχεδόν 61 χρόνια ευτυχισμένης ζωής και απέκτησαν δύο κόρες, τη Δέσποινα (σύζυγο Δημητρίου Κάρας, ανιψιού του Γιάννη Δερματά) και την Καίτη (σύζυγο Βασιλείου Γάσπαρη), από την οποία απέκτησε και δυο εγγονές που την υπεραγαπούσαν, την Εβελίνα και την Μαρία.

Κύριο μέλημά της ήταν πάντα η ανατροφή και μόρφωση των παιδιών της. Λάτρευε τον άντρα της, τα παιδιά της και τις εγγονές της, τις οποίες πρόλαβε να χαρεί αποκατεστημένες και ευτυχισμένες.

Ήταν πολύ άξια γυναίκα, καλοκάγαθος άνθρωπος, γνήσια Μικροχωρίτισα νοικοκυρά, που χαιρόταν να βρίσκεται με συμπατριώτες. Μετά από σύντομη ασθένεια, έφυγε από αυτή τη ζωή στις 18 Φεβρουαρίου μέσα στην αγάπη και θαλπωρή του συζύγου της, των παιδιών και εγγονών της.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Μακεδονικής γης που τη σκεπάζει.

Νίκος Δ. Κεράνης

Θυμόμαστε τον Νίκο, όρθιο και 'αεικίνητο' μέσα στο περίπτερό του, στην Ομόνοια, σε στρατηγικό σημείο. Τον θαύμαζες για τη σβελτάδα

των κινήσεων και του μυαλού του. Στον ένα να δίνει τσιγάρα, στον άλλο εφημερίδα, τσιχλες, βελόνες, ασπιρίνες, να μιλάει σε σένα και ταυτόχρονα να ελέγχει τις κινήσεις των περαστικών γύρω από το περίπτερό του. Γιατί το περίπτερό του ήταν ένα κινητό 'πολυκατά-

στημα', πειρασμός για πολλούς μετανάστες, τότε που πλημμύρισαν κι έκαναν δική τους την Ομόνοια, στη δεκαετία του '90. Στα μέσα εκείνης της δεκαετίας αναγκάστηκε και ο Νίκος να αποχωρήσει για να συνταξιοδοτηθεί.

Αυτή τη δουλειά, από την Κατοχή και ύστερα, ξεκίνησε ο Νίκος στον Πειραιά, μαζί με τον Ξενοφώντα Ζορμπαλά, όταν ο Μικροχωρίτης Καπνοβιομήχανος Γιώργος Κεράνης απέλυσε από το εργοστάσιο αυτόν μαζί με άλλους χωριανούς και ευρυτάνες, λόγω της συμμετοχής τους στις κατοχικές εργατικές απεργίες, όπως θυμάται ο Πάνος Καρσοφύλλης, απολυμένος κι' αυτός τότε (1943).

Πριν από δέκα χρόνια είχε χάσει τη γυναίκα του Αρετή, κόρη του γιατρού Πριγκιφύλλη από το Μεγάλο Χωριό. Μαζί της απέκτησε τη Μαρία που την καμάρωνε κι αυτή τον φρόντιζε με στοργή και αγάπη, όταν τελευταία παρουσίασε σοβαρό πρόβλημα υγείας.

Ο Νίκος, ως το τέλος της ζωής του (29-2-2008), λάτρευε το χωριό, ενδιαφερόταν για τα κοινά και στηριζε με κάθε τρόπο την Αδελφότητα μας. Όπως και ο αείμνηστος αδελφός του Πάνος, που έφτιαξε την 'Καστανόβρυση' στην είσοδο του Νέου Μικρού Χωριού, επιδιόταν σε φωτογραφίες τοπίων και ανθρώπων του χωριού μας. Επίσης ήταν εκείνος που μαγνητοσκοπούσε και βιντεοσκοπούσε γιορτές και εκδηλώσεις της Αδελφότητας και του χωριού μας.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της γενέθλιας γης που τον σκεπάζει. Θα τον θυμόμαστε πάντα.

Παναγιώτης Χ. Μαστρογεωργόπουλος

Κατά την εκτύπωση του περιοδικού πληροφορηθήκαμε το θάνατο του συγχωριανού μας Παναγιώτη Μαστρογεωργόπουλου στην Καλιφόρνια της Αμερικής. Περισσότερα στο επόμενο τεύχος του περιοδικού.

Κομμώσεις

Ανδρικές – Γυναικείες – Παιδικές

“ΚΙΚΗ”

Κική Φούκα-Σκοτίδα
Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

Ταβέρνα - Ψησταριά

“Ο Χρήστος”

Ε. Χρήστου Βαστάκη
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41454 • Κιν.: 6974989615

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41300/41281,
Κιν. 6972 288457

Καφετέρια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

ΡΑΔΙΟ ΤΞΕΙ
ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

24 ώρες το 24ωρο
Τηλέφωνο: 22370 22011

Ξυλόγλυπτα

*Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες
σπάνιας ομορφιάς*

Έκθεση – Διάθεση:
Νέο Μικρό Χωριό “Το Τζάκι”
Τηλ. 22370 41318

Ξύλινες Δημιουργίες

...με έμπνευση από τη φύση
Έκθεση – Διάθεση:

Παλιό Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41031

Εστιατόριο – Ψησταριά

“Ο Παράδεισος”

Αφοί Καλύβα

Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου
Χωριού

Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421
Web: www.hellastourism.gr/paradisos

ΤΑΗΘΕ

Computer Expert Co.

**CAD/CAM/EEE
COMPANY**

Θάνος Δημητρόπουλος

Κορθίου 19, 11254 Αθήνα
Τηλ/Fax: 210 2230673
Θεσόνικη: 2310 20 20 89
Κιν. 6936 96 88 50
« 6932 46 23 32
E-mail: thanos@panafonet.gr

HP CAD/CAM products:

ME - Mechanical Eng.-2D
SD - Solid Designer - 3D
E3 - Electrical, Electronic
Engineering Design

Ξενοδοχείο

Country Club Hellas Hotel

Δ/ση: Πόπη Μπακατσιά
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41570-6, Fax: 22370 41577

Web: www.countryclub.gr

Ξενοδοχείο

Εστιατόριο – Καφετέρια

“Η Χελιδόνα”

Δ/ση: Σταυρούλα Τζαβέλη
Παλιό Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41221, Κιν. 6976 912009

Ξενώνας

“Η Γωνιά”

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586

Web: www.giannakopoulos_g.gr

Ξενώνας

Ταβέρνα – Καφετέρια

“Το Ρίζωμα”

Δ/ση: Θεόδωρος Μπούρας
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41170, Fax: 22370 41486

Ψησταριά – Εστιατόριο

Χωριάτικη Κουζίνα

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Α΄ κατηγορίας

“Το Χωριάτικο”

Δ/ση: Βασιλική Νασιοπούλου
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41257/ 41103

Ξενώνας – Καφετέρια

Studio Merses

Υπευθ. Κρατήσεων: Αγορίτσα Τσιινιά

Παλιό Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41444, Fax: 22370 41111

Κιν. 6974 114182

Web: www.merses.gr

E-Mail: merses@acn.gr

Ξενώνας

Ιβίσκος Studios

Δ/ση: Σωτήρης Ζήσιμος
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41515, Κιν. 6972 555638

Web: www.iviskos.gr

E-Mail: info@iviskos.gr

Ενοικιαζόμενα

Πανοραμικά Δωμάτια

“Το Τζάκι”

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41318/41465,

Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 808961

Ενοικιαζόμενα Πολυτελή

Δωμάτια

Ουρανία Τάσιου

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41349

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Φωτεινή Ζάρα

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41236/ 41433

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα – Λαμία – Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο – Καρπενήσι

Δ/νση: Μαρία Π. Σκρεπετού

Κηφισού 91β 8, Αθήνα
Τηλ. 210 3454825 – 3452186
Fax: 210 3452186

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΕΠΙΧΡΟΜΑΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.

ΚΥΠΡΟΥ 76Α ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
τηλ (+30)2109926423 (+30)6936599467
e-mail: ventoun@hol.gr

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ
ΔΙΠΛΩΜ. ΑΓΡ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
ΑΔ.ΚΟΡΑΗ 54-56
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ: 6972848406
210-7622751

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΧΩΡΟΙ

LAND BROKER

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70, 18534 Πειραιάς Κινητό
Τηλ. 210 41.11.849, Fax 210 41.34.776 6972.71.75.75
Ζηνοπούλου 7, 36100 Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25.932

Πωλήσεις
Εκτιμήσεις
Δάνεια
Ενοικιάσεις
Οικόπεδα
Αντιπαράξεις

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
restaurant

Αιμιλία Κουφαλιώτη

Παραλία Καμμένα Βούρλα
Τηλ : 02350 23261,
80901, 80902

Penguin Line

Γένος Τεμπρογιάννης

- Διαφημιστικά Δώρα Επιχειρήσεων
- Εκπτώσεις Offset
- Μεταφορές
- Μηχανογραφικά Έντυπα
- Ψηφιακά

Ευριπιδου 75 • 105 53 Αθήνα
Τηλ.: 210.3226.222 - 210.3214.815
Fax: 210.3214.815
Κιν.: 6944.550940

Αθανάσιος Π. Διαροκάπης
Διακοσμητής

Interior Designer

**Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων**

Κόκκαλη 31, Αγρίνιο, Τ.Κ. 30100.
Τηλ.: 0641 - 33233, (εξ fax) - 24522.
Κιν.: 0932831607, E-mail :
athanart@otenet.gr

SOLARtech

Ioannis Zorbalas

ZORBALAS S.A.
34 Glysti Str., 117 44
Athens - Greece

tel: +30 210 901 3344-5
fax: +30 210 901 3394
e-mail: zorbalas@solartech.gr
www.solartech.gr

Τεχνικές εργολαβίες – πέτρινες
κατασκευές

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ

Νέο Μικρό Χωριό, Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

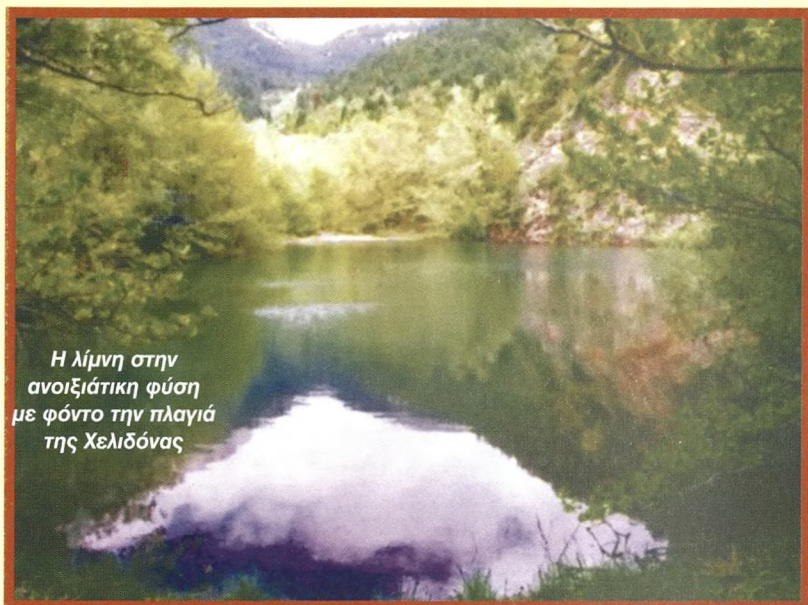
ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

6610846 - 6048695 - 0972 136979

Η λίμνη στην
ανοιξιάτικη φύση
με φόντο την πλαγιά
της Χελιδόνας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μικροχωρίτικα Γράμματα	σελ 1
Ένας ξεχωριστός καθηγητής	2
1963-2008 θλιβερή Επέτειος	4
Από τη σκοπιά της Αδελφότητας	8
Νέα από το Δήμο Ποταμιάς	9
Από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης	13
Η λογοτεχνία όπλο και λουλούδι	15
Οι Έλληνες κριτές εκ του ασφαλούς	17
Τοπωνύμια του Μικρού Χωριού	18
Άξιοι δάσκαλοι	19
Μικροχωρίτες του παλιού καιρού	21
Η κλωρίδα του Ομήρου	24
Φύση, η πηγή της ζωής	27
Περί όνου σκιάς	29
Πήρα το στρατί - πήρα το μονοπάτι	31
Ο Μεγαλοδενδρίτης Κορομπίλης	34
Ο πεθαμενατζής	35
Ο Ελληνικός Φιλολογικός Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως	36
Φιλολογική Σελίδα	41
Βιβλιοπαρουσιάσεις	44
Ιστορικές μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις	49
Έρωτος και Ρέντη Γωνία	51
Επιστολές προς την Αδελφότητα	53
Κοινωνικά	54
Συνδρομές	55
Δωρεές	56
Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν	57

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

34 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ &
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

 Edexcel
International

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Τ Ε Χ Ν Ω Ν
Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

και

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr